

รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

Cultural capital analysis of Ethnic groups in Phetchabun Province

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

The Promotion of Cultural Tourism of Ethnic groups
in Phetchabun Province

โดย

พระวุฒิพงษ์ กิตติวงษ์ โณ, ดร./ผลไม้

พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร. (ลักษณะ กิตติญา โณ/บุญคำ)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800767016

รายงานการวิจัย

รายงานการวิจัยย่อยที่ ๑ เรื่อง

วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

Cultural capital analysis of Ethnic groups in Phetchabun Province

ภายใต้แผนงานวิจัย เรื่อง

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

The Promotion of Cultural Tourism of Ethnic groups

in Phetchabun Province

โดย

พระวุฒิพงษ์ กิตติวโน, ดร./ผลไม้

พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร. (ลักษณะ กิตติวโน/ บุญคำ)

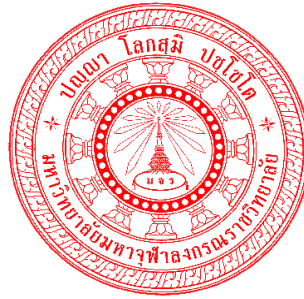
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

พ.ศ. ๒๕๖๗

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

MCU RS 800767016

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Research Report

Research Sub-Project 1

Cultural capital analysis of Ethnic groups in Phetchabun Province

By

Phra Wutthipong Kittivonno, Dr.
PhraRatphatcharathammethee, Dr.

Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Phokhunphamuang Buddhist Collage

B.E. 2567

Research Project Funded by
Thailand Science Research and Innovation Fund

MCU RS 800767016

(Copyright Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

ชื่อรายงานการวิจัย: วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
ผู้วิจัย: พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒนโณ, ดร., พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.
ส่วนงาน: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง
เพชรบูรณ์
ปีงบประมาณ: ๒๕๖๗
ทุนอุดหนุนการวิจัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ (๑) เพื่อสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (๒) เพื่อจำแนกจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (๓) เพื่อพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงเอกสารและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีเจาะจงจำนวน ๒๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยงานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ผลการวิจัยพบว่า

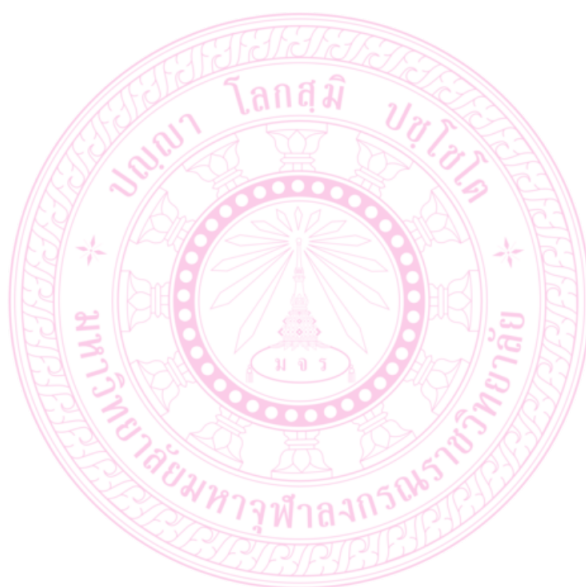
๑. การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นยังไม่มีมีการสำรวจและรวบรวมเป็นลายลักษณ์อักษร เพียงแต่เล่าสู่กันฟังจากแนวคิดสู่แนวคิด ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทางด้านทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จำเป็นจะต้องสำรวจและรวบรวมในแต่ละพื้นที่ให้เห็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถบอกได้ว่าอะไรคือทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้บ้าง อะไรคือทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้บ้าง

๒. การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เมื่อได้ข้อมูลจากการสำรวจและรวบรวมจากผู้รู้เล่าสู่กันฟัง ก็ยังไม่มีการหรือชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์นำมาจัดจำแนกและหมวดหมู่ที่เห็นแยกไปว่าแต่ละทุนวัฒนธรรมที่ได้จากการสำรวจและรวบรวมมานำเข้าสู่การระดมความคิด ประชุมกลุ่มย่อย ประชุม นำเสนอการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมทั้ง ที่ไม่ชัดเจนว่าทุนวัฒนธรรมไหนเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมไหนที่จับต้องไม่ได้ นำมาจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

๓. การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ช่วยกันระดมความคิด ให้ความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สิ่งไหนควรพัฒนา สิ่งไหนไม่ควรพัฒนา จะนำผลมาสู่การพัฒนา

และประเมินผลการเรียนรู้ได้ ตลอดทั้งพูดถึงทุนวัฒนธรรมจากเดิมสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่ง
สะท้อนให้เห็นคุณค่าของชุมชนได้

คำสำคัญ: วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรม, กลุ่มชาติพันธุ์, จังหวัดเพชรบูรณ์

Research Title: Cultural capital analysis of Ethnic groups in Phetchabun Province

Researcher: Phra Wutthipong Kittivanno, Dr., et al.
PhraRatphatcharathammethee Dr., et al.

Department: Mahachulalongkornrajavidyalaya University
Phokhunphamuang Buddhest College

Fiscal Year: B.E. 2567

Research Scholarship Sponsor: Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ABSTRACT

This research aims to: 1) To survey and collect cultural capital of ethnic group in Phetchabun Province; 2) To classify and categorize cultural capital of ethnic groups in Phetchabun Province; 3) To develop and evaluate learning outcomes of ethnic groups in Phetchabun Province. A mixed method research was used, using documentary research and action research. Data were collected through in-depth interviews with key informants. By specific method, 20 people and data content were analyzed using descriptive analysis.

The research results found.

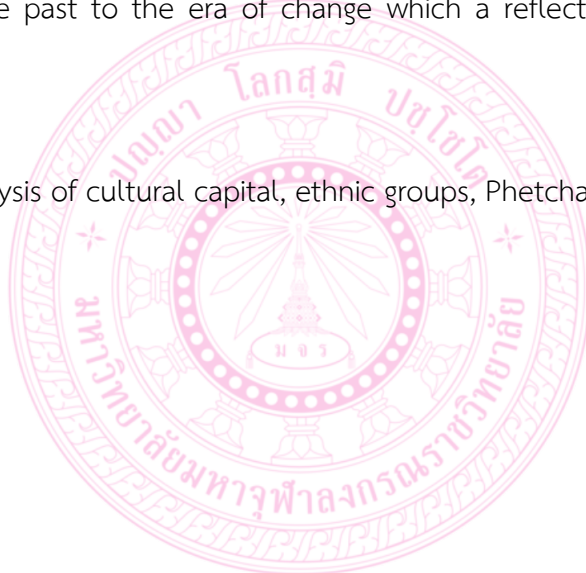
1. Survey and collection of cultural capital of ethnic groups in Phetchabun Province found that survey and collection of cultural capital of ethnic groups has not been surveyed and collected in writing. Just telling each other from concept to concept. Researchers and key informants on tangible cultural capital and intangible cultural capital need to survey and collect in each area to find cultural capital that can tell what is tangible cultural capital and what is intangible cultural capital.

2.The classification and categorization of cultural capital of the ethnic group in Phetchabun Province found that When data from surveys and collections from knowledgeable people were collected. There are still no ethnic organizations or communities that have classified and categorized each cultural capital that has been

surveyed and collected. It is introduced into brainstorming, focus group, meeting, presentation on the classification and categorization of cultural capital. Although it is not clear which cultural capital is tangible and which is intangible and clearly categorize the cultural capital of ethnic groups in each area.

3. The development and evaluation of cultural capital learning outcomes of ethnic groups in Phetchabun Province found that it's a way to brainstorm together and share knowledge about the cultural capital of ethnic groups, whether it is tangible or intangible, what should be developed and what should not be developed. It will lead to the development and evaluation of learning outcomes and also talk about cultural capital from the past to the era of change which a reflection of the value of the community.

Keywords: Analysis of cultural capital, ethnic groups, Phetchabun Province

กิตติกรรมประกาศ

วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความร่วมมือกับคณะผู้วิจัย กราบขอบพระคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ่อนุ่นเมือง เพชรบูรณ์ ขอขอบคุณพระครูสุธีกิตติบัณฑิต, รศ.ดร. ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ พระมหาชุตีภัก อภินนโท ผู้อำนวยการส่วนวางแผนและส่งเสริมการวิจัย และเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้การช่วยเหลือตลอดจนให้คำแนะนำ และได้ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของการดำเนินวิจัยในครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ตลอดจนได้ถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญาและประสบการณ์ในเรื่องของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ตลอดจนประสบการณ์ที่ได้จากเรียนรู้เพื่อนำสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ต่อไป

สุดท้ายขอขอบคุณ บิดา มารดา คณาจารย์ ตลอดจนทุกท่านที่ได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือสนับสนุนและเป็นที่กำลังใจในการดำเนินวิจัยด้วยดีตลอดมา จนสำเร็จในครั้งนี้

พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ ปัญหาที่ต้องการทราบ.....	๕
๑.๓ วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	๕
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย.....	๕
๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้เฉพาะในการวิจัย.....	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๘
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรม.....	๘
๒.๑.๑ ที่มาของแนวคิดทุนวัฒนธรรม.....	๘
๒.๑.๒ ความหมายทุนวัฒนธรรม.....	๘
๒.๑.๓ หลักการสำคัญของทุนทางวัฒนธรรม.....	๙
๒.๑.๔ องค์ประกอบของทุนวัฒนธรรม.....	๙
๒.๑.๕ กระบวนการ/วิธีการทุนวัฒนธรรม.....	๑๐
๒.๑.๖ การประยุกต์ใช้ทุนวัฒนธรรม.....	๑๑
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์.....	๑๔
๒.๒.๑ ที่มาของแนวคิดกลุ่มชาติพันธุ์.....	๑๔
๒.๒.๒ ความหมายของกลุ่มชาติพันธุ์.....	๑๔
๒.๒.๓ หลักการสำคัญ/องค์ประกอบของชาติพันธุ์.....	๑๕
๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งกายและเครื่องประดับ.....	๑๖
๒.๓.๑ ในยุคก่อนประวัติศาสตร์.....	๑๖
๒.๓.๒ ความแตกต่างในการแต่งกาย.....	๑๖

สารบัญ (ต่อ)

๒.๓.๓ การแต่งกายและเครื่องประดับของชุมชนเผ่าม้ง บ้านเข็กน้อย.....	๑๙
๒.๓.๔ การแต่งกายและเครื่องประดับของชุมชนบ้านเล้าลือ.....	๑๙
๒.๓.๕ การแต่งกายและเครื่องประดับของชุมชนบ้านเพชรดำ.....	๒๐
๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับภาษา.....	๒๐
๒.๔.๑ ที่มาแนวคิดเกี่ยวกับภาษา.....	๒๐
๒.๔.๒ ความหมายของภาษา.....	๒๑
๒.๔.๓ ลักษณะของภาษา.....	๒๒
๒.๔.๔ ความสำคัญของภาษา.....	๒๔
๒.๔.๕ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์.....	๒๔
๒.๔.๖ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย.....	๒๖
๒.๔.๗ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ.....	๒๗
๒.๔.๘ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ.....	๒๗
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับประเพณี.....	๒๘
๒.๕.๑ ที่มาของประเพณี.....	๒๘
๒.๕.๒ ความหมายของประเพณี.....	๒๘
๒.๕.๓ ส่วนประกอบของประเพณี.....	๒๙
๒.๕.๔ รูปแบบของประเพณี.....	๒๙
๒.๕.๕ ความสำคัญของประเพณีและพิธีกรรม.....	๒๙
๒.๕.๖ ประเพณีความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์.....	๓๐
๒.๕.๗ ประเพณีและความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย.....	๓๑
๒.๕.๘ ประเพณีและความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ.....	๓๒
๒.๕.๙ ประเพณีและความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ.....	๓๒
๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	๓๓
๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	๓๗
บทที่ ๓ ระเบียบวิธีวิจัย.....	๓๘
๓.๑ รูปแบบการวิจัย.....	๓๘
๓.๒ พื้นที่การวิจัย.....	๓๙
๓.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ.....	๓๙
๓.๔ เครื่องมือในการวิจัย.....	๔๑

สารบัญ (ต่อ)

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	๔๓
๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล.....	๔๔
๓.๗ การนำเสนอผลการวิจัย.....	๔๕

บทที่ ๔ ผลการวิจัย.....๔๗

๔.๑ ผลการศึกษา สํารวจและรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์	
ในจังหวัดเพชรบูรณ์.....	๔๗
หมู่บ้านเข็กน้อย.....	๔๙
หมู่บ้านเล้าลือ.....	๕๓
หมู่บ้านเพชรดำ.....	๕๗
๔.๑.๑ การสํารวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ควรดำเนินการ.....	๖๑
๔.๑.๒ หน่วยงานหรือองค์กรใดควรมีหน้าที่ในการสํารวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรม.....	๖๒
๔.๑.๓ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้.....	๖๒
๔.๑.๔ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้.....	๖๒
๔.๑.๕ การสํารวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน.....	๖๒
๔.๒ ผลการศึกษา จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์	
ในจังหวัดเพชรบูรณ์.....	๖๒
๔.๒.๑ ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์สามารถจัดเป็นหมวดหมู่.....	๖๖
๔.๒.๒ การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมควรดำเนินการอย่างไรจะสำเร็จ.....	๖๖
๔.๒.๓ ทุนวัฒนธรรมใดเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชน.....	๖๖
๔.๒.๔ ประเพณีวัฒนธรรมควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือไม่.....	๖๖
๔.๒.๕ มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์.....	๖๗
๔.๓ ผลการศึกษา พัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์	
ในจังหวัดเพชรบูรณ์.....	๖๗
๔.๓.๑ ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ประเภทใดบ้างควรได้รับการพัฒนา	
และควรพัฒนาอย่างไร.....	๗๒
๔.๓.๒ พัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ใน	
ลักษณะใดจึงจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน.....	๗๒
๔.๓.๓ การเปลี่ยนแปลงของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทำให้วิถีชีวิตหรือการ	
เป็นอยู่ของชุมชนเปลี่ยนแปลงหรือไม่.....	๗๒

สารบัญ (ต่อ)

๔.๓.๔ เมื่อทราบข้อมูลของทุนวัฒนธรรมแล้ว ควรจะร่วมกันอนุรักษ์และต่อยอด อย่างไรเพื่อให้ชุมชนมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น.....	๗๒
๔.๓.๕ ทุนวัฒนธรรมมีข้อเสียหรือไม่ หากมีควรมีส่วนร่วมในการพัฒนา เปลี่ยนแปลงอย่างไรให้ดีขึ้น.....	๗๓
๔.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๗๓	
๔.๔.๑ ปัญหาที่พบในการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ปัญหาอะไร และจะนำมาแก้ไขอย่างไร.....	๗๓
๔.๔.๒ ข้อเสนอแนะในการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างไร.....	๗๓
๔.๔.๓ ปัญหาที่พบในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ปัญหาอะไร และจะนำมาแก้ไขอย่างไร.....	๗๔
๔.๔.๔ ข้อเสนอแนะในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างไร.....	๗๔
๔.๔.๕ ปัญหาที่พบจะนำไปสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่างไร.....	๗๕
๔.๔.๖ มีข้อเสนอแนะถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างไร.....	๗๖
๔.๕ องค์ความรู้จากการวิจัย.....	๗๗
บทที่ ๕ สรุปผลอภิปรายผล.....	๗๙
๕.๑ สรุปผลวิจัย.....	๗๙
๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๘๑
๕.๓ ข้อเสนอแนะ.....	๘๔
บรรณานุกรม.....	๘๕
ภาคผนวก.....	๘๘
ภาคผนวก ก ใบรับรองการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์.....	๘๙
ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์.....	๙๒
ภาคผนวก ค หนังสือนำ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ,ผู้ให้ข้อมูล.....	๑๐๒
ภาคผนวก ง ภาพถ่ายการลงพื้นที่ ทำงานวิจัย,การสัมภาษณ์.....	๑๒๓
ภาคผนวก จ การรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์.....	๑๒๗

ภาคผนวก ฉ บทความวิจัย.....๑๓๔
ประวัติผู้วิจัย.....๑๔๙

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

ตารางที่ ๑ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัด เพชรบูรณ์	๖๑
ตารางที่ ๒ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ใน จังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์.....	๖๒
ตารางที่ ๓ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัด เพชรบูรณ์ ด้านพัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์.....	๗๑

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทุนวัฒนธรรม เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สั่งสมมาในอดีตและมีค่าต่อมนุษย์และความต้องการของสังคมในปัจจุบัน นอกเหนือจากการให้คุณค่าทางเศรษฐกิจ เป็นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่มีนัยทางวัฒนธรรม ซึ่งก็คือทุนการเงิน ทุนบริการในระบบทุนนิยมโลกปัจจุบันที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมที่สื่อถึงนัยทางวัฒนธรรมฝังตัวอยู่ในสินค้าและบริการนั้น^๑ ทุนวัฒนธรรมจะปรากฏตัวในสามรูปแบบ คือ ๑) เป็นสิ่งที่ฝังอยู่ในตัวคนหรือกลุ่มคน เช่น ความคิด จินตนาการ ความคิดริเริ่ม ความเชื่อ ๒) เป็นสิ่งที่ปรากฏเป็นรูปธรรมและเป็นตัวตน เช่น ภาพวาด เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง สถานที่ที่เป็นมรดกโลก และ ๓) ความเป็นสถาบัน เช่น กติกา การยอมรับที่หลากหลาย ๆ คน เห็นร่วมกัน เช่น การยอมรับในสถาบันกษัตริย์ วัด โรงเรียนทำให้เกิดความสามัคคี ประเพณี หรือ กิจกรรมร่วมกันของสังคม^๒

ในบริบทพื้นฐานของสังคมไทย กล่าวไว้ว่าเป็นสังคมที่ร่ำรวยทุนวัฒนธรรม ทุนวัฒนธรรมเป็นทุนทางภูมิปัญญาที่เป็น ความรู้ ความคิด ความเชื่อ ความสามารถ ความชัดเจนที่เป็นผลของการใช้สติปัญญาเรียนรู้และปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีการพัฒนาสืบสานกันมายาวนาน และสังคมไทยมีแกนกลางเป็นสังคมและวัฒนธรรมแบบชุมชนและเศรษฐกิจไทย ประกอบด้วยเศรษฐกิจสองระบบ คือ ระบบเศรษฐกิจชุมชนและระบบเศรษฐกิจทุน โดยระบบเศรษฐกิจชุมชนดำรงอยู่เป็นชีวิตการทำงานากาหินของชาวไทยจำนวนมากที่สุด ซึ่งมีลักษณะสำคัญ คือ ครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยการผลิต เป้าหมายการผลิต คือ การดำรงอยู่ การรักษาตัวให้รอดอยู่ของครอบครัวและชุมชนให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้ การผลิตจึงมีลักษณะเพื่อบริโภคในครัวเรือนผลิตเพื่อขายก็ได้แต่ก็เพื่อให้ได้เงินมาซื้อสินค้าให้ครอบครัวดำรงชีวิตอยู่ได้และเลี้ยงบุตรได้ วิธีการผลิตหลัก คือ ผู้ผลิตเล็กอิสระใช้แรงงานของสมาชิกในครอบครัวเพราะเป็นสิ่งที่ครอบครัวมีอยู่แล้ว โดยธรรมชาติระบบเศรษฐกิจครอบครัวและชุมชนเป็นระบบที่ฝังตัวอยู่ในพื้นที่สายญาติมิตรสังคมวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อความพอเพียงยิ่งขึ้น

^๑ รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ ปาฐกถา “ทุนวัฒนธรรม” (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิไชย่ง ลิมทองกุล ๒๕๓๙.

^๒ เรื่องเดียวกัน

แกนกลางของสังคมและวัฒนธรรมไทย คือ น้ำใจเป็นสังคมและวัฒนธรรมแบบชุมชน เขตพื้นที่อาจครอบคลุมตั้งแต่หมู่บ้านเดียวและขยายกว้างถึงเขตภาษาและวัฒนธรรมชนชาติ ช่วงเวลาที่ผ่านมากระแสโลกาภิวัตน์และวัฒนธรรมโลกตะวันตกที่เข้ามาสู่ประเทศแถบตะวันออก รวมถึงประเทศไทย ได้ส่งผลต่อวิถีชีวิตคนในพื้นที่ทั้งระดับครอบครัว ชุมชนและประเทศ ทำให้วิถีชีวิตมีการเปลี่ยนแปลง เชื่อมโยงวิถีชีวิตเดิมเข้ากับวัฒนธรรมจากนานาชาติอารยธรรมประเทศที่มีความหลากหลายมากขึ้น เศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่ดังกล่าวได้ปรับเปลี่ยนจากสังคมวิถีชุมชนสู่สังคมอุตสาหกรรมและสังคมฐานความรู้และได้สร้างกระแสการเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมใน ๕ กระแสหลัก คือ กระแสการสร้าง ความทันสมัย ความกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียว ความเป็นเสรีความเป็นสากลและการเปลี่ยนแปลงของเขตแดนประเทศ

การเข้ามาของวัฒนธรรมโลกตะวันตกที่เข้ามาพร้อมกับระบบการค้าแบบทุนนิยมส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชุมชนสังคมไทยในลักษณะวิวัฒน์ไปตามกระแสทำให้วิถีชีวิต ทศนคติ ความเชื่อ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กระบวนการเรียนรู้ การบริโภคและวิถีการผลิตที่มุ่งแสวงหาความสุข และสร้างอัตลักษณ์ส่วนตัวมากขึ้น วิถีการผลิตที่เน้นการใช้ทุนโดยเฉพาะเงิน ที่เข้มข้นยิ่งขึ้น มีการสร้างเครือข่ายทางสังคมผ่านโลกไซเบอร์ เกิดเป็นวัฒนธรรมร่วมสมัย มากมายในรูปแบบของการรวมกลุ่มของบุคคลที่สนใจเรื่องเดียวกัน วิถีชีวิตและวิถีการผลิตของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปคุณค่าของชุมชนแต่เดิมที่มีวิถีการผลิตที่เป็นคุณค่าของชุมชนเดิมที่ยึดโยงกับวัฒนธรรม ของชุมชนที่มีวัฒนธรรมที่เอื้อเพื่อพ่อแม่ มีน้ำใจ มีหัวใจบริการ มีประเพณีที่ดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ มีทักษะการสร้างสร้งงานฝีมือและหัตถกรรมที่ประณีต รวมทั้งสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติได้ถูกเปลี่ยนไป^๓ พร้อมกันนั้นได้ก่อให้เกิดปัญหาและวิกฤติการณ์ต่าง ๆ ในสังคมและชุมชนอันเป็นภาวะที่บ่งชี้ถึงทางพัฒนาชีวิต สังคมและธรรมชาติแวดล้อม สังคมไทยยอมรับในความ เป็นมาตรฐานความเป็นเป้าหมาย เป็นวิธีปฏิบัติการ เป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่ควรจะเป็น จนกระทั่งในหลายสถานการณ์ก็นึกเองว่า นั่นเป็นทัศนคติและวัฒนธรรมของเราเอง^๔ การเข้ามาของวิถีของการพัฒนาแบบตะวันตกดังกล่าว ซึ่งเป็นวิถึการพัฒนาที่ไม่ตระหนักและให้ความสำคัญในวัฒนธรรมและคุณค่าทางวัฒนธรรมทำให้สังคมไทยมีปัญหาที่ซับซ้อนเพิ่มขึ้นอีกหลายเท่าตัวและน่าจะไม่วิถีการพัฒนาทำเป็นคำตอบของโลกในอนาคต^๕

^๓ เอกวิทย์ ณ ถลาง ภาพรวมภูมิปัญญาไทย พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร มูลนิธิภูมิปัญญาไทย.

๒๕๔๔.หน้า ๑๖.

^๔ สมศักดิ์ อมรสิริพงศ์ วิเคราะห์การก่อเกิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปฏิฐานนิยม และพลังปฏิฐานนิยม นครปฐม โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๕๑. หน้า ๒๕.

^๕ ชัยประนิน วิสุทผล เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจไทย กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๔. หน้า ๑๓.

ประเทศไทยเป็นดินแดนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างน่าสนใจ ดังจะเห็นได้จากภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มอาศัยอยู่ร่วมกันบนรากฐานของทุนวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่ม และทุนวัฒนธรรมที่เป็นสากลของสังคมไทย ทำให้ประชากรไทยกลุ่มต่าง ๆ อยู่ร่วมกันมาได้อย่างเป็นสุขโดยมีวัฒนธรรม เป็นต้นว่า ภูมิปัญญาแบบแผนพฤติกรรม ประเพณีและโลกทัศน์เป็นทุนหรือรากฐานการประพฤติเพื่อเข้าถึงความต้องการและความจำเป็นทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกันทั้งในระดับบุคคล ชุมชนและสังคม ดังนั้นความรู้ความเข้าใจในทุนวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จึงเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนนโยบายและแผนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ของประชากรไทย^๖

จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นภูมิภาคที่มีลักษณะทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานทุนวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มและทุนวัฒนธรรม จะเห็นได้จากประเพณีวัฒนธรรมของประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จะมีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน บางประเพณีวัฒนธรรมอาจแยกไม่ออกกว่าเป็นของกลุ่มชาติพันธุ์ใดเพราะมีการประยุกต์หรือผสมผสานกันอย่างลงตัว ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นประเพณีอันหนึ่งอันเดียวกัน กลุ่มชาติพันธุ์มีลักษณะเด่นคือ เป็นกลุ่มคนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน กล่าวคือบรรพบุรุษทางสายเลือดซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพและรูปร่างพรรณเหมือนกัน รวมทั้งบรรพบุรุษทางวัฒนธรรม ผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือดและทางวัฒนธรรมพร้อม ๆ กันไป เป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ยังคงทุนเดิมทางวัฒนธรรมหรือคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เห็นเด่นชัดในปัจจุบันคือ กลุ่มชนชาวม้ง ซึ่งอยู่ที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นต้น

ลักษณะทุนวัฒนธรรม หรือวัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงธรรมชาติหรือใช้จัดการกับธรรมชาติ กล่าวคือเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการดำรงชีวิต ของชุมชน มักหมายถึงภูมิปัญญา เงื่อนไขหรือแรงจูงใจ แบบแผนพฤติกรรม และวัฒนธรรมประเพณีหรือความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ได้นำมาใช้เพื่อเข้าถึงความต้องการหรือความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ ด้วยว่าเป็นกลุ่มชนที่มีประเพณีวัฒนธรรม ภาษา และการเป็นอยู่เหมือนกัน รวมถึงถิ่นที่อยู่อาศัยก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน ภาษาพูดอาจจะมีสำเนียงผิดเพี้ยนกันบ้าง ก็ยังถือว่าเป็นกลุ่มชนเดียวกัน มีทุนวัฒนธรรมที่มาจากแหล่งเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การนำเอาทุนวัฒนธรรมมาใช้ทำให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจน ทำให้หน่วยงานภาครัฐนำมาเป็นประเด็นหลักในการส่งเสริมทุนวัฒนธรรมมาใช้จนกลายเป็นความกลมกลืนแห่งวิถีชีวิตชุมชน

^๖ สุวิไล เปรมศรีรัตน์, แผนทีภาษาศาสตร์เชิงสังคม กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๔๔:

ได้แก่ ชนชาวม้ง ซึ่งเป็นชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ น่าชื่นชมและน่าภาคภูมิใจมายาวนาน มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่น มีประเพณี การละเล่น การแต่งกาย อาหาร ความเชื่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง แม้ภาษาเขียนดั้งเดิมจะสูญหายไปแล้วก็ตาม^๓

บ้านเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีชุมชนม้งที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เพราะส่วนใหญ่ได้อพยพจาก น่าน พะเยา เชียงราย เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๕ โดยชาวม้งชุดแรก อพยพมาจากอำเภอปัว จังหวัดน่าน ผ่านมาทางอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ และลงมาทางอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร แล้วเดินทางมายังอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ขึ้นไปอาศัยอยู่บ้านทับเบิก เป็นชุดแรก ต่อมาได้มีชาวม้งอพยพตามมาภายหลังอีก และได้ขยายหมู่บ้านขึ้นเป็นบ้านป่าหยาบ บ้านชีเก้า บ้านเข็กเก่า บ้านป่าหวาย และบ้านเล็กบ้านน้อยต่าง ๆ ในเขตรอยต่อจังหวัดดังกล่าว ในเวลาต่อมาได้เกิดเหตุการณ์สู้รบระหว่างรัฐบาลไทยกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งทำให้ชาวม้งต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับทั้ง ๒ ฝ่ายในเหตุการณ์ดังกล่าวมากมายหลายประการ แต่ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ - ๒๕๑๕ ทางราชการได้ขอคืนพื้นที่ป่าประมาณ ๔๕,๐๐๐ ไร่ จากกรมป่าไม้ และให้ชาวม้งมาอยู่จำนวน ๑๐๕ ครอบครัว โดยตั้งชื่อว่าชุมชนเข็กน้อย ขึ้นกับตำบลน้ำซุน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมี นายโก๊ะ แซ่หยาง เป็นผู้นำชาวม้ง จากนั้น ได้อพยพชาวเขาจากศูนย์แรกรับทั้ง ๓ แห่ง รวมทั้งบ้านป่าหยาบมารวมกันที่บ้านเข็กน้อย จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ทำการอพยพชาวเขาจากบ้านเล้าล้อมารวมกันที่บ้านเข็กน้อย เพื่อให้มาอยู่อาศัยรวมเป็นแหล่งเดียวกัน เกิดเป็นชุมชนชาวม้ง บ้านเข็กน้อย ที่เป็นหลักแหล่งถาวรตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา แล้วพัฒนามาเป็นตำบลเข็กน้อยในปัจจุบัน^๔

วิถีชีวิตการเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์เผ่าม้ง อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จะเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก ปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่ตามไหล่เขา การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาลักษณะทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์สู่สังคมมากขึ้น และเข้าถึงลักษณะการเป็นอยู่ วิถีชีวิต ภาษา วัฒนธรรมและประเพณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุนวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของประชากรไทย^๕

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ซึ่งมีกระจาย

^๓ เอี่ยม ทองดี, การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๘), หน้า ๒๓.

^๔ วิศัลย์ โฆษิตานนท์, ไทหล่มและลาวพุงขาว, ๒๕๕๗ (ออนไลน์) ค้น ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙. หน้า ๒๓.

^๕ สุวิไล เปรมศรีรัตน์, แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔) หน้า ๕๖.

อยู่ทั่วไปในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ มีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้และอาชีพที่มั่นคง

๑.๒ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๒.๑ อะไรคือทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๒.๒ อะไรคือหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๒.๓ อะไรคือการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑.๓.๑ เพื่อสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๓.๒ เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๓.๓ เพื่อพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบสัมภาษณ์ มุ่งเน้นวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประเด็นที่ศึกษา คือ ลักษณะทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นอยู่ การแต่งกายและเครื่องประดับ ภาษา อาหาร ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านพื้นที่ ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้เป็นการศึกษาในเชิงประยุกต์ โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารและการศึกษาในภาคสนามเพื่อวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้นจึงกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างโดยเน้นไปที่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย เป็นชนเผ่าม้งที่ใหญ่ที่สุดของกลุ่มชาติพันธุ์ มีทั้งม้งดำ และม้งขาว มีทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น การแต่งกายที่แตกต่างกัน ศิลปหัตถกรรมการทอผ้าหลากหลายสี และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ภาษา อาหาร ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งที่มี ๓ เผ่า ได้แก่ ชนเผ่าม้ง ชนเผ่าลีซอ ชนเผ่าเย้า แต่ละชนมีทุนวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปแต่ละชนเผ่า ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น การแต่งกายที่แตกต่างกัน ศิลปหัตถกรรมการทอผ้าหลากหลายสี และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ภาษาอาหาร ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี กลุ่มชาติพันธุ์บ้าน

เพชรดำ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ม้งเผ่าลีซอ มีทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ เช่น การแต่งกายที่แตกต่างกัน ศิลปหัตถกรรมการทอผ้าหลากหลายสี และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ภาษาอาหาร ศาสนา ความเชื่อ ประเพณี โดยแบ่งกลุ่มประชากรในการศึกษาออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑.เชิงปริมาณ ได้แก่ ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ บ้านเข็กน้อยเผ่าม้ง บ้านเล้าลือเผ่าม้ง
เย้า ลีซอ บ้านเพชรดำ เผ่าลีซอ หมู่บ้านละ ๒๐ คน รวม ๖๐ คน ประกอบด้วย

๑) กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย	จำนวน	๒๐ คน
๒) กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ	จำนวน	๒๐ คน
๓) กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ	จำนวน	๒๐ คน

๒.เชิงคุณภาพ ได้แก่ กลุ่มประชากรตัวอย่าง ๕ กลุ่ม รวม ๒๕ รูป/คน

๑) ผู้นำด้านวัฒนธรรม	จำนวน	๕ คน
๒) ผู้นำชุมชน	จำนวน	๕ คน
๓) หน่วยงานภาครัฐ เช่น วัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ การท่องเที่ยว
จังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น	จำนวน	๕ คน
๔) ประชาชนชาวบ้านกลุ่มชาติพันธุ์	จำนวน	๕ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านเวลา

ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเวลาโดยเริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๖
ถึง กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๗ (ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๗)

๑.๕ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ทุนวัฒนธรรม หมายถึง ทุนที่ใช้ไปในการผลิตสินค้าและบริการของชุมชนที่มีนัยทางวัฒนธรรม อันได้แก่ ภูมิปัญญาในด้านสถาปัตยกรรม หัตถกรรม เกษตรกรรม การจัดระบบชุมชน ด้านศิลปะ ความเชื่อ พิธีกรรมและวิถีชีวิต

กลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่ง ที่อาศัยอยู่บนพื้นที่สูงในประเทศไทย ลาว เวียดนาม จีน พม่า ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา แคนาดา และฝรั่งเศส มีภาษา วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต ทศนคติ ความเชื่อ ประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และค่านิยมเป็นของตนเอง

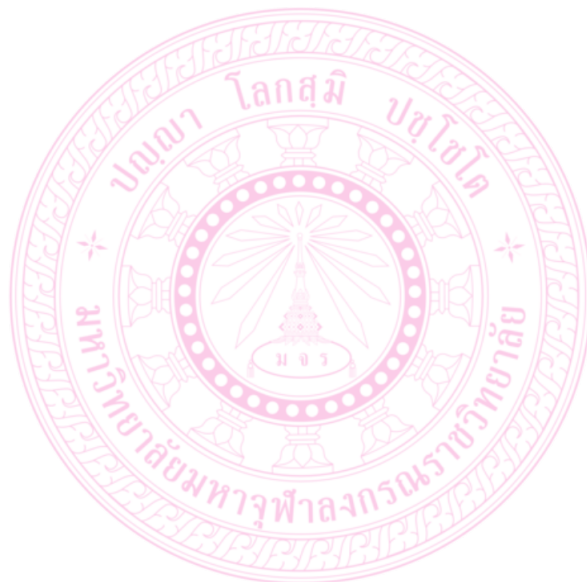
จังหวัดเพชรบูรณ์ หมายถึง เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทยหรือ มีพื้นที่ประมาณ ๑๒,๖๖๘ ตารางกิโลเมตร ซึ่งมีพื้นที่ใหญ่เป็นอันดับ ๙ ของประเทศ มีประชากร ๙๗๘,๓๗๒ คน แบ่งการปกครองออกเป็น ๑๑ อำเภอ ประกอบด้วย เมืองเพชรบูรณ์ หล่มสัก หล่มเก่า น้ำหนาว เขาค้อ หนองไผ่ บึงสามพัน วิเชียรบุรี ศรีเทพ วังโป่ง ชนแดน

๑.๖ ประโยชน์คาดว่าจะได้รับ

๑.๖.๑ ทำให้ทราบถึงสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๖.๒ ทำให้ทราบถึงจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๖.๓ ทำให้ทราบถึงการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเนื้อหาที่จะนำเสนอ ดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรม
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับชาติพันธุ์
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งกายและเครื่องประดับ
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับภาษา
- ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับประเพณี
- ๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรม

๒.๑.๑ ที่มาของแนวคิดทุนวัฒนธรรม

ทุนวัฒนธรรมเป็นทุนสำคัญในสังคมเศรษฐกิจเนื่องจากทุนวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ข้างต้นถูกจัดว่านำ วัฒนธรรมมาเป็น “ทุน” ในการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้การผลิตสินค้าและบริการขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้เกิดการสร้างสรรค์งาน (creativity) ดังนั้นทรัพยากรทางวัฒนธรรมจึงเปรียบเสมือนสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริโภคของนักท่องเที่ยวในลักษณะของสินค้าทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (McKercher & du Cros, ๒๐๐๒) อย่างไรก็ตามความยั่งยืนที่ตามมาจากการนำวัฒนธรรมมาเป็นทุนในการผลิตสินค้าทางการท่องเที่ยวนั้นจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องเน้นในการให้ความสำคัญกับเรื่องของวัฒนธรรมเป็นหลัก เรื่องสินค้าและบริการเป็นรอง

๒.๑.๒ ความหมายทุนวัฒนธรรม

ทุนทางวัฒนธรรม เป็นคำที่เกิดจากคำว่า “ทุน” และ “วัฒนธรรม” ซึ่งคำว่า “ทุน” (Capital) จะเกี่ยวข้องกับทรัพยากรหรือสินทรัพย์ ซึ่งมักจะอ้างถึงเฉพาะคุณค่าในทางเศรษฐศาสตร์

ของทรัพยากรต่าง ๆ ที่บุคคลหรือองค์กรเป็นเจ้าของ^๑ ส่วนคำว่า “วัฒนธรรม” (Culture) ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามของสังคม ความเจริญนั้นแสดงออกได้ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน

๒.๑.๓ หลักการสำคัญของทุนทางวัฒนธรรม

ทุนทางวัฒนธรรม (cultural capital) จึงหมายถึง ผลผลิตทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้ ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และผลงานศิลปะ เช่น ภาพวาด หัตถกรรม รูปปั้นหรือสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นต้น ซึ่งเป็น ๘ วารสารวิชาการนวัตกรรมการสื่อสารสังคม^๒ สิ่งที่มีมูลค่าเป็นตัวเงินได้ในขณะที่ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้จะอยู่ในรูปทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีจารีต พิธีกรรม ศิลปะการแสดง เพลง ดนตรี วรรณกรรม วิถีชีวิต ความเชื่อและแนวทางปฏิบัติ (Throsby, ๒๐๐๑) เป็นต้น

๒.๑.๔ องค์ประกอบของทุนวัฒนธรรม

ลักษณะทุนวัฒนธรรม หรือวัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงธรรมชาติหรือใช้จัดการกับธรรมชาติ^๓ กล่าวคือเป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการดำรงชีวิต ของชุมชน มักหมายถึงภูมิปัญญา เจื่อนใจหรือแรงจูงใจ แบบแผนพฤติกรรม และวัฒนธรรมประเพณีหรือความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ได้นำมาใช้เพื่อเข้าถึงความต้องการหรือความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ ด้วยว่าเป็นกลุ่มชนที่มีประเพณีวัฒนธรรม ภาษา และการเป็นอยู่เหมือนกัน รวมถึงถิ่นที่อยู่อาศัยก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน ภาษาพูดอาจจะมีสำเนียงผิดเพี้ยนกันบ้าง ก็ยังถือว่าเป็นกลุ่มชนเดียวกัน มีทุนวัฒนธรรมที่มาจากแหล่งเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การนำเอาทุนวัฒนธรรมมาใช้ทำให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจน ทำให้หน่วยงานภาครัฐนำมาเป็นประเด็นหลักในการส่งเสริมทุนวัฒนธรรมมาใช้จนกลายเป็นความกลมกลืนแห่งวิถีชีวิตชุมชน ได้แก่ ชนชาวม้ง ซึ่งเป็นชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ น่าชื่นชมและน่าภาคภูมิใจมายาวนาน มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่น มีประเพณี การละเล่น การแต่งกาย อาหาร ความเชื่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง แม้ภาษาเขียนดั้งเดิมจะสูญหายไปแล้วก็ตาม

บ้านเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีชุมชนม้งที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เพราะส่วนใหญ่ได้อพยพจาก น่าน พะเยา เชียงราย เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๕ โดยชาวม้งชุดแรกอพยพมาจากอำเภอบัว จังหวัดน่าน ผ่านมาทางอำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ และลงมาทางอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร แล้วเดินทางมายังอำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์ ขึ้นไปอาศัยอยู่บ้านทับ

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๕๒), หน้า

^๒ Journal 2559 CS5.indd 8 11/14/2559 BE 11:39 AM

^๓ เอี่ยม ทองดี, การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๘), หน้า ๘๗.

เบิก เป็นชุดแรก ต่อมาได้มีชาวม้งอพยพตามมาภายหลังอีก และได้ขยายหมู่บ้านขึ้นเป็นบ้านป่าหยาบ บ้านขี้เถ้า บ้านเข็กเก่า บ้านป่าหวาย และบ้านเล็กบ้านน้อยต่าง ๆ ในเขตรอยต่อจังหวัดดังกล่าว ในเวลาต่อมาได้เกิดเหตุการณ์สู้รบระหว่างรัฐบาลไทยกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งทำให้ชาวม้งต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับทั้ง ๒ ฝ่ายในเหตุการณ์ดังกล่าวมากมายหลายประการ แต่ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๑๓ – ๒๕๑๕ ทางราชการได้ขอคืนพื้นที่ป่าประมาณ ๔๕,๐๐๐ ไร่ จากกรมป่าไม้ และให้ชาวม้งมาอยู่จำนวน ๑๐๕ ครอบครัว โดยตั้งชื่อว่าชุมชนเข็กน้อย ขึ้นกับตำบลน้ำขุน อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมี นายโก๊ะ แซ่หยาง เป็นผู้นำชาวม้ง จากนั้น ได้อพยพพาเขาจากศูนย์แรกรับทั้ง ๓ แห่ง รวมทั้งบ้านป่าหยาบมารวมกันที่บ้านเข็กน้อย จนกระทั่ง พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้ทำการอพยพพาเขาจากบ้านเล้าล้อมมารวมกันที่บ้านเข็กน้อย เพื่อให้มาอยู่อาศัยรวมเป็นแหล่งเดียวกัน เกิดเป็นชุมชนชาวม้งบ้านเข็กน้อยที่เป็นหลักแหล่งถาวรตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา แล้วพัฒนามาเป็นตำบลเข็กน้อยในปัจจุบัน^๔

วิถีชีวิตการเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์เผ่าม้ง อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จะเป็นอยู่แบบเรียบง่าย ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก ปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่ตามไหล่เขา การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาลักษณะทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์สู่สังคมมากขึ้น และเข้าถึงลักษณะการเป็นอยู่ วิถีชีวิต ภาษา วัฒนธรรมและประเพณี โดยเฉพาะอย่างยิ่งทุนวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาการเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตของประชากรไทย^๕

จากลักษณะดังกล่าวมา ทำให้เกิดความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วไปในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาและส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์มีการเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีรายได้และอาชีพที่มั่นคง

๒.๑.๕ กระบวนการ/วิธีการทุนวัฒนธรรม

ทุนทางวัฒนธรรม เป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตตามปกติของมนุษย์ กระบวนการการยอมรับแบบแผนการดำรงชีวิตและพฤติกรรมใด ๆ จนเป็นวิถีแห่งชีวิตจึงเป็นปมเงื่อนไขสำคัญในการทำ ความเข้าใจกระบวนการแปรวัฒนธรรมเป็นสินค้า และทุนทางวัฒนธรรมในเชิงเศรษฐศาสตร์เกี่ยวโยงกับการเติบโตของอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าและบริการที่มีมิติทางวัฒนธรรม ทั้งนี้เพราะสินค้าและบริการเหล่านี้มีการฝังตัวของวัฒนธรรมการลงทุนที่เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม การลงทุนรายจ่ายทาง

^๔ วิศัลย์ โฆษิตานนท์, ไทหล่มและลาวพุงขาว, ๒๕๕๗ (ออนไลน์) ค้น ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙. หน้า ๒๓.

^๕ สุวิไล เปรมศรีรัตน์, แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔), หน้า ๕๖.

วัฒนธรรม คือ ค่าใช้จ่ายที่ช่วยให้กิจกรรมด้านวัฒนธรรมได้รับการจรรโลงและเกิดการเติบโตองกาม ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ทุนวัฒนธรรม เป็นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าวัฒนธรรม ซึ่งสินค้าทางวัฒนธรรมนี้เป็นสินค้าหรือบริการที่มีการฝังตัวทางวัฒนธรรม สินค้าหรือบริการบางประเภทมีนัยยะ เกี่ยวกับวัฒนธรรมไม่ชัดเจน แต่อาหารที่ปรุงแต่งโดยมนุษย์มีนัยทางวัฒนธรรมมาเกี่ยวข้องด้วย^๖ ความเห็นเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมกับสินค้าวัฒนธรรมแล้ว ยังได้อธิบายการก่อเกิดและเติบโตของทุนวัฒนธรรมจากเหตุปัจจัย ๔ ประการ ดังนี้^๗

๑. กระบวนการแปรวัฒนธรรมเป็นสินค้า ถือได้ว่าเป็นปัจจัยปฐมฐานที่เกื้อกูลการก่อเกิดและการเติบโตของทุนทางวัฒนธรรม หากวัฒนธรรมมิได้แปรสภาพสินค้า อุตสาหกรรมสินค้าวัฒนธรรมย่อมมีอาจเกิดขึ้นได้ ด้วยเหตุที่ว่าวัฒนธรรมเป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตตามปกติของมนุษย์ กระบวนการยอมรับแบบแผนดำเนินชีวิตและพฤติกรรมแล้วนั้น วัฒนธรรมต้องแปรวัฒนธรรมเป็นสินค้า เพื่อให้เกิดความต้องการซื้อ เมื่อมีความต้องการซื้ออัตราประโยชน์เกิดแก่ผู้ซื้อ ความต้องการซื้อสินค้าวัฒนธรรมนั้นก็เกิดขึ้น

๒. กระบวนการเทคโนโลยีานวัตกรรมทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีก่อให้เกิดผลผลิตใหม่ ซึ่งมีผลกระทบต่อมนุษย์และสังคมในด้านต่าง ๆ กระบวนการปรับตัวทางเทคโนโลยี จึงมีผลกระทบต่อวัฒนธรรม เพราะทำให้โครงสร้างความต้องการทางวัฒนธรรมเปลี่ยนไป

๓. กระบวนการพาณิชย์านวัตกรรมวัฒนธรรม วัฒนธรรมจะกลายเป็นสินค้าได้ มีจำเพาะแต่ต้องมีความต้องการหรืออุปสงค์ หากยังต้องมีตลาดขนาดใหญ่พอสมควร การผลิตสินค้าวัฒนธรรมจึงเกิดขึ้นได้ ข้อสำคัญต้องเป็นการผลิตเพื่อที่ขายไม่ใช่เพื่อเอาไว้กินไว้ใช้ กระบวนการสร้างอุปสงค์จึงต้องโยงใยที่หยั่งรากลึกและมีฐานอันกว้างขวาง

๔. กระบวนการโทรทัศน์านวัตกรรมวัฒนธรรม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีคมนาคม ผนวกกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีอากาศ ก่อให้เกิดบริการโทรทัศน์ระหว่างประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว นับแต่ทศวรรษ ๒๕๑๐ เป็นต้นมา การขยายตัวของเครือข่ายและบริการโทรทัศน์ระหว่างประเทศมีส่วนช่วยเริ่มกระบวนการโลกานวัตกรรม บทบาทและอิทธิพลของบริการโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อการยอมรับวัฒนธรรมชาติมหาอำนาจ

๒.๑.๖ การประยุกต์ใช้ทุนวัฒนธรรม

ลักษณะบางประการนำไปประยุกต์ใช้ของทุนทางวัฒนธรรมโดยแยกลักษณะเด่นของทุนทางวัฒนธรรมออกเป็น ๗ ประการด้วยกันประกอบด้วย

^๖ รังสรรค์ ธนพรพันธ์, ปาฐกถา “ทุนวัฒนธรรม” พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : พีเพรส, ๒๕๓๙), หน้า ๖๗.

^๗ รังสรรค์ ธนพรพันธ์, การศึกษาทุนวัฒนธรรมและโลกานวัตกรรม, (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, ๒๕๔๔), หน้า ๓๔.

๑. สินค้าวัฒนธรรม จะต้องมียุทธศาสตร์ทางวัฒนธรรม กล่าวคือ ต้องมีการฝังตัวของวัฒนธรรม สินค้าวัฒนธรรม หมายถึง สินค้าและบริการที่มีนัยเกี่ยวกับวัฒนธรรมในด้านใดด้านหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นจารีตขนบธรรมเนียมประเพณี ระบบความเชื่อและศรัทธา ระบบคุณค่า บรรทัดฐานทางจริยธรรม แบบแผนการพักผ่อนหย่อนใจ การละเล่นและการกีฬา การแต่งกาย วรรณกรรมและสิ่งพิมพ์ ศิลปะ

๒. ยุทธศาสตร์ทางวัฒนธรรมมีขาหยั่งทั้งในภาคอุตสาหกรรมและภาคบริการ

๓. บรรณกิจกรมทางเศรษฐกิจที่กลุ่มทุนวัฒนธรรมยังรากลึกถึง ส่วนใหญ่มีการกระจุกตัวของทุนอย่างสูง จึงมีอำนาจผูกขาดระดับหนึ่ง

๔. กลุ่มทุนทางวัฒนธรรมมีการผนึกตัวอยู่ตลอดเวลาสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจด้วยการควบคุมและครอบงำกิจการ

๕. กลุ่มทุนวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การทุ่มเทรายจ่ายในด้านการวิจัยพัฒนา วาจรชีวิตของสินค้าบางอย่างค่อนข้างสั้น

๖. กลุ่มทุนวัฒนธรรมต้องพยายามสร้างอุปสงค์ ที่มีต่อสินค้าของตนอยู่ตลอดเวลา มิฉะนั้นย่อมยากที่จะดำรงส่วนแบ่งทางการตลาดไว้ได้

๗. กลุ่มทุนวัฒนธรรม แม้จะเป็นบรรษัทยักษ์ใหญ่ระหว่างประเทศและเป็นหัวหอกของกระแสโลกาภิวัตน์ แต่มักจะเลือกจะทำสัญญาพันธมิตรเชิงยุทธศาสตร์กับกลุ่มทุนท้องถิ่นในประเทศโลกที่สาม เพราะต้องการหาผลประโยชน์จากเครือข่ายความสัมพันธ์ของกลุ่มทุนท้องถิ่น ในการนี้อาจต้องปรับผลผลิตให้สอดคล้องกับรสนิยมและวัฒนธรรมท้องถิ่น^๔

วัฒนธรรมที่ว่า “ทุน” มีนัยสำคัญว่า เมื่อถือว่าวัฒนธรรมเป็นทุนชนิดหนึ่งแล้วมี culture stock ได้และมีการเปลี่ยนแปลงได้ น่าจะถือได้ว่าเป็นการลงทุนหรือทำให้ทุนเดิม (มรดกทางวัฒนธรรม) รักษาคุณค่าไว้ ความมั่นคงทางจิตวิญญาณ เน้นความมั่นคงทางวัฒนธรรม ซึ่งก็คือจุดหมายของความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ และยังมองว่า วัฒนธรรมเป็นทุนทางสังคม ซึ่งมีมานานก่อนการปฏิวัติอุตสาหกรรมและไม่สูญสลายไปไม่สามารถทำลายได้ แม้จะตกอยู่ภายใต้การครอบงำของอำนาจอื่น ๆ ในช่วงที่อยู่ภายใต้อิทธิพลอื่น วัฒนธรรมเป็นฝ่ายถูกกระทำและมีบทบาทรับเป็นสำคัญ มองวัฒนธรรมในฐานะ สินค้าทางวัฒนธรรม เป็นการมองว่าสินค้าและบริการมีบทบาทหลัก และการมีมิติทางวัฒนธรรมเป็นบทบาทรอง เกิดกระบวนการแปรวัฒนธรรมเป็นสินค้า กระบวนการเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมเป็นฝ่ายถูกกระทำ และมีบทบาทรับเป็นสำคัญ โดยมีสินค้าและบริการเป็นตัวหลัก ทำให้วัฒนธรรมถูกกลืนกลายและอาจสูญเสียเอกลักษณ์ไป

^๔ รังสรรค์ ธนพรพันธุ์, การบริหารนโยบายเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในอนาคต, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๔๕.

Bourdieu แบ่งรูปแบบของทุนวัฒนธรรมเป็นสามกลุ่ม ได้แก่

๑. ชั้นเป็นรูปเป็นร่าง (Embodied state)
๒. ชั้นเป็นขึ้นเป็นอัน (Objectified state)
๓. ชั้นเป็นสถาบัน (Institutionalized state)

ในมุมมองของ Bourdieu เขาเห็นว่าทุนวัฒนธรรมในชั้นเป็นรูปเป็นร่าง เกี่ยวข้องตรง ๆ กับบุคคลและสื่อให้เห็นว่าเขาทำอะไร และทำอะไรได้ ทุนวัฒนธรรมในชั้นเป็นรูปเป็นร่างนี้จะเพิ่มขึ้นได้ด้วยการลงทุนลงเวลาในการพัฒนาตนเองด้วยการเรียนรู้ เมื่อทุนในชั้นเป็นรูปเป็นร่างนี้เป็นส่วนหนึ่งของบุคคลแล้ว จะกลายเป็นนิสัยและไม่สามารถที่จะถ่ายทอดออกมาได้ในแบบไวไว คือ จะถ่ายทอดให้คนอื่นได้รับรู้ได้ในปริบทาไม่ได้ ยกตัวอย่างเช่น ครอบครัวคนไทย สอนให้ลูกหลานรู้จักไหว้พระไหว้ผู้ใหญ่ ไม่ใช่ทำสิ่งของ เดินเบา ๆ เพื่อแสดงความสุภาพ

ในชั้นเป็นขึ้นเป็นอันนั้น ทุนวัฒนธรรมจะถูกสื่อผ่านสินค้าวัฒนธรรม เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นวัตถุจับต้องได้เช่น หนังสือ ภาพเขียน อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งเครื่องจักรที่นำมาผลิตสินค้า เราสามารถเชื่อมโยงวัตถุเหล่านี้เข้ากับทุนทางเศรษฐกิจและการสื่อความหมายเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมในชั้นเป็นรูปเป็นร่างด้วยสัญลักษณ์ทางวัตถุเหล่านี้

ในส่วนของทุนวัฒนธรรมชั้นเป็นสถาบันนั้นได้ให้ความน่าเชื่อถือทางวิชาการและแสดงคุณสมบัติที่สร้าง “ใบรับรองทางความสันตติทางวัฒนธรรม ที่แสดงให้เห็นว่าผู้ถือได้รับประกันอำนาจตามธรรมเนียม ตามศรัทธา และตามกฎหมาย” คุณสมบัติทางวิชาการเหล่านี้สามารถนำไปใช้เพื่อการแลกเปลี่ยน (ปรีวรรต) ระหว่างทุนวัฒนธรรมกับทุนวัฒนธรรมกิจได้ ยกตัวอย่างเช่น การเรียนสูง ๆ ก็เพื่อที่จะได้ปริญญ์ ปริญญา หรือนำไป “ขึ้นค่าตัว” เวลาหางานทำ

การสะสมทุนทางวัฒนธรรม เริ่มขึ้นเมื่อลูกหลานได้รับถ่ายทอดทุนทางวัฒนธรรมจากครอบครัว Bourdieu เห็นว่าพ่อแม่ และครอบครัวเป็นผู้ที่ลงทุนทางวัฒนธรรมคนสำคัญให้กับลูกหลาน ผ่านการศึกษา การที่เรามีการศึกษานั้น เชื่อกันว่าทำให้ช่องว่างในสังคมลดลง อย่างไรก็ตาม Bourdieu เห็นตรงข้ามว่า การศึกษาเป็นสิ่งที่ไม่ได้ทำให้ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมลดลงแต่เป็นเครื่องมือที่ทำให้ความไม่เท่าเทียมกันเหล่านี้เป็นเรื่องชอบธรรมไปเสียอีก ระบบการศึกษาเป็นสิ่งที่ทำตามหน้าที่ทางสังคมและการเมือง นั่นคือทำให้ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมเป็นเรื่องถูกต้อง^๔

สรุปได้ว่า ทุนทางวัฒนธรรม เป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีมูลค่า ที่สั่งสมมาในอดีตและถ่ายทอดรุ่นต่อรุ่น ทั้งเป็นสิ่งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ โดยนำเอาวัฒนธรรมและภูมิปัญญาเหล่านั้นมาแปลงเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและมีมูลค่าที่ส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อวิถีชีวิตและสังคมในที่สุด

^๔ ชัยนันต์ สมุทรวาณิช, วัฒนธรรมคือทุน, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พีเพรส, ๒๕๔๐), หน้า ๒๕.

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์

๒.๒.๑ ที่มาของแนวคิดกลุ่มชาติพันธุ์

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) กล่าวว่า **กลุ่มชาติพันธุ์** (Ethnic Groups) หมายถึง กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมย่อย (Subculture) ร่วมกัน คือ มีค่านิยม ความคิด อุดมการณ์ ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา ระบบสัญลักษณ์และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ร่วมกัน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการและ องค์การทุนสำหรับเด็กแห่งสหประชาชาติให้คำนิยามไว้ว่า **ชาติพันธุ์** หมายถึง การสืบทอดทางสายโลหิตเชื้อชาติภาษาและความเชื่อวิถีการดำรงชีวิตวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยทั่วไปใช้คำว่าเผ่าเพื่อนแยกกลุ่มชนที่แตกต่างอย่างชัดเจนออกจากกันไป

๒.๒.๒ ความหมายของกลุ่มชาติพันธุ์

คำว่า ชาติพันธุ์ และ ชาติพันธุ์วิทยา เป็นคำศัพท์ใหม่ในภาษาไทยการทำความเข้าใจเรื่อง ชาติพันธุ์จำเป็นจะต้องพิจารณาเปรียบเทียบกับเรื่องเชื้อชาติและสัญชาติอาจเปรียบเทียบเชื้อชาติ สัญชาติและชาติพันธุ์ได้ดังนี้

เชื้อชาติ (race) คือ ลักษณะทางชีววิทยาของคนซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนจากลักษณะ รูปร่างสีผิวและเส้นผมและตา การแบ่งกลุ่มเชื้อชาติ (racial group) มักแบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มใหญ่ คือ นกรอยด์ (Negroid) มองโกลอยด์ (Mongolid) และคอเคซอยด์ (Caucasoid) ในตอนหลัง นักวิชาการได้เพิ่มออสตราลอยด์ (Australoid) โพลินีเซียน (Polynesian) อีกด้วย

การแบ่งแยกกลุ่มคนตามลักษณะทางชีวภาพนี้มีความสำคัญในสังคมที่สมาชิกในสังคมมาจากบรรพบุรุษที่ต่างกันและมีสีผิวและรูปร่างสัณฐานที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเช่น ความแตกต่างระหว่างคนผิวดำกับคนผิวดำในสังคมที่มีกลุ่มคนที่มีลักษณะทางชีวภาพต่างกันและประวัติความเป็นมาตลอดจนบทบาทในสังคมต่างกันความแตกต่างทางชีวภาพอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันได้แต่ในบางสังคม เช่น สังคมไทยความแตกต่างทางชีวภาพไม่มีความหมายเท่าใดนัก

สัญชาติ (nationality) คือ การเป็นสมาชิกของประเทศใดประเทศหนึ่งตามกฎหมายโดยที่ลักษณะทางชีวภาพและวัฒนธรรมอาจแตกต่างกันก็ได้การเป็นสมาชิกของประเทศย่อมหมายถึงการเป็นประชาชนของประเทศนั้น ผู้ที่อพยพมาจากที่อื่นตั้งถิ่นฐานสามารถโอนสัญชาติมาได้ผู้ที่เปลี่ยนสัญชาติคือ ผู้ที่เปลี่ยนฐานะจากการเป็นประชาชนของประเทศหนึ่งมาเป็นประชาชนของอีกประเทศหนึ่ง

ชาติพันธุ์ (ethnicity หรือ ethnos) คือ การมีวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษาพูดเดียวกัน และเชื่อว่าสืบเชื้อสายมาจากบรรพบุรุษกลุ่มเดียวกัน เช่น ไทย พม่า กะเหรี่ยง จีน ลาว เป็นต้น กลุ่มชาติพันธุ์หรือกลุ่มวัฒนธรรมมีลักษณะเด่น คือ เป็นกลุ่มคนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน บรรพบุรุษในที่นี้ หมายถึง บรรพบุรุษทางสายเลือดซึ่งมีลักษณะชีวภาพและรูปร่าง เชื้อ

ชาติเหมือนกันรวมทั้งบรรพบุรุษทางวัฒนธรรมด้วยผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือดและทางวัฒนธรรมพร้อม ๆ กันไปเป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์และในขณะเดียวกันก็สามารถเร้าอารมณ์ความรู้สึกให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์นับถือศาสนาเดียวกันความรู้สึกผูกพันนี้อาจเรียกว่า สำนึก ทางชาติพันธุ์หรือชาติลักษณะ (ethnic identity)

๒.๒.๓ หลักการสำคัญ/องค์ประกอบของชาติพันธุ์

ความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์จะส่งเสริมให้ความสัมพันธ์ที่ดีได้ ถ้าเข้าใจว่าความแตกต่างระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์เกิดขึ้นได้อย่างไรสาเหตุเกิดขึ้นได้อย่างไร สาเหตุของการแบ่งแยกระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์พอสรุปได้ ๕ ลักษณะ ดังต่อไปนี้

๑.เกิดจากการแบ่งแยกโดยวัฒนธรรมชนชั้น ในสังคมบางสังคมมีการแบ่งชนชั้นและคนที่อยู่ในชนชั้นต่ำที่สุดจะถือเป็นกลุ่มชนที่อยู่นอกระบบสังคมนั้น เช่น จัณฑาลในอินเดีย เอทาหรือบูราคูในประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น คนที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันแต่ถูกสังคมระบุว่าเป็นคนชนชั้นต่ำถือว่าเป็นผู้ที่น่ารังเกียจและไม่ควรอยู่ร่วมสังคมกับสมาชิกส่วนใหญ่ได้กลายเป็นชนกลุ่มน้อยของสังคมนั้นเป็นผู้ที่ปราศจากศักดิ์ศรีไม่มีอำนาจและไม่มีสิทธิทางสังคมเท่าเทียมกันคนอื่นในปัจจุบันทั้งประเทศอินเดียและประเทศญี่ปุ่นได้ออกกฎหมายยกเลิกชนชั้นจัณฑาลและบูราคูแต่ในทางปฏิบัติก็ยังมีการกีดกันอยู่ ความแตกต่างภายในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันนี้ถือเป็นรูปแบบความแตกต่างทางชาติพันธุ์รูปแบบหนึ่ง

๒.เกิดจากการแบ่งแยกจากลักษณะทางภูมิศาสตร์ กลุ่มชนที่มีชาติพันธุ์ต่างจากคนส่วนใหญ่และตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณที่ห่างไกล เช่น ชาวเขามักจะถูกตัดขาดจากสังคมพื้นราบโดยไม่ได้รับข่าวสารอย่างสม่ำเสมอจากคนพื้นราบส่วนกลางการขาดการติดต่อสื่อสารที่ดีนี้ทำให้เกิดความเข้าใจผิดและอาจทำให้มีปฏิกิริยาต่อต้านอำนาจรัฐได้ในกรณีของประเทศไทยได้พยายามติดต่อสื่อสารกับชาวเขาอยู่เสมอเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกันความสัมพันธ์ระหว่างชาวเขากับรัฐบาลไทยจึงไม่ค่อยมีปัญหา

๓.เกิดจากการผนวกดินแดน การขยายอาณาเขตของประเทศใดประเทศหนึ่งโดยการผนวกดินแดนเพิ่มอาจเกิดจากการตกลงกันตามสนธิสัญญาหรือเกิดจากการขยายดินแดนหลังจากชนะสงครามดังอย่างของการตกลงตามสนธิสัญญา คือ กรณีสหรัฐอเมริกาซื้อดินแดนซึ่งปัจจุบันคือรัฐในภาคตะวันออกเฉียงใต้บางรัฐตามสนธิสัญญาเรียกว่า “Louisiana Purchase” ในปี ค.ศ. ๑๘๐๓ หรือการที่สหรัฐอเมริกาซื้อดินแดนซึ่งปัจจุบัน คือ รัฐอลาสกา ในปี ค.ศ. ๑๘๗๖ ส่วนตัวอย่างของการสู้รบระหว่างเพื่อนบ้านและฝ่ายที่ชนะสามารถผนวกดินแดนข้างเคียงเพิ่มขึ้น คือ กรณีการขยายอาณาจักรต่าง ๆ ในบริเวณแหลมทองของทวีปเอเชียได้แก่อาณาจักรสุโขทัยทวารวดีศรีวิชัย ล้านนา ล้านช้าง อโยธยา ซึ่งสามารถขยายดินแดนให้กว้างใหญ่ขึ้นได้โดยการยกทัพสู้รบกันและฝ่ายที่ชนะเป็นฝ่ายที่สามารถขยายอาณาจักได้

๔. เกิดจากการย้ายถิ่น ความแตกต่างทางชาติพันธุ์อาจมีสาเหตุมาจากการที่คนจำนวนหนึ่งอพยพย้ายถิ่นเข้าไปอยู่ในสังคมอื่นโดยที่คนกลุ่มนี้มีลักษณะทางวัฒนธรรมแตกต่างจากคนในสังคมที่ตนย้ายเข้าไปอยู่รูปแบบของการย้ายถิ่นมีได้หลายรูปแบบ

๕. เกิดจากการตกเป็นประเทศอาณานิคม ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ในประเทศอาณานิคมมีลักษณะแตกต่างจากกรณีต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วทั้ง ๔ กรณี ทั้งนี้เพราะอาณานิคมเกิดจากการที่มหาอำนาจเข้ามามีอำนาจในการเมืองการปกครองของประเทศอื่นผู้อพยพเข้ามาเป็นผู้ที่มีอำนาจมากกว่าและสามารถออกกฎหมายบังคับต่าง ๆ นานาทำให้เจ้าของประเทศซึ่งมีจำนวนประชากรมากกว่ามีลักษณะของผู้ที่อยู่ใต้ปกครองและต้องยอมจำนนต่อข้อเรียกร้องในประเทศมหาอำนาจประเทศมหาอำนาจมักจะจับจองที่ดินขนาดใหญ่และว่าจ้างคนพื้นเมืองไปเป็นกรรมกรในไร่นามีผลทำให้คนพื้นเมืองมีลักษณะเป็นผู้อยู่ใต้การปกครองหรือลูกจ้างในอาณัติของมหาอำนาจทั้ง ๆ ที่มหาอำนาจมีไม่มากนักแต่คนกลุ่มนี้ก็สามารถจับจองที่ดินและทำธุรกิจขนาดใหญ่เป็นผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมได้อย่างกรณีประเทศซิมบับเวปรากฏว่าในปี ค.ศ. ๑๙๓๑ คนผิวขาวเป็นเจ้าของที่ดินเกือบร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่ทั้งหมดแต่ประชากรผิวขาวมีประมาณร้อยละ ๕ เท่านั้น

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับการแต่งกายและเครื่องประดับ

คำว่า เครื่องแต่งกาย หรือการแต่งกาย หมายถึง สิ่งที่มนุษย์นำมาใช้เป็นเครื่องนุ่งห่ม หรือห่อหุ้มร่างกาย การแต่งกายของมนุษย์แต่ละเผ่าพันธุ์สามารถค้นคว้าได้จากหลักฐานทางวรรณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อให้เป็นเครื่องช่วยชี้แนะให้รู้และเข้าใจถึงแนวทางการแต่งกาย ซึ่งสะท้อนให้เห็นสภาพของการดำรงชีวิตของมนุษย์ในกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันออกไป

๒.๓.๑ ในยุคก่อนประวัติศาสตร์

ในยุคประวัติศาสตร์ มนุษย์ใช้เครื่องห่อหุ้มร่างกายจากสิ่งที่ได้มาจากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ใบหญ้า หนังสัตว์ ขนนก ดิน สีต่าง ๆ มนุษย์บางเผ่าพันธุ์รู้จักการใช้สีที่ทำมาจากต้นพืช โดยนำมาเขียนหรือสักตามร่างกายเพื่อใช้เป็นห่อหุ้มร่างกายจากธรรมชาติให้มีความเหมาะสมและสะดวกต่อการแต่งกาย เช่น มีการผูก มัด สาน ถัก ทอ อัด และมีการวิวัฒนาการเรื่อยมาจนถึงการรู้จักใช้วัสดุและเย็บจนในที่สุดได้กลายมาเป็นเทคโนโลยีจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

๒.๓.๒ ความแตกต่างในการแต่งกาย

มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่อ่อนแอที่สุดในทางฟิสิกส์ เพราะผิวหนังของมนุษย์มีความบอบบาง จึงจำเป็นต้องมีสิ่งปกคลุมร่างกายเพื่อสามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้ จากความจำเป็นนี้จึงเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญในอันที่จะแต่งกาย เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์เอง โดยมีสังคมและสิ่งอื่น ๆ ประกอบกัน และเครื่องแต่งกายก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามสาเหตุนั้น ๆ คือ

๑. สภาพภูมิอากาศ

ประเทศที่อยู่ในภูมิอากาศแบบเส้นอาร์คติก ซึ่งมีอากาศที่หนาวเย็นมาก มนุษย์ในแถบภูมิภาคนี้อาจสวมเสื้อผ้าซึ่งทำมาจากหนังหรือขนของสัตว์ เพื่อทำให้เกิดความอบอุ่นแก่ร่างกาย ส่วนในภูมิภาคที่มีอากาศร้อนอบอ้าว เสื้อผ้าที่สวมใส่จะทำจากเส้นใย ซึ่งทำมาจากฝ้ายแต่ในทวีปแอฟริกา เสื้อผ้าไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับการป้องกันจากสภาพอากาศ แต่เขากลับนิยมใช้พวกเครื่องประดับต่าง ๆ กัน ที่ทำมาจากหินหรือแก้วสีต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ในธรรมชาตินำมาตกแต่งร่างกาย เพื่อใช้เป็นเครื่องรางของหลั่งหรือเครื่องป้องกันภูติผีปีศาจอีกด้วย

๒. ศรัทธาทางธรรมชาติ

ในภูมิภาคเขตร้อน มนุษย์จะได้รับความรำคาญจากพวกสัตว์ปีกประเภทแมลงต่าง ๆ จึงหาวิธีขจัดปัญหาโดยใช้โคลนพอกร่างกายเพื่อป้องกันจากแมลง ชาวฮาวายเอี้ยนแถบทะเลแปซิฟิก สวมกระโปรงซึ่งทำด้วยหญ้า เพื่อใช้สำหรับป้องกันแมลงแต่ก็ได้กลายเป็นที่เก็บแมลงเสียมากกว่า ชาวพื้นเมืองโบราณของญี่ปุ่นรู้จักใช้กางเกงขายาว เพื่อป้องกันสัตว์และแมลง

๓. สภาพการงานและอาชีพ

หนังสัตว์และใบไม้สามารถใช้เพื่อป้องกันอันตรายจากภายนอก เช่น การเดินป่าเพื่อหาอาหาร มนุษย์ก็ใช้หนังสัตว์และใบไม้เพื่อป้องกันการถูกหนามเกี่ยว หรือ ถูกสัตว์กัดต่อย ต่อมาสามารถนำเอาใยจากต้นแฟลกซ์ มาทอเป็นผ้าที่เรียกกันว่า ผ้าลินิน เมื่อความเจริญทางด้านวิทยาการมีมากขึ้นก็เริ่มมีสิ่งทีผลิตเพิ่มมากขึ้นมากมายหลายชนิด สมัยศตวรรษที่ ๑๙ เสื้อผ้ามีการวิวัฒนาการเพิ่มมากขึ้น

๔. ขนบธรรมเนียมประเพณี

เมื่อมนุษย์มีสติปัญญามากยิ่งขึ้น มีการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มชนและจากการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะนี้เอง จึงจำเป็นต้องมีระเบียบและกฎเกณฑ์ในอันที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข โดยไม่มีการรุกรานซึ่งกันและกัน จากการปฏิบัติที่กระทำสืบต่อกันมานี้เอง ในที่สุดได้กลายมาเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมมากขึ้น

๕. ความต้องการดึงดูดความสนใจจากเพศตรงข้าม

ธรรมชาติของมนุษย์เมื่อเจริญเติบโตขึ้น ย่อมมีความต้องการความสนใจจากเพศตรงข้ามกันข้าม โดยจะมีการแต่งกายเพื่อให้เกิดความสวยงาม มีการจับจ่ายใช้สอยในเรื่องเสื้อผ้ามากยิ่งขึ้น ผู้ที่ทำหน้าที่สนองความต้องการนี้ได้ดีที่สุดในยุคนี้คือ นักออกแบบเสื้อผ้า ซึ่งได้พยายามออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเพื่อให้เหมาะสมกับลักษณะที่แตกต่างกันออกไปตามระดับของสังคมและเศรษฐกิจของผู้สวมใส่

๖. เศรษฐกิจและสภาพแวดล้อม

สถานะภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของมนุษย์ แต่ละบุคคลย่อมไม่เหมือนกันจึงทำให้เกิดการแต่งกายที่แตกต่างกันออกไป สังคมทั่วไปมีหลายระดับชั้น มีการแบ่งกันตามฐานะทาง

เศรษฐกิจ เช่น ชนชั้นระดับเจ้านาย ชาวบ้าน และกรรมกร การแต่งกายสามารถบอกได้ถึงสถานภาพทางสังคมของผู้สวมใส่ได้อีกด้วย^{๑๐}

ลักษณะทุนวัฒนธรรมที่แฝงฝังอยู่ในการของวัฒนธรรมการแต่งกาย สมัยพ่อแม่จนถึงสมัยผู้อาวุโส ยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มได้ชัดเจนทั้งในชีวิตประจำวันและในพิธีกรรม ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป เน้นความเป็นอิสระของการแต่งกายและการประดับตกแต่งของผู้คนในชุมชนมากกว่า ดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งอาจจะเป็นไปได้ว่าวันหน้าหาอัตลักษณ์การแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ของชาวม้งในชุมชนอำเภอเขาค้อ

ลักษณะการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ของชาวม้ง สถานการณ์ปัจจุบันการอนุรักษ์และพัฒนาเสื้อผ้าและการแต่งกายของกลุ่มชาติพันธุ์ในชุมชนเขาค้อในปัจจุบัน กลุ่มสตรีแม่บ้าน ผู้อาวุโส ผู้นำชุมชน และผู้นำท้องถิ่นได้ร่วมกันสรุปความไว้ว่า แม้คนในชุมชนได้ร่วมกันรณรงค์ให้คนในชุมชนใส่เสื้อผ้าการแต่งกายที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์มาแล้วก็ตาม และแม้ว่าเคยมีการส่งเสริมการสร้างกลุ่มทอผ้าขึ้นในชุมชนแล้ว แต่สิ่งเหล่านี้ค่อย ๆ จืดจางหายไป ปัจจุบันกลุ่มทอผ้ายังมีการทอผ้าตามเผ่าของตัวเองหรือกลุ่มของชาติพันธุ์ ตัดเย็บสำเร็จรูปจำหน่ายตามสถานที่ท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ บริเวณสถานที่ต่าง ๆ ^{๑๑}

คำว่า เครื่องประดับ เป็นสิ่งของที่ใช้เสริมแต่งร่างกายเพิ่มเติมจากเสื้อผ้าสวมใส่ โดยทำให้รูปแบบการแต่งตัวมีลักษณะที่เปลี่ยนไป ถึงแม้ว่าเสื้อผ้าที่สวมใส่จะเป็นชุดเดิมก็สามารถสร้างความรู้สึกเปลี่ยนไปได้เมื่อทำการเปลี่ยนเครื่องประดับหรืออัญมณีในเรื่องความเชื่อและศาสนา เครื่องประดับยังคงถูกนำมาใช้ เช่น พระเครื่อง

เครื่องประดับจำแนกได้ ๒ ประเภทใหญ่ คือ เครื่องประดับพวกอัญมณีและเครื่องประดับตกแต่งทำด้วยผ้าหรือของใช้ในการแต่งกาย เช่น ถุงมือกระเป๋ เรียกกันเรียกว่า Accessories ไม่ว่าจะเป็เครื่องประดับของบุราหรือสตรี ล้วนแล้วแต่เป็นสิ่งที่เสริมสร้างให้บุคลิกภาพของผู้สวมใส่ดูดี หรือน่ามอง มีเสน่ห์ น่าเลื่อมใส หรือน่าคบหาสมาคม เครื่องประดับจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในภาพลักษณ์ของคุณมากขึ้น เครื่องประดับเสริมแต่งรูปร่างภายนอกให้ผู้สวมใส่ดูดี ได้มีเสน่ห์แก่ผู้ที่พบเห็นอย่างเช่นคำพูดที่ว่า ไก่งามเราชน คนงามเพราะแต่ง หรือคนนั้นทำอะไรดูดีไปหมดทั้งมารยาทและการแต่งตัว เครื่องประดับทำให้สตรีดูสวย ดูสง่า ในชุดที่สวมใส่ ความมั่นใจในตัวเองจะเกิดขึ้นจากความรักตัวเองอยากให้ตัวเองสวยหรือภาคภูมิใจในตัวเองเครื่องประดับไม่จำเป็นต้องชิ้นใหญ่ ไม่

^{๑๐} พวงผกา คุโรวาท, **คู่มือประวัติการแต่งกาย** รวมสาสน์ พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร ๒๕๓๕), หน้า ๔๓.

^{๑๑} ธีรยุทธ บุญมี **ความหลากหลายของชีวิตความหลากหลายของวัฒนธรรม** พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด), หน้า ๒๒.

จะเป็นต้องมีราคาแพง แต่ความเหมาะสมและความพอดีในการเลือกเครื่องประดับ มีความสำคัญมากกว่าราคาเสียอีก^{๑๒}

๒.๓.๓ การแต่งกายและเครื่องประดับของชุมชนเผ่าม้ง บ้านเข็กน้อย

การแต่งกายของชาวชุมชนเผ่าม้ง บ้านเข็กน้อย นอกจากชาวม้งที่ยังอนุรักษ์ไว้แล้ว ผ้าปักม้ง ก็ยังเป็นอีกส่วนหนึ่งสัญลักษณ์ที่โดดเด่นของชาวม้ง เป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของชาวม้งสำหรับใช้ในช่วงเวลาที่สำคัญของชีวิต ไม่ว่าจะเป็นช่วงเวลาการเริ่มต้น จนถึงเวลาสุดท้ายของชีวิต

ชุมชนม้งเข็กน้อยจะแบ่งออกเป็นม้งขาวและม้งดำ กลมกลืนและอยู่ร่วมกันอย่างกลมเกลียว สิ่งบ่งชี้ข้อแตกต่างคือ การแต่งกายและฝีมือการทำผ้า ชาวม้งดำจะแต่งกายด้วยเสื้อแขนยาว ชายเสื้อระดับเอว เป้ากางเกงหย่อนต่ำลงมา มีผ้าสีแดงปักลายที่ชายผ้าพันทับกางเกงแล้วคาดเข็มขัดทับ ผู้หญิงมักนุ่งกระโปรงใยกล้วยขึงจีบรอบตัวสีดำหรือย้อมคราม มีลวดลายปักและเขียนเทียน มีผ้าเหลื่อมผืนยาวปักลวดลายปิดทับรอยผ่าของกระโปรง ผู้ชายม้งขาวสวมเสื้อกำมะหยี่แขนยาว กางเกงขาก้วยหรือกางเกงจีนเป๋าดิ้น มีลวดลายน้อย หญิงสาวนิยมสวมเสื้อกำมะหยี่สีดำแขนยาว มีลายปักละเอียดซ่อนอยู่ใต้ปกเสื้อด้านหลัง เดิมจะสวมกระโปรงผ้าใยกล้วยขึงสีขาวล้วน แต่เพราะเปื้อนง่ายจึงหันมาใช้กางเกงทรงจีนแทน

ในด้านฝีมืองานผ้า ม้งขาวจะมีความละเอียดด้านการปักกว่าม้งดำที่ถนัดงานเขียนเทียน เรื่องเล่าสนุกๆ ในหมู่ชาวม้งเข็กน้อย ถึงการที่ม้งขาวต้องซ่อนลายปักไว้ใต้ปกเสื้อ นั่นก็เพราะไม่อยากให้ม้งดำลอกเลียนแบบลาย แต่ม้งดำก็เกทับว่าม้งขาวไม่สามารถเขียนเทียนได้แบบตน เป็นเรื่องหยอกกันไปเข้ากันมา เติมสีส้นในลานหน้าบ้าน ที่ทั้งม้งขาวและม้งดำต่างมานั่งปักผ้าและเขียนเทียนร่วมกัน^{๑๓}

๒.๓.๔ การแต่งกายและเครื่องประดับของชุมชนบ้านเล้าลือ

การแต่งกายก็ยังคงเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นถึงแม้ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่ก็ยังมีการทำลายผ้าเขียนลายเทียน ย้อมด้วยคราม และทำผ้าปักไว้ใช้เองเสมอ เป็นการรักษาความสวยงามด้านการแต่งกายไว้ได้อย่างสวยงาม^{๑๔}

^{๑๒} จักรแก้ว นามเมือง *ทุนทางวัฒนธรรมในวัฒนธรรมไทย*, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดนวาสสน์การพิมพ์) หน้า ๔๑.

^{๑๓} วานรัตน์ แสนยากุล *พัฒนาการทางวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจของชาวเขาเผ่าม้งในชุมชนเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๔๗*) หน้า ๓.

^{๑๔} www.thaipbs.or.th/Live เล่าวิถีชีวิต เล่าวัฒนธรรม บ้านเล้าลือ 2561

๒.๓.๕ การแต่งกายและเครื่องประดับของชุมชนบ้านเพชรดำ

บ้านเพชรดำเป็นสังคมลิซอเป็นสังคมที่มีการดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของตนเองไว้เป็นการเฉพาะตน มีความโดดเด่นทางการแต่งกายและเครื่องประดับแบบลิซอ แม้ปัจจุบันจะมีการปรับเปลี่ยนไปแล้วก็ตาม แต่การแต่งกายยังให้เห็นประกอบด้วย

เสื้อ (อาคุหละเบณี) เป็นเสื้อแขนยาวทรงกระบอก มีความยาวจนถึงข้อมือโดยใช้ผ้ากำมะหยี่ตัดเย็บ กางเกง (หมือลี) เป็นกางเกงตัวใหญ่คล้าย ๆ การเกงเนาก้วย ผ้ายาคาเดอ (จีซ้อ) ปอกขา (เฉอจุ) ผ้าโพกศีรษะ (พากี้)

ส่วนการแต่งกายของหญิงลิซอจะนิยมแต่งกายด้วยสีสุดาคาด โดยจะยังคงใส่เสื้อผ้าแบบชุดประจำเผ่า ลิซอไม่นิยมเครื่องประดับยกเว้นเมื่อถึงประเพณีสำคัญต่าง ๆ เช่น ปีใหม่ หรือ แต่งงาน โดยการแต่งกายของหญิงสาวลิซอจะบ่งบอกถึงสถานะทางเพศและฐานทางครอบครัวของผู้หญิงนั้นอีกด้วย เครื่องแต่งกายของผู้หญิงลิซอ ประกอบด้วย

กางเกง (หมือลี) เป็นกางเกงตัวใหญ่ ๆ มีขากางเกงที่กว้าง ยาวคลุมเข่า เป้ากางเกงมีสีดำเท่านั้น นอกจากนั้นยังมีผ้ายาคาเดอ ปอกขา (เฉอจุ) และเครื่องประดับต่าง ๆ ได้แก่ หมวก (อูตีเมียกุ) เสื้อกั๊กสีดำ ประดับเงินและเหรียญเงิน (หลีกัว) ต่างหู (นาคุ) เป็นต้น^{๑๕}

สรุปได้ว่า เสื้อผ้าสตรีมีลักษณะคล้ายเสื้อคลุม ผ่าเฉียงจากคอลงไปถึงเข้าแทนประโปรง ส่วนใหญ่ใช้สีฟ้าสดใส ช่วงแขนที่ยาวลงมาถึงข้อมือขลิบผ้าสีดำที่ริมชาย ตรงคอและไหล่ขลิบด้วยสีแดงชมพู คาดเป็นลายสวอยงาม ที่เอวใช้ผ้าสีดำคาดเป็นเข็มขัด ส่วนชั้นในสวมกางเกงขายาวไว้เสมอ ตรงขอบกางเกงขลิบด้วยสีดำหรือสีม่วงและลายอื่น ๆ เสื้อลิซอหญิงมักใช้สีที่ดูเด่นเสมอ ส่วนเครื่องแต่งกายบุรุษสวมเสื้อคอกลมสีดำ ผ่าอกด้านขวาทับด้านซ้ายเป็นแนวเฉียงปักลวดลายสีขาวที่หน้าอก และประดับด้วยกระดุมสีเงินตามไหล่และคอ กางเกงขายาวเป่าสีดำ มีแถบตรงปลายสีฟ้า

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับภาษา

๒.๔.๑ ที่มาแนวคิดเกี่ยวกับภาษา

หากเราจะกล่าวถึง ภาษา (Language) ก็มักจะคิดถึงคำพูดที่มนุษย์ใช้สำหรับสื่อสารกัน หมายถึง สัญลักษณ์หรือสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นมาและกำหนดใช้สื่อความหมายระหว่างกันและกัน เพื่อให้ผู้เข้าใจในสิ่งที่ตนประสงค์อย่างมีระบบ ใช้ใจการแสดงความรู้สึกนึกคิด ปณิธาน เจตจำนง รวมทั้งการถ่ายทอดองค์ความรู้และวัฒนธรรมจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง อันเป็นเครื่องบ่งบอกถึงความเจริญก้าวหน้าของสังคมมนุษย์

^{๑๕} วรพจน์ กันธาเดช เครื่องดนตรีชาวเผ่าลิซอ : กรณีศึกษา “ซ็อบี” บ้านเพชรดำ ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๕๕๙ หน้า ๔๐-๔๓.

คำว่า ภาษา มาจากคำภาษาสันสกฤต ในรากศัพท์ว่า ภาษา เป็นภาษาบาลีว่า ภาษาในบทวิเคราะห์ว่า ภาษียเตติ ภาษา เสียงที่มนุษย์พูดชื่อว่าภาษาซึ่งไทยได้ยืมมามาปรับใช้จนถึงปัจจุบัน คำว่า ภาษา ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Language ซึ่งมีความหมายว่า ถ้อยคำ คำพูด^{๑๖} เราสามารถนิยามความหมายของคำว่า ภาษาได้ ๓ นัย ดังต่อไปนี้

๑. หมายถึง คำนามคือเสียงหรือกิริยาอาการที่ทำความเข้าใจกันได้ทั่วไป ได้แก่ คำพูด หรือ ถ้อยคำที่ใช้พูดกันทั่วไป เป็นความหมายตรง

๒. หมายถึง คนหรือชนชาติที่พูดภาษานั้น ๆ เช่น แต่งตัวตามภาษา ใช้ภาษาราชการเขียนหนังสือ พูดจากภาษาชาวบ้าน เป็นต้น เป็นความหมายแฝง

๓. หมายถึง มีความรู้หรือเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ ด้านวัฒนธรรมเป็นอย่างดี เช่น ประพฤติตนแบบคนรู้ภาษา ทำตัวแบบเด็กไร้เดียงสา เป็นต้น

๒.๔.๒ ความหมายของภาษา

นักปราชญ์ทางภาษาได้ให้ความหมายของภาษาไว้มากมาย ดังมีตัวอย่างต่อไปนี้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒^{๑๗} ความหมายของภาษาว่าถ้อยคำที่ใช้พูดหรือเขียนเพื่อสื่อความของกลุ่มชนใดกลุ่มชนหนึ่ง เสียง ตัวหนังสือ หรือ กิริยาอาการที่สื่อความได้ กลุ่มของชุดอักขระ สัญลักษณ์ และเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อส่งงานคอมพิวเตอร์

Noam Chomsky กล่าวไว้ว่า เมื่อเราศึกษาภาษามนุษย์ เรากำลังก้าวไปสู่สิ่งที่บางคนอาจจะเรียกได้ว่า แก่นสารของมนุษย์ หรือสารัตถะของมนุษย์ คุณภาพที่เด่นชัดของจิตใจ ซึ่งเท่าที่เรารู้ถือว่าเป็นสิ่งพิเศษสำหรับมนุษย์เท่านั้น^{๑๘}

กำชัย ทองหล่อ ได้ให้ความหมายไว้ว่า คำว่า ภาษา เป็นภาษาสันสกฤต (บาลีเป็นภาษา) มาจากรากศัพท์เดิมว่า ภาษา แปลว่า กล่าว พูดหรือ บอก เมื่อนำมาใช้เป็นคำนามมีรูปเป็น ภาษา แปลตามรูปศัพท์ว่า คำพูด หรือ ถ้อยคำ แปลเอาความว่า เครื่องมือความหมายระหว่างมนุษย์ให้สามารถกำหนดรู้ความประสงค์ของกันและกันได้ โดยมีระเบียบคำหรือจังหวะเสียงเป็นเครื่องกำหนด^{๑๙}

^{๑๖} เรื่องเดช ปันเขียนชัยย์, **ภาษาศาสตร์ภาษาไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑), หน้า ๑.

^{๑๗} ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๒**, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๖๕), หน้า ๘๒๒.

^{๑๘} Noam Chomsky, **Language and Mind**, (New York : Harcourt Braace Jovanovich, Inc., 1972), 100, อ้างใน ศาสตราจารย์อุดม วโรตม์ลิขิตดี, **ภาษาศาสตร์เหมาะสมเบื้องต้น**, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : ต้นธรรม สำนักพิมพ์, ๒๕๕๔), หน้า ๑๐.

^{๑๙} กำชัย ทองหล่อ, **หลักภาษาไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทรวมสาส์น (๑๙๙๓) จำกัด, ๒๕๕๐) หน้า ๑.

ศาสตราจารย์อุดม วโรตม์ลิขิตต์ ให้ความหมายว่า ภาษาย่อมเป็นระบบสัญลักษณ์ในเชิงคำพูดหรือเชิงการเขียนที่มนุษย์เท่านั้นกำหนดขึ้น และใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารความหมายต่อกันและกัน^{๒๐}

ฉะนั้น ภาษา จึงหมายถึง ระบบสัญลักษณ์ในเชิงคำพูดหรือเชิงการเขียน อันเป็นแก่นสารที่กำหนดขึ้นเอง โดยสมาชิกทางสังคมให้ความร่วมมือ และเป็นเครื่องมือในการสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ให้สามารถกำหนดรู้ความประสงค์ของกันและกันได้

๒.๔.๓ ลักษณะของภาษา

ภาษาเป็นสิ่งที่มีความพิเศษที่ทำให้มนุษย์แยกออกจากสัตว์ได้อย่างชัดเจนถึงแม้จะดูว่าสัตว์เหล่านี้อาจมีวิธีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันก็ตาม แต่ก็มีข้อจำกัดที่น้อยกว่าที่มนุษย์ใช้สื่อสารกัน หรือแม้ว่าสัตว์บางชนิดจะสามารถเลียนแบบเสียงพูดของมนุษย์ แต่ก็ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงประโยคเองได้หรือสื่อความได้เองตามที่ตนปรารถนา ในขณะที่เดียวกันมนุษย์มีศักยภาพในการที่จะเปลี่ยนแปลงหรือสร้างประโยคใหม่ได้เองตามความต้องการ

ลักษณะทั่วไปของภาษาที่สามารถที่จะสรุปได้ดังต่อไปนี้ คือ

๑) มีลักษณะเป็นวัฒนธรรม

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น มีการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเพื่อความเหมาะสมของยุคหรือสมัยนั้น ๆ และพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น กับทั้งมีการสืบทอด หรือถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ในฐานะที่ภาษาของมนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมจึงมีลักษณะเช่นเดียวกับวัฒนธรรม คือ มีการปรับปรุงแก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น

๒) ภาษาเกิดจากการเรียนรู้

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า ภาษานั้นย่อมถ่ายทอดกันได้เช่นเดียวกับวัฒนธรรม การถ่ายทอดนี้ช่วยเชื่อมโยงอดีต-สู่ปัจจุบัน และอนาคตให้สืบทอดกันได้ ซึ่งต้องอาศัยการเรียนรู้โดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นตัวกำหนด มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไปแบบพอกพูนมากขึ้นตามวันและเวลา ซึ่งการเรียนรู้นี้อาจจะเกิดขึ้นทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม

๓) เป็นเครื่องมือสำหรับสื่อสาร

มนุษย์อาศัยภาษาเป็นเครื่องมือสำหรับการสื่อสารระหว่างกัน เพื่อเป็นการสื่อสารความรู้สึกนึกคิด และความต้องการของตนให้คนอื่นได้รับรู้และเกิดความเข้าใจระหว่างกันซึ่งอาจจะเป็นทั้งเสียงทั้งสัญลักษณ์แทนเสียง (อักษร) หรืออย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้ในการสื่อสารทางเสียงนั้น จะต้องอาศัย

^{๒๐} ศาสตราจารย์ อุดม วโรตม์ลิขิตต์, ภาษาศาสตร์เหมาะสมัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๓.

บริบทคือข้อความแวดล้อม เหตุการณ์และความชัดเจนของเสียงเป็นองค์ประกอบสำคัญ จึงจะทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันและกันไปตามที่ประสงค์

๔) ประกอบด้วยโครงสร้าง

โดยทั่ว ๆ ไป ภาษาของมนุษย์ทุกชาติพันธุ์มีโครงสร้างซึ่งประกอบไปด้วยหน่วยเล็ก ๆ คือ หน่วยเสียงหรือหน่วยคำประกอบกันเข้าเป็นคำ หลาย ๆ คำประกอบกันเข้าเป็นวลีและเป็นประโยค หรืออาจจะมีหลาย ๆ ประโยคที่ซับซ้อนยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้

นักภาษาศาสตร์สนใจศึกษาโครงสร้างของภาษา ๒ ประการ คือ โครงสร้างทางเสียง ซึ่งได้แก่ หน่วยเสียง (Phoneme) หรือหน่วยเสียงสำคัญ เป็นเสียงที่แยกความหมายในภาษาที่มีความแตกต่างกันออกไป และโครงสร้างไวยากรณ์ ซึ่งได้แก่ การสร้างคำและสร้างประโยค การสร้างคำได้แก่ การประกอบหน่วยเสียงเป็นหน่วยใหญ่ขึ้นกลายเป็นหน่วยคำที่มีความหมาย เรียกว่า หน่วยคำ (Morpheme) หน่วยคำประกอบกันเข้ากลายเป็นคำ และเมื่อนำมาเรียงกันจึงกลายเป็นประโยค

๕) มีโครงสร้างและองค์ประกอบสัมพันธ์กัน

องค์ประกอบของภาษาทั้ง ๕ ส่วนของภาษาย่อมเกาะเกี่ยวสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทุก ๆ ส่วนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีระบบหรือมีระเบียบแบบแผนแยกส่วนหนึ่งส่วนใดออกไปไม่ได้ เพราะขาดส่วนหนึ่งส่วนใดก็ไม่ใช่ภาษา และความสัมพันธ์ขององค์ประกอบดังกล่าวนี้เป็นไปอย่างอัตโนมัติ คือ เสียงประกอบขึ้นเป็นคำ คำประกอบขึ้นเป็นประโยคและคำหรือวงศัพท์หนึ่ง ๆ จะไม่ทราบความหมายที่แน่นอน ถ้าไม่นำไปสัมพันธ์กับระบบหรือไวยากรณ์หรือโครงสร้างทางไวยากรณ์ ขอให้สังเกตวงศัพท์คำหนึ่ง คือ คำว่า อยู่ ถ้าเราออกเสียงคำนี้เพียงคำเดียว ก็ยังไม่ทราบความหมายที่แท้จริง จนกว่าจะนำคำไปสัมพันธ์กับระบบไวยากรณ์ หรือเข้าไปสัมพันธ์ในประโยค จึงจะทราบความหมายที่แท้จริง ดังนั้น ประโยคจึงเป็นตัวบังคับความหมายในภาษาได้ ดังตัวอย่างประโยคต่อไปนี้

- (๑) ถ้าลุงยังอยู่ ป้าคงไม่เห็น
- (๒) กาวไม่มีจะติดอยู่ได้อย่างไร
- (๓) ตั้งให้อยู่ซิ เบา ๆ มือหน่อย
- (๔) ลิ่นเป็นปลาไหลจับไม่อยู่
- (๕) คุณพูดอย่างนี้ก็น่าฟังอยู่

เมื่อดูจากตัวอย่างในประโยค จะเห็นคำว่า อยู่ เมื่อนำเข้าไปในประโยคที่ ๑ จะมีความหมายทำนอง มีชีวิต ถ้านำเข้าไปในประโยคที่ ๒ มีความหมาย คงที่หรือไม่หลุดเข้าไป ถ้านำเข้าไปในประโยคที่ ๓ มีความหมายว่า ทรงไว้ ถ้านำเข้าไปในประโยคที่ ๔ มีความหมายว่า ติด และถ้านำเข้าไปในประโยคที่ ๕ มีความหมายทำนองให้เบาลง คือ พูดน่าฟังแต่ไม่ดีถึงขนาด ถึงสังเกตว่า การเข้าถึงประโยคแต่ละแบบย่อมเป็นการบังคับความหมายที่แท้จริงของวงศัพท์นั้น ๆ

๒.๔.๔ ความสำคัญของภาษา

มนุษย์กับภาษามีความสัมพันธ์กัน จนไม่สามารถจะแยกออกจากกันได้ ตั้งแต่แรกจนเกิดและกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต มนุษย์ก็ยังคงต้องใช้ภาษาอยู่ นั่นหมายถึงว่ามนุษย์เริ่มมีการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งตาย แต่การที่จะมีคนเข้าใจภาษาที่เด็กแรกเกิดคนใกล้จะสิ้นลมหายใจใช้สื่อสารหรือไม่นั้นก็เป็นเรื่องหนึ่ง อย่างไรก็ตามจะปฏิเสธได้ว่า มนุษย์เผ่าพันธุ์มีความสัมพันธ์กับภาษาที่ใกล้ชิดมากที่สุดนับได้ว่า ภาษามีประโยชน์ต่อสังคมมนุษย์มาก เพราะเป็นสิ่งที่ช่วยในการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่ม ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างกันได้ ถูกต้องตามที่ตนตั้งความประสงค์ไว้ การที่จะติดต่อสื่อสารโดยปราศจากภาษาย่อมเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้แน่นอน

ภาษาเข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อชีวิตมนุษย์ทุกชาติพันธุ์ ตั้งแต่ยุคแรก ๆ ที่มนุษย์รู้จักการปฏิสัมพันธ์กัน จนกระทั่งมีการพัฒนาจากการใช้เพียงภาษาพูดมาจนถึงมีภาษาเขียน แล้วเปลี่ยนแปลงไปไม่มีที่สิ้นสุด

๒.๔.๕ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์

เอเชียอาคเนย์เป็นดินแดนที่มีประชากรต่างชาติพันธุ์และภาษาปะปนกันมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลก ประเทศไทยซึ่งตั้งอยู่ใจกลางแผ่นดินใหญ่เอเชียอาคเนย์ จึงเป็นดินแดนที่มีความหลากหลายของภาษาวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ของประชากรที่น่าสนใจยิ่ง ประชากรไทยกลุ่มต่าง ๆ มีภูมิปัญญา ภาษา วัฒนธรรม และโลกทัศน์ หรือวิธีการให้ความสำคัญให้ความหมายกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวที่แตกต่างกันหลากหลาย มีผลทำให้เกิดพฤติกรรมปฏิบัติ ธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรมที่แตกต่างกันไป ดังนั้นความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของประชากรในชาติ ด้านภาษา วัฒนธรรม ประเพณีและโลกทัศน์ จึงเป็นเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการศึกษาระดับลึกในด้านต่าง ๆ ซึ่งเป็นฐานสำหรับการวางนโยบายและการวางแผนปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในด้านต่าง ๆ ในแต่ละพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับวิถีชีวิต เช่น การปกครอง การจัดการศึกษา การสาธารณสุข การพัฒนาอาชีพ เป็นต้น

อย่างไรก็ตามคนส่วนมากยังมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ไม่มากนัก โดยทั่วไปพอจะรู้ว่ามีความหลากหลายทางภาคเหนือประมาณ ๙-๑๐ กลุ่ม มีกลุ่มยาวีหรือกลุ่มที่พูดภาษามลายูถิ่นในสี่จังหวัดภาคใต้ เป็นต้น ทั้งที่ในความเป็นจริงประชากรในไทยเรามีความหลากหลายกว่านี้เป็นอย่างมาก ซึ่งถ้ามีความรู้และความเข้าใจในความแตกต่างของประชากรอย่างชัดเจน จะนำไปใช้ประโยชน์ในงานพัฒนาประชากรและกลุ่มชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ในยุคโลกาภิวัตน์ดังเช่นปัจจุบัน เศรษฐกิจสมัยใหม่ วัฒนธรรมภายนอก การสื่อสารไร้พรมแดน มีส่วนทำให้ภาษา วัฒนธรรม และภูมิปัญญาพื้นบ้านเสื่อมสลายไปอย่างรวดเร็ว ภาษาและวัฒนธรรมใหญ่ที่มีอำนาจสื่อจะมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก ภาษาและวัฒนธรรมย่อยกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยซึ่งอยู่ในภาวะวิกฤตมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมี

แนวโน้มที่จะเสื่อมและสูญไปในที่สุด ทำให้สังคมชุมชนอ่อนแอ ขาดอัตลักษณ์ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดขวัญและกำลังใจ ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงมีความพยายามที่จะศึกษาภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ก่อนที่จะเสื่อมสลายไป

การใช้ภาษาในการจำแนกกลุ่มคนหรือกลุ่มชาติพันธุ์ “ภาษา” หมายถึง ระบบสัญลักษณ์ที่คนในสังคม วัฒนธรรมหนึ่ง ๆ ใช้ในการติดต่อสื่อสาร สื่อความหมาย เพื่อการดำเนินชีวิตร่วมกัน ภาษาในแต่ละวัฒนธรรมจะมีลักษณะเฉพาะ มีระบบของตนเอง และสะท้อนโลกทัศน์ของผู้พูด “กลุ่มชาติพันธุ์” หรือ บางครั้งเรียกว่า “กลุ่มชน” หมายถึงกลุ่มคนที่มีประวัติศาสตร์ ภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือแบบแผนการดำเนินชีวิตร่วมกัน และประการสำคัญมีสำนึกในความเป็นกลุ่มหรือเผ่าพันธุ์เดียวกัน แม้ว่าภาษาและชาติพันธุ์มิใช่สิ่งเดียวกัน ภาษาไม่อาจจะบอกความเป็นชาติพันธุ์ในทุกกรณี แต่การใช้ภาษาในการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ก็เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ เนื่องจากภาษามีความสัมพันธ์กับชาติพันธุ์อย่างใกล้ชิด การมองผ่านภาษาจะทำให้เกิดความเข้าใจและความรู้เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์เป็นอย่างมาก และเนื่องจากภาษาเป็นสิ่งที่เข้าถึงได้ง่าย คนทั่วไปเมื่อได้ยินเสียงพูดก็จะบอกได้ว่า กลุ่มคนผู้พูดนั้นเป็นกลุ่มเดียวกับตนหรือไม่อย่างไรดังนั้นการใช้ภาษาพูดอะไรจึงเป็นสิ่งที่ไม่ยากเกินไปและตรวจสอบได้ และจากการที่ภาษาที่พูดกันภายในบ้านจะเกี่ยวข้องกับความเป็นชาติพันธุ์เป็นอย่างมาก ความรู้ที่ผ่านภาษาจึงเป็นกุญแจที่นำไปสู่ความเข้าใจระดับลึกในโลกทัศน์ วัฒนธรรม ความคิด และความเชื่อของผู้พูดภาษานั้น ๆ

ภาษาและกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ มีความซับซ้อนทั้งนี้เนื่องจากได้พบว่าบางกลุ่มภาษามีชื่อมากกว่า ๑ ชื่อ เช่น ข้า ขมุ ลางเทิง กูย กวย ส่วย โซ่ ข้า ข้ากะโซ่ ลัวะ ละว้า ละเวือและลัวะ ถิ่น มัลปรีห์ เป็นต้น และบางครั้งชื่อหนึ่งชื่อสามารถใช้เรียกได้หลายภาษาหลายกลุ่มชาติพันธุ์ตัวอย่างเช่น คำว่า ข้า ใช้เรียกภาษากลุ่มมอญ-เขมร และบางครั้งภาษากลุ่มในลาวและภาคอีสานของไทย เช่น กลุ่มขมุ กลุ่มโซ่ กลุ่มบรู เป็นต้น คำว่า ลัวะ ใช้เรียกภาษากลุ่มมอญ-เขมร และครั้งภาษากลุ่มทิเบต-พม่าด้วยเช่น ใช้เรียกกลุ่มปรีห์-มัย ในจังหวัดน่าน กลุ่มละเวือ กลุ่มว้า กลุ่มปะหล่อง กลุ่มบิซูในภาคเหนือ และกลุ่มก่องหรืออุก่องในภาคกลาง เป็นต้น เช่นเดียวกับคำว่า ละว้า ซึ่งใช้เรียกกลุ่มละเวือะ กลุ่มญ้อกรหรือชาวบนในภาคเหนือ และกลุ่มก่องในภาคกลาง ส่วนคำว่า โซ่ ใช้เรียกกลุ่มที่เรียกตัวเองว่าโซ่และบรู ซึ่งอยู่ในสาขากะตู่และเรียกโซ่ที่อยู่ในสาขาเวียดติก ซึ่งอพยพมาจากลาว มีชื่อว่าลาวว่า “ทะเวิง” ซึ่งที่จริงเป็นคนละภาษากันโดยสิ้นเชิง เหตุสับสนทั้งหลายและการมีชื่อหลาย ๆ ชื่อ หรือชื่อเดียวกันเรียกหลาย ๆ กลุ่มนั้น มาจากสาเหตุว่ากลุ่มชนต่าง ๆ มีชื่อเรียกตนเองว่า (autonym) และชื่อที่ผู้อื่นเรียก (exonym) ส่วนมากชื่อที่เรียกตัวเองมักจะมี ความหมายว่า “คน” “คนป่า” “คนภูเขา” “คนที่ทำนา” เพื่อแยกออกจาก ภูตผี หรือ สัตว์ ส่วนชื่อที่ผู้อื่นเรียกมักมีความหมายที่ไม่ดีเป็นเครื่องประณามการ ผี หรือ หาความหมายไม่ได้ เป็นต้น ตัวอย่างของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีชื่อเรียกตนเองต่างจากชื่อที่ผู้อื่นเรียกมีดังนี้

ชื่อที่เรียกตัวเอง	ชื่อที่ผู้อื่นเรียก
กวย/กวย	ส่วย
บรู/โซ่	โซ่/ข้า/ข้ากะโซ่
ขมุ/กขุ/กำมู/กำฮมู	ข้า/ขมุ/ลาวเทิง
มัล/ปรัย	ลัวะ/ถิ่น
ละเวือะ	ลัวะ/ละว้า
ญฮูกร	ละว้า/ชาวบน
ก่อง	ลัวะ/ละว้า
มลาบรี	(ผี) ตองเหลือง
อุรักละไว้ย	ชาวเล
มอเกล็น-มอเกิน	ชาวเล
ม้ง	แม้ว
เมี่ยน	เย้า
เวียด	ญวน/เวียดนาม/แกว
มลาญ-นาญ	ยาวี

อย่างไรก็ตามกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มในบางพื้นที่บางครั้งรับชื่อผู้อื่นที่เรียกว่าเป็นชื่อของตน เช่น โซ่ ส่วย ลัวะ ยาวี เป็นต้น

ในการเสนอข้อมูลการกระจายของภาษาของชาติพันธุ์ในประเทศไทย จะใช้ชื่อที่กลุ่มชนใช้เรียกตนเองหรือชื่อที่ยอมรับโดยทั่วไป จากเหตุผลในการใช้ชื่อกลุ่มภาษาดังกล่าว บางกลุ่มที่ลักษณะทางภาษาศาสตร์เกี่ยวข้องกันเป็นกลุ่มภาษาเดียวกัน แต่ผู้พูดภาษายืนยันจะใช้ชื่อที่แตกต่างกันเช่น ลาวอีสาน ลาวหล่ม (พื้นที่จังหวัดเพชรบูรณ์) และไทยเลย (ที่จังหวัดเลย) รวมทั้งลาวเวียงในภาคกลาง ซึ่งอันที่จริงเป็นภาษาลาวเช่นกันแต่ต่างกันที่สำเนียงพูด และมีประวัติการตั้งถิ่นฐานและอพยพเข้ามาในประเทศไทยต่างสถานที่และต่างเวลา ผู้พูดจึงพอใจที่จะใช้ชื่อต่างกัน งานวิจัยนี้จึงแยกชื่อตามความต้องการของเจ้าของภาษาและผู้วิจัยจะศึกษาของชาวเขาในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๔.๖ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย

แต่เดิมนั้นบ้านเข็กน้อยส่วนใหญ่จะใช้ภาษาม้งในการติดต่อสื่อสารกันเฉพาะในสังคมม้ง แต่เมื่อมีการติดต่อกับคนพื้นราบ ทำให้ม้งรับอิทธิพลของคนพื้นราบมาใช้ในชุมชนม้ง ม้งเกิดจากการยอมรับในวัฒนธรรมคนพื้นราบ โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตประจำวัน การใช้จ่ายเงิน การศึกษา การสร้างที่อยู่อาศัย การแต่งตัว เยาวชนม้งไม่นิยมใช้ภาษาม้งในการติดต่อสื่อสาร มักใช้ภาษาไทยแทน ชุมชนม้งมีระบบตลาดเกิดขึ้น ทำให้วิถีชีวิตแบบเดิมนั้นได้เปลี่ยนแปลงไป มีการปลูกพืชเพื่อทำการค้าขายเป็นการตอบสนองต่อความต้องการของเงินตรา จากที่เคยปลูกเพื่อรับประทานภายในครัวเรือน

ระบบตลาดแม้จะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น แต่ก็เป็เหตุทำให้ม้งสูญเสียเอกลักษณ์ความเป็นม้งที่พึ่งพาอาศัยกัน มีน้ำใจต่อกัน^{๒๑}

๒.๔.๗ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ

บ้านเล้าลือ เป็นหมู่บ้านในกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนมีการใช้ภาษาเหมือนกันกับหมู่บ้านเข็กน้อยและหมู่บ้านเพชรดำ แต่แตกต่างกันที่ชนเผ่าแต่ละชนเผ่า ฉะนั้นภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือจึงมีลักษณะคล้ายกับหมู่บ้านเพชรดำภาษามูเซอและอีเกอ ซึ่งกลุ่มนี้รวมเรียกว่า “โลโล” (Loloish) ภาษากลุ่มโลโลมีความสัมพันธ์กับกลุ่มภาษาพม่า (Burmish) จึงรวมเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้นเรียกว่า กลุ่มพม่า-โลโล (Burmese-Lolo) และกลุ่มภาษาพม่า-โลโลมีความสัมพันธ์กับภาษาทิเบต (Tibetan) จึงรวมกันเข้าเป็นตระกูลภาษาใหญ่ส่วนใหญ่นิยมใช้ภาษาทางประเทศ ทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) อีกทีหนึ่งนอกจากนี้ นักภาษาศาสตร์ส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า ส่วนมากตระกูลภาษาใหญ่จากประเทศทิเบต-พม่ามีความสัมพันธ์กับภาษาตระกูลใหญ่จีน (Sinitic) จึงรวมกันเข้าเป็นตระกูลภาษาใหญ่ที่เรียกว่า จีน-ทิเบต (Sino-Tibetan) ด้วยภาษาลีซออยู่คนละตระกูลภาษากับภาษาไทย

๒.๔.๘ ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ

บ้านเพชรดำ เป็นหมู่บ้านในกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนมีการใช้ภาษาลีซออยู่ในกลุ่มเดียวกันกับภาษามูเซอและอีเกอ ซึ่งกลุ่มนี้รวมเรียกว่า “โลโล” (Loloish) ภาษากลุ่มโลโลมีความสัมพันธ์กับกลุ่มภาษาพม่า (Burmish) จึงรวมเป็นกลุ่มใหญ่ขึ้นเรียกว่า กลุ่มพม่า-โลโล (Burmese-Lolo) และกลุ่มภาษาพม่า-โลโลมีความสัมพันธ์กับภาษาทิเบต (Tibetan) จึงรวมกันเข้าเป็นตระกูลภาษาใหญ่ส่วนใหญ่นิยมใช้ภาษาทางประเทศ ทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman) อีกทีหนึ่งนอกจากนี้ นักภาษาศาสตร์ส่วนหนึ่งมีความเห็นว่า ส่วนมากตระกูลภาษาใหญ่จากประเทศทิเบต-พม่ามีความสัมพันธ์กับภาษาตระกูลใหญ่จีน (Sinitic) จึงรวมกันเข้าเป็นตระกูลภาษาใหญ่ที่เรียกว่า จีน-ทิเบต (Sino-Tibetan) ด้วยภาษาลีซออยู่คนละตระกูลภาษากับภาษาไทย จึงแตกต่างจากภาษาไทยมาก ลักษณะภาษาลีซอได้แก่ ทำนองเสียง และการออกเสียงให้เห็นเด่นชัด ประโยคลีซอที่มีข้อความเดียวกัน ถ้าเป็นประโยคคำถามจะใช้เสียงตกตรงท้ายประโยค แต่ถ้าเป็นประโยคอื่น ๆ อาทิ ประโยคบอกเล่า, ประโยคปฏิเสธ ทำนองเสียงจะราบเรียบ อาทิ ประโยคคำถาม, ประโยคชนิดอื่น ๆ^{๒๒}

^{๒๑} วานูรัตน์ แสนยากุล พัฒนาการทางวัฒนธรรมด้านเศรษฐกิจของชาวเขาเผ่าม้งในชุมชนเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์, ๒๕๕๗) หน้า ๑๑, ๑๔-๑๕

^{๒๒} <https://www.facebook.com/ampkhaokho> เว็บไซต์อำเภอเขาค้อ

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับประเพณี

๒.๕.๑ ที่มาของประเพณี

คำว่า ประเพณี นักวิชาการได้ให้ความหมาย เพื่อต้องการอธิบายความหมายของประเพณีอย่างละเอียด เพื่อนำไปสู่การศึกษาให้สอดคล้องทางการปฏิบัติทางด้านประเพณีที่มีการสืบทอดปฏิบัติจากอดีตสู่ปัจจุบัน

ประเพณี หมายถึง แบบความคิดความเชื่อ การกระทำ ค่านิยม ทศนคติ ศีลธรรม จารีต ระเบียบแบบแผนที่ทำให้ในโอกาสต่าง ๆ ลักษณะสำคัญของประเพณี คือ สิ่งที่ถูกปฏิบัติเชื่อกันมานานจนกลายเป็นแบบอย่างความคิดหรือการกระทำที่ได้สืบทอดกันมาและยังมีอิทธิพลอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของส่วนร่วม สิ่งใดเมื่อประพฤติซ้ำ ๆ กันอยู่บ่อย ๆ จนเป็นความเคยชินก็เกิดเป็นนิสัยขึ้นมา ความประพฤติเหมือน ๆ กันเป็นส่วนใหญ่ในหมู่คณะ เรียกว่า ประเพณีหรือนิสัยสังคม หรืออาจกล่าวได้ว่า ประเพณี คือ ความเป็นพฤติกรรมของคนส่วนรวมที่ถือกันเป็นนิยม หรือเป็นระเบียบแบบแผนและสืบทอดกันมาจนเป็นพิมพ์เดียวกัน และยังคงอยู่ได้เพราะมีสิ่งใหม่เข้ามาช่วยเสริมสร้างสิ่งเก่าอยู่เสมอและกลมกลืนเข้ากันได้ดี จนทำให้ประเพณีเดิมยังคงอยู่ต่อไปได้^{๒๓}

๒.๕.๒ ความหมายของประเพณี

ประเพณี คือ สิ่งที่คนในสังคมส่วนร่วมสร้างขึ้นให้เป็นมรดกที่ผู้เป็นทายาทจะต้องรับไว้และปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไปรวมทั้งมีการเผยแพร่แก่คนในสังคมอื่นด้วย รูปลักษณะสำคัญ ๆ ของประเพณีเท่าที่เรารู้จะมองเห็นได้มีดังนี้

๑. เป็นสิ่งที่ยึดถือร่วมกันของกลุ่มชน
๒. มักเป็นพิธีการ
๓. มักเป็นการกระทำที่มีการแสดงออกทางอารมณ์ ทำกันอย่างเอิกเกริก อย่างตั้งใจมาก
๔. มักเป็นสิ่งที่ทำให้คนมีความรู้สึกว่าตนมีข้อผูกมัดต่อสังคม หรือคนมีความรับผิดชอบชั่วดี
๕. มักเกี่ยวกับความเชื่อของกลุ่มชน ในเรื่องของอำนาจเหนือมนุษย์
๖. มักเป็นพิธีการขอความช่วยเหลือ หรือการบูชาที่กลุ่มชนนับถือ

สรุปความหมายของคำว่า ประเพณี มีผู้ให้คำนิยามไว้ดังนี้

๑. ประเพณี คือ ความประพฤติที่ชนหมู่หนึ่งอยู่ในที่แห่งหนึ่งถือเป็นแบบแผนกันอย่างเดียวและสืบทอดมาช้านานถ้าใครในหมู่ประพฤติดอกนอกแบบก็ผิดประเพณีหรือผิดจารีตประเพณี

๒. ประเพณี คือ แบบมาตรฐานของพฤติกรรมหรือกระแสแห่งพฤติกรรมที่สมาชิกในสังคมถูกบังคับให้ปฏิบัติตามสืบทอดกันมา

^{๒๓} ดนัย ไชยโยธา, สังคม : วัฒนธรรมและประเพณี, (กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์, ๒๕๔๖), หน้า

๓. ประเพณีไทย หมายถึง นิสัยของสังคมชาวไทยซึ่งได้รับการตกทอดกันมาแต่เก่าก่อน เรียกว่า ประเพณีเดิมหรือประเพณีปรัมปรา คือ ประเพณีสืบต่อกันมาตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Tradition”

๒.๕.๓ ส่วนประกอบของประเพณี

ประเพณีมีพิธีการเป็นระเบียบแบบแผนประกอบด้วยองค์ประกอบ ๔ ประการ ดังนี้

๑. แนวคิด (Ideal) คือ หลักการความเชื่ออันเปรียบเสมือนปรัชญาแห่งสังคมนั้น ๆ ซึ่งแนวคิดเหล่านี้เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือกันมาหลายชั่วคนว่าเป็นสิ่งที่สังคมจะต้องกระทำเพื่อความสงบสุขและความเป็นสิริมงคลของบุคคลครอบครัวและสังคมซึ่งแนวคิดนี้อาจเป็นปรัชญาทางลัทธิ ศาสนาความเชื่อในภูติผีวิญญาณความเชื่อในอำนาจเหนือธรรมชาติ

๒. พิธีกรรม (Ritual) เป็นแบบแผนของกิจกรรมเพื่อให้เป็นไปตามแนวคิด (Ideal) พิธีกรรมแต่ละพิธีจะมีกรรมวิธีเฉพาะกิจซึ่งไม่เหมือนกันในพิธีมักจะประกอบด้วย

- เจ้าพิธีกรรม คือ ผู้ดำเนินกรรมวิธีได้แก่พระภิกษุ หมอผี คนทรงเจ้า พิธีนี้จะเป็นผู้ดำเนินพิธีกรรมให้ไปสู่จุดหมายอย่างมีแบบแผนเป็นศูนย์กลางในการติดต่อระหว่างวิญญาณกับมนุษย์

- กรรมพิธี คือ กระบวนการในการจัดพิธีกรรมนั้น ๆ

๓. สมาชิก (Member) ในกิจของประเพณีแต่ละอย่างจะต้องสมาชิกร่วมในกิจกรรม ประเพณี

๔. การเฉลิมฉลอง (Celebration)

กิจกรรมประเพณีบางอย่างมีไม่ครบทั้งองค์ประกอบทั้ง ๔ อย่างสำหรับประเพณีที่มีสมาชิกมากเจ้าพิธีอาจลดความสำคัญลงไปจนเกือบไม่ต้องมีเจ้าพิธี

๒.๕.๔ รูปแบบของประเพณี

๑. พิธีกรรมชีวิตได้แก่พิธีกรรมของบุคคลตั้งแต่เกิดจนตาย เช่น การแต่งงาน การฌาปนกิจ

๒. พิธีกรรมสำหรับชีวิต

๓. พิธีกรรมทางศาสนา

๔. งานเทศกาลต่าง ๆ^{๒๔}

๒.๕.๕ ความสำคัญของประเพณีและพิธีกรรม

ประเพณีและพิธีกรรมเป็นสมบัติของสังคมที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตและสังคมมาโดยตลอด ประเพณีและพิธีกรรมจึงมีบทบาทต่อมนุษย์หลายประการคือ

^{๒๔} บันเทิง พาพิจิต ,ประเพณีและวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๔๙), หน้า ๗๘.

๑. เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ คนเราไม่ว่าจะอยู่ในยุคใด สมัยใดเมื่อประสบปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ก็มักจะเกิดภาวะความเครียดและเกิดความกังวล สภาวะจิตใจที่ไม่มั่นคง เช่นนี้โดยมากจะมีผลต่อร่างกาย บั่นทอนสุขภาพที่อาจทำให้เกิดความเจ็บป่วยทางกายหรือทางจิตประสาท ก็การทำพิธีกรรม หรือ “พิธี” เป็นการแก้ไขเรื่องร้ายให้กลายเป็นดีทำให้จิตใจสบายขึ้น ผ่อนคลายความตึงเครียดและสร้างความมั่นคงเข้มแข็ง

๒. เป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเรียบร้อยและเป็นปกติสันติสุขได้นั้น สังคมนั้น ๆ ต้องมีข้อตกลง มีระเบียบแบบแผนที่ทุกคนยอมรับและประพฤติตาม

๓. เป็นสัญลักษณ์ชี้แนะให้เข้าสู่สาระสำคัญของชีวิต ประเพณีและพิธีกรรมแต่ละอย่างย่อมมีแนวคิดหรือแบบแผนการปฏิบัติที่แฝงอยู่ในพิธีกรรม ขั้นตอนต่าง ๆ ในประเพณีและพิธีกรรมจึงเป็นสัญลักษณ์ของแนวคิดและมีบทบาทในการชี้แนะให้เข้าถึงสาระสำคัญของชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเพณีและพิธีกรรมส่วนบุคคลจะแฝงแนวคิดที่เป็นสัญลักษณ์เกี่ยวกับสถานะภาพของบุคคลในแต่ละช่วงอย่างน่าสนใจ

๔. เป็นเครื่องผูกพันความเป็นพวกเดียวกัน การประพฤติปฏิบัติการกระทำกิจกรรมใด ๆ ร่วมกันเป็นแบบแผนเดียวกันย่อมเป็นสิ่งที่ผูกพันให้คนในกลุ่มหรือสังคมมีความผูกพันใกล้ชิดกัน และรู้สึกว่าเป็นพวกพ้องเดียวกัน

๕. เป็นเครื่องมือผสมผสานความเชื่อต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน จะเห็นได้ว่า ประเทศไทยมีวัฒนธรรมที่ได้วิวัฒนาการต่อเนื่องกันมาตลอดในแง่ของความเชื่อก็เช่นเดียวกัน แต่เดิมคนไทยมีความเชื่อเรื่องผีสงและวิญญาณต่าง ๆ และเมื่อมีลัทธิพราหมณ์แพร่ขยายเข้ามาพร้อมกับความเชื่ออันเนื่องมาจากศาสนาที่รับมาใหม่ความเชื่อเหล่านี้ถูกผสมผสานกลมกลืนด้วยประเพณีและพิธีกรรม^{๒๕}

๒.๕.๖ ประเพณีความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์

ความเชื่อเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ และถือว่าเป็นวัฒนธรรมของมนุษย์อย่างหนึ่ง ซึ่งการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสมัยโบราณจะมีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีน้อยกว่าปัจจุบัน ดังนั้นจึงทำให้เกิดความเชื่อที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของของธรรมชาติที่มนุษย์เชื่อว่าเป็นการบันดาลให้เกิดขึ้นโดยอำนาจของเทวดา เทพเจ้า พระเจ้า และภูตผีปีศาจ ดังนั้นเมื่อเกิดปรากฏการณ์ต่าง ๆ เช่น ฝนตก พายุร้อน พายุฝน แผ่นดินไหว ภูเขาไฟระเบิด อุทกภัย และวาตภัย เป็นต้น ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีประเพณีความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เห็นได้ว่าเป็นความเชื่ออย่างหนึ่ง

^{๒๕} ประชิต สกฤษณ์พัฒน์, วัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณีไทย, (กรุงเทพมหานคร : ภูมิปัญญา ๒๕๔๖),

- ๑) ความเชื่อเรื่องการเกิด
- ๒) ความเชื่อเรื่องความตาย
- ๓) ความเชื่อเรื่องการแต่งงาน
- ๔) ความเชื่อเกี่ยวกับการทำฟาย
- ๕) ความเชื่อเกี่ยวกับการมัดมือ (ผูกแขน)
- ๖) ความเชื่อเกี่ยวกับการสรรเสริญพระเจ้าในศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก
- ๗) ความเชื่อเกี่ยวกับผีน้ำ
- ๘) ความเชื่อเกี่ยวกับการทอผ้า
- ๙) ความเชื่อเกี่ยวกับการปลูกข้าวในนา

๒.๕.๗ ประเพณีและความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย

ประเพณีที่สำคัญที่สุดของชนเผ่าม้ง คือ ประเพณีปีใหม่ของม้ง ซึ่งจะตรงกับ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๒ โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในระยะเวลาระหว่างเดือนธันวาคม-มกราคมของทุกปี ประเพณีปีใหม่ม้ง จะเป็นงานรื่นเริงที่จะจัดขึ้นหลังจากได้เก็บเกี่ยวผลผลิตในรอบปีเรียบร้อยแล้ว และเป็นการฉลองถึงความสำเร็จในการเพาะปลูกของแต่ละปี ซึ่งจะต้องทำพิธีบูชาถึงผีฟ้า ผีป่า ผีบ้าน ที่ให้ความคุ้มครอง และดูแลความสุขสำราญตลอดทั้งปี รวมถึงเป็นการขอบคุณที่ได้อำนวยความสะดวกการเกษตรที่ได้มาในรอบปีด้วย แต่ละหมู่บ้านจะทำการฉลองกันอย่างพร้อมเพรียงกัน หรือตามวัน และเวลาที่สะดวกของแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งโดยมากจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี

ประเพณีฉลองปีใหม่ม้งนี้ชาวม้งเรียกกันว่า “น่อเป็ใจว้อ” แปลตรงตัวได้ว่า “กินสามสิบ” สืบเนื่องจากชาวม้งจะนับช่วงเวลาตามจันทรคติ โดยจะเริ่มนับตั้งแต่ขึ้น ๑ ค่ำ ไปจนถึง ๓๐ ค่ำ ซึ่งตามปฏิทินจันทรคติจะแบ่งออกเป็นข้างขึ้น ๑๕ ค่ำ และข้างแรม ๑๕ ค่ำ เมื่อครบ ๓๐ ค่ำ จึงนับเป็น ๑ เดือน ดังนั้นในวันสุดท้าย คือ ๓๐ ค่ำของเดือนสุดท้ายหรือเดือนที่ ๑๒ ของปีจึงถือได้ว่าเป็นวันส่งท้ายปีเก่า ซึ่งในวันปีใหม่นี้ชาวม้งจัดเป็นงานประเพณีที่ชาวม้งรอคอยอย่างใจจดใจจ่อ เนื่องจากการพบปะกันระหว่างกลุ่มญาติมีประเพณีขอพรจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์และผู้อาวุโส เป็นวันที่หนุ่ม ๆ สาว ๆ ในหมู่บ้านจะได้เลือกคู่ มีการจัดการแข่งขันกีฬาประเพณีและการละเล่นต่าง ๆ เช่น ลูกช่วง ลูกช่วง ยิงหน้าไม้ นอกจากการละเล่นที่สร้างความสนุกสนานแล้ว ชาวม้งก็ไม่ลืมที่จะทำพิธีกรรมต้อนรับปีใหม่ซึ่งจัดเป็นพิธีกรรมที่ชาวม้งให้ความเคารพศรัทธาตามวิถีที่บรรพบุรุษได้สืบทอดกันมา

ส่วนประเพณีการกินข้าวใหม่ จะทำกันในเดือน ตุลาคมของทุกปี ข้าวใหม่คือข้าวที่ปลูกขึ้นมาเพื่อที่จะเซ่นถวายให้กับ ผีปู่ผีย่า จะเริ่มเกี่ยวได้เมื่อรวงข้าวสุกแต่ยังไม่เหลืองมาก นำข้าวเปลือกที่นวดเรียบร้อยแล้วมาคั่วให้เม็ดข้าวแข็งและเปลือกข้าวแห้ง เพื่อให้สะดวกในการตำข้าว ในอดีตนั้นนิยมการตำข้าวด้วยครกกระเดื่อง เมื่อตำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็จะนำข้าวมาหุงเพื่อเซ่นไหว้ผีปู่ผีย่า ทำโดยการนำไก่ตัวผู้มาเซ่นไหว้ตรงผีประจำก่อน

๒.๕.๘ ประเพณีและความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ

ประเพณีและความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ ถือว่าเป็นชุมชนชาติพันธุ์ของอำเภอเขาค้อ มีประเพณีการเกี่ยวสาว กล่าวการ่าความสุขที่ถือว่าสุดยอดของลูกผู้ชายชาวลีซอ คือการดื่มเหล้า กินอาหารและได้เกี่ยวสาว ดังคำโคลงบทหนึ่งของลีซอที่ว่า “ผีเผลอต้อ ซาเหย์ต้อ จ่าจ๊ะ ตูบี่ชะ”

ดังนั้นในหมู่บ้านของลีซอ จึงไม่ค่อยมีใครครองโสดได้นานถึง ๓๐ ปีเลย หนุ่มสาวลีซออายุ ๑๔- ๑๖ ปี จะเริ่มรู้จักการเกี่ยวพาราฮีและแต่งงานกันแล้ว การเกี่ยวสาวของหนุ่มลีซอมักจะเริ่มขึ้นที่บริเวณครกกระต๋องตำข้าวกลางลานบ้านถือว่าเป็นแหล่งรวมของชุมชน หลังจากรับประทานอาหารเย็นเสร็จแล้ว โดยหญิงสาวลีซอจะสะพายกระบุงข้าวมาตำรอคอยชายหนุ่ม เสียงสากกระทบกับครกไม้ดังแว่วในหมู่บ้าน ทำให้จิตใจของหนุ่มลีซอกระสันหาสาวหยิบเอาซ้อป้อ หรือซึ่งคู่ใจมาติดเป็นเพลงเดินตรงไปหาสาวทันที ประเพณีลีซอ มีข้อห้ามมิให้เกี่ยวสาวภายในบริเวณบ้าน เพราะเป็นการผิดผีบ้านผีเรือน หรือหากมีพ่อแม่ หรือพี่ชาย หรือญาติของฝ่ายหญิงที่เป็นผู้ชายตลอดจนผู้อาวุโสอยู่ในบริเวณนั้น ก็ห้ามเกี่ยวพาราฮีหญิงสาวโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นการไม่ให้เกียรติไม่เคารพกัน^{๒๖}

๒.๕.๙ ประเพณีและความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ

ประเพณีและความเชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ ถือว่าเป็นชุมชนชาติพันธุ์ของอำเภอเขาค้อ มีประเพณีการเกี่ยวสาว กล่าวการ่าความสุขที่ถือว่าสุดยอดของลูกผู้ชายชาวลีซอ คือการดื่มเหล้า กินอาหารและได้เกี่ยวสาว ดังคำโคลงบทหนึ่งของลีซอที่ว่า “ผีเผลอต้อ ซาเหย์ต้อ จ่าจ๊ะ ตูบี่ชะ” (ดื่มสุราจิบน้ำชาสรรหาอาหารร่วมรักสาวสะคราญ) ดังนั้นในหมู่บ้านของลีซอ จึงไม่ค่อยมีใครครองโสดได้นานถึง ๓๐ ปีเลย หนุ่มสาวลีซออายุ ๑๔- ๑๖ ปี จะเริ่มรู้จักการเกี่ยวพาราฮีและแต่งงานกันแล้ว การเกี่ยวสาวของหนุ่มลีซอมักจะเริ่มขึ้นที่บริเวณครกกระต๋องตำข้าวกลางลานบ้านถือว่าเป็นแหล่งรวมของชุมชน หลังจากรับประทานอาหารเย็นเสร็จแล้ว โดยหญิงสาวลีซอจะสะพายกระบุงข้าวมาตำรอคอยชายหนุ่ม เสียงสากกระทบกับครกไม้ดังแว่วในหมู่บ้าน ทำให้จิตใจของหนุ่มลีซอกระสันหาสาวหยิบเอาซ้อป้อ หรือซึ่งคู่ใจมาติดเป็นเพลงเดินตรงไปหาสาวทันที ประเพณีลีซอ มีข้อห้ามมิให้เกี่ยวสาวภายในบริเวณบ้าน เพราะเป็นการผิดผีบ้านผีเรือน หรือหากมีพ่อแม่ หรือพี่ชาย หรือญาติของฝ่ายหญิงที่เป็นผู้ชายตลอดจนผู้อาวุโสอยู่ในบริเวณนั้น ก็ห้ามเกี่ยวพาราฮีหญิงสาวโดยเด็ดขาด เพราะถือว่าเป็นการไม่ให้เกียรติไม่เคารพกัน นอกเสียจากว่าญาติทางฝ่ายหญิงสาวจะเป็นผู้หญิงเท่านั้น จึงจะเกี่ยวสาวได้การนัดพบพูดคุยกันของหนุ่มสาวลีซอ เมื่อมีโอกาสก็จะนัดพบกัน ณ สถานที่ใกล้หมู่บ้านหรือบริเวณครกตำข้าว หรือเวลาไปไร่ ไปร้องเพลงโต้ตอบกันเป็นกลุ่มหนุ่มลีซอมักกล่าวเสมอว่า “จ๊ะ อะ สี หมะ หย๊ะ จ๊ะ จี มา เก่ มา หย๊ะ” (ผมไม่มีอะไรอื่นนอกจากหัวใจดวงเดียวเท่านั้น) การเกี่ยวพาราฮีกัน หากหญิงสาวไม่พึงใจผู้ชายจะจับต้องหรือล่วงเกินไม่ได้ แต่หากพึงใจต่อ

^{๒๖} <https://www.facebook.com/amperkhaokho> เว็บไซต์อำเภอเขาค้อ

กันความสัมพันธ์ก็อาจจะไปถึงขั้นได้เสียกันก่อน ซึ่งสืขอกก็จะไม่ถือว่าเป็นเรื่องเสียหาย หรือละอายต่อสังคมแต่ประการใด^{๒๗}

๒.๖ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุวิไล เปรมศรีรัตน์ ได้ทำการศึกษา เรื่อง “ภาษาศาสตร์ประยุกต์เพื่อการพัฒนา : พื้นคนพื้นภาษาในภาวะวิกฤต” ซึ่งเป็นการบูรณาการศาสตร์ทางภาษากับศาสตร์อื่น ๆ โดยการพัฒนาภาษาท้องถิ่นหรือภาษาชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มศักยภาพและช่วยพัฒนาบุคคล ชุมชน หรือสังคม ทั้งนี้บทความเน้นศึกษาเพื่อพัฒนาชุมชนภาษาภาวะวิกฤตเสี่ยงต่อการสูญหาย อันมีผลต่อการสูญเสียความรู้ท้องถิ่นซึ่งผูกติดกับภาษา รวมทั้งศึกษาและพัฒนาชุมชนวิกฤตอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม โดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่เรียกว่า วิจัยเพื่อท้องถิ่น ซึ่งชุมชนเจ้าของเป็นเจ้าของโครงการและเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยมีนักวิชาการทางภาษาเป็นผู้สนับสนุนเสริมวิชาการทางด้านภาษาร่วมกับนักวิชาการด้านอื่น ๆ อันเป็นการเพิ่มความมั่นใจในตนเองและความเป็นชาติพันธุ์ของตน พร้อมกับการฟื้นฟูการใช้ภาษาท้องถิ่น บทความนี้กล่าวถึงแนวคิดและวิธีการดำเนินงานตามรูปแบบของ มหิตลโมเดล ซึ่งมีลำดับและขั้นตอนการดำเนินงาน ประกอบด้วย การวิจัยพื้นฐาน การพัฒนาระบบเขียน การสร้างวรรณกรรมท้องถิ่น การสอนภาษาท้องถิ่นในโรงเรียนหรือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบทวิภาษา/พหุภาษาศึกษา การจัดทำศูนย์การเรียนรู้ชุมชน การศึกษาวิจัยองค์ความรู้ท้องถิ่นด้านต่าง ๆ การดูแลติดตามและประเมินผล การสร้างเครือข่ายการทำงานและการผลักดันนโยบายแห่งชาติที่สนับสนุนการรักษาความหลากหลายของภาษา^{๒๘}

วิภาดา เพชรโชติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การรำผีหมอเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดทางวัฒนธรรมชุมชนชาวมอญบ้านหนองคูและบ้านบ่อควา ตำบลบ้านเรื่อน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปบริบทชุมชนประวัติความเป็นมาอนุรักษ์และสืบทอดวัฒนธรรมการรำผีหมอของชุมชนบ้านหนองคูและบ้านบ่อควา ตำบลบ้านเรื่อน อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน โดยพัฒนาสื่อเว็บไซต์ (Web site) จากการศึกษาพบว่า พิธีกรรมการพอนผีหมอเป็นผลสืบเนื่องมาจากความเชื่อและศรัทธาในผีบรรพบุรุษหรือผีปู่ย่ามีความเกี่ยวข้องกับการเลี้ยงผีการผีผีแลการทรงเจ้ากำหนดการทำพิธีจะต้องทำให้เดือนมีนาคมถึงเดือนมิถุนายนหรือก่อนเทศกาลเข้าพรรษาใน โดยการยกเว้นการทำในวันพระวันพุธและวันเสียดตามปฏิทินวันทำพิธีแบ่งออกเป็นสองวัน คือ วันเตรียมพิธีซึ่งเป็นวันที่ต้องสร้างผามหรือปะรำพิธีทำเครื่องเช่นไหต่าง ๆ และวันประกอบพิธีซึ่งมีสองแบบ คือ แบบทำเครื่องกับแบบทำเต็มวันโดยพิธีกรรมในช่วงเช้ามี ๙ ขั้นตอน ได้แก่ พิธียกขันครูถวายขันผีปู่ยารำดาบปิด

^{๒๗} <https://www.facebook.com/ampershaokho> เว็บไซต์อำเภอเขาค้อ

^{๒๘} สุวิไล เปรมศรีรัตน์, “ภาษาศาสตร์ประยุกต์เพื่อการพัฒนา : พื้นคน พื้นภาษา ในภาวะวิกฤต” ภาษาและวัฒนธรรม, ปีที่ ๒๓ ฉบับที่ ๒ (กรกฎาคม-ธันวาคม ๒๕๕๖), หน้า ๕.

พยาธิตัดต้นกล้วยนำผู้ป่วยไปอาบน้ำแต่งตัวให้ผู้ป่วยเรียกว่าวิญญานและดูไข้ส่วนพิธีกรรมในช่วงบ่ายมี ๑๕ ขั้นตอนได้แก่ เล่นผีกลาป้อนข้าวเล่นผีนางทั้งสองทั้งสามเล่นผีนางน้อยคาบปลาปู้ย้าขึ้นหอเล่นน้ำสงกรานต์ชนไก่เอาผีขึ้นโตกไปไ้ร่คล้องช้างจุดกระบอกไฟดูหยอดน้ำตาเทียนถ้อยตันแก้วสำหรับทำพ่อนของโตงและลูกผีช่างพ่อนจะไม่มีท่าแบบแผนและท่าตายและอาจเป็นท่าที่เกิดจากการถูกวิญญานเข้าสิงทำร้ายจะไม่เน้นความสวยงามไม่มีความหมายของท่าจังหวะของการรำรำมีทั้งช้าและเร็วสนุกสนานส่วนเพลงนี้บรรเลงไม่ได้เน้นเฉพาะเพลงที่มีท่วงทำนองมอญส่วนใหญ่เป็นเพลงพื้นเมืองภาคเหนือเพลงทำนองไทยเดิมซึ่งประยุกต์มาเป็นเพลงลูกทุ่งการทำพิธีพ่อนมอญนี้นอกจากจะเป็นการแสดงถึงความเชื่อและเคารพต่อบรรพบุรุษแล้วยังเป็นที่พึ่งทางใจในยามที่ลูกหลานมีความทุกข์หรือเจ็บป่วยเพราะเชื่อกันว่าเมื่อได้ทำพิธีนี้แล้วลูกหลานในตระกูลก็จะอยู่ดีมีสุขสิ่งไม่ดีที่เคยเกิดก็จะหายไปอีกทั้งยังเป็นการแสดงถึงความสามัคคีของคนในตระกูลและความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อของคนในชุมชนที่มาพร้อมใจกันร่วมใจให้งานลุล่วงไปด้วยดี^{๒๙}

ณรงค์เดช นทีพ่ายพิศ และสุพัฒน์ ไตรวิจักขณ์ชัยกุล ได้ทำการศึกษา เรื่อง “วิเคราะห์รูปลักษณะและลวดลายจกสานในมิติที่ว่าตำนานเรื่องเล่าวิถีชุมชน” วิเคราะห์เชื่อมโยงแนวคิดทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมชุมชน เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์บนฐานทุนทางวัฒนธรรม เป็นกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้เป็นสื่อกลางทางวัฒนธรรมร่วมสมัยกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้เป็นสื่อกลางทางวัฒนธรรมร่วมสมัยเชิงนวัตกรรมกระบวนการชุมชน ผลการวิจัยพบว่ารูปลักษณะและลวดลายจกสานแบบร่วมสมัย จำนวน ๖ กลุ่ม รูปลักษณะและลวดลายและลวดลายจกสานแบบวิถีชุมชน ๔ กลุ่ม รายได้โดยเฉลี่ยต่อปี ต่อ ๑ กลุ่ม ประมาณ ๒๐,๐๐๐-๒๐๐,๐๐๐ บาท กลุ่มที่ผลิตภัณฑ์จกสานที่มีจุดเด่นด้วยตราสินค้าแสดงถึงอัตลักษณ์ วิถีชุมชน มีการผลิตต้นทุนบรรจุภัณฑ์ที่ชุมชนสามารถผลิตได้ด้วยอุตสาหกรรม^{๓๐}

พิศาทิมพ์ จันทรพรหม ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทจีนในจังหวัดเชียงใหม่” พบว่า อัตลักษณ์ที่โดดเด่นและสิ่งที่ดึงดูดใจในการท่องเที่ยวของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยขึ้น คือ ด้านประเพณีและวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และด้านสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้าง แนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทจีนปรากฏว่า การพัฒนาด้านผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมมีความต้องการมากที่สุด การพัฒนาด้านการบริหารจัดการท่องเที่ยวการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการพัฒนาด้านประชาสัมพันธ์

^{๒๙} วิภาดา เพชรโชติ, “การรำผีมอญเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดทางวัฒนธรรมชุมชนชาวมอญบ้านหนองคู่และบ้านบ่อควาตำบลบ้านเรื่ออำเภอบางช้างจังหวัดลำพูน”, **รายงานวิจัย**, (เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ,๒๕๕๒).

^{๓๐} ณรงค์เดช นทีพ่ายพิศ และสุพัฒน์ ไตรวิจักขณ์ชัยกุล, “วิเคราะห์รูปลักษณะและลวดลายจกสานในมิติที่ว่าตำนานเรื่องเล่าวิถีชุมชน”, **รายงานวิจัย**, (ชัยนาท : แผนพัฒนาจังหวัดชัยนาท, ๒๕๕๔).

ความต้องการมาก การฟื้นฟูอนุรักษ์ และฟื้นฟูการส่งเสริมอัตลักษณ์ ผลปรากฏว่า มีความต้องการฟื้นฟู อนุรักษ์ และการส่งเสริมอัตลักษณ์ด้านประเพณีและวัฒนธรรม ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่และด้านสถาปัตยกรรมและสิ่งปลูกสร้างมากที่สุด ซึ่งผู้วิจัยได้เสนอแนะให้มีการจัดทำแผนในการปรับปรุงพัฒนาเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อันจะส่งผลให้เศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ไทเขินในจังหวัดเชียงใหม่ ได้มีความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป^{๓๑}

มานิช ชุ่มเมืองปัก ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การผลิตสื่อทางเลือกโดยชุมชนชาวไทยเชื้อปกากะญอ” ผลการวิจัยพบว่า การผลิตสื่อปกากะญอเริ่มต้นในช่วงทศวรรษ ๒๕๓๐ สอดคล้องกับสภาพการณ์ทางสังคมและการเมืองไทยที่มีความตื่นตัวในเรื่องสิทธิของประชาชน ทั้งนี้แม้การผลิตสื่อปกากะญอจะมีข้อจำกัดหลายประการจากอยู่นอกกระบวนพหุนิยม ผู้ผลิตสื่อส่วนใหญ่ยังมุ่งที่จะสร้างสรรค์ผลงานเพื่อการเผยแพร่ เนื่องจากมองว่าสิ่งที่ตนเองสามารถสร้างประโยชน์แก่ชุมชน^{๓๒}

ศศิธร ล่องเลิศ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารทางภาษาและวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมพลังทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ในกลุ่มจังหวัดสนุก” ผลการวิจัยพบว่า ภาษาไทเป็นภาษาคำ โดย มักเป็นพยางค์เดียว เป็นภาษามีวรรณยุกต์และมีโครงสร้างประโยคเป็นแบบเดียวกันกับภาษาไทย คือ มีประธาน กริยา กรรม โดยไม่ผันตามรูปโครงสร้างประโยค ปัจจุบันชาวไทยเรณูนครและผู้ไทโพนแพยังนิยมใช้ภาษาไทยติดต่อสื่อสารกันปกติ และสภาพสังคมในปัจจุบันชาวบ้านได้สนับสนุนให้กลุ่มชาติพันธุ์ผู้ไทเป็นผู้นำชุมชน และมีชาติพันธุ์ผู้ไทจำนวนหลายคนมีบทบาทหน้าที่อยู่ในภาครัฐและภาคเอกชน จึงสามารถผลักดันภาษา วัฒนธรรม การแต่งกาย รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเรณูและผู้ไทโพนแพ^{๓๓}

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ เกษมผลกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสำรวจและศึกษาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ตามรอยวรรณคดีนิราศเรื่องพระประธมของสุนทรภู่” ในจังหวัดนครปฐม นนทบุรีและกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการศึกษานิราศ พระประธมของสุนทรภู่ในฐานะทุนทางวัฒนธรรม สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการ

^{๓๑} พิศาพิมพ์ จันทรพรหม, “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทเขินในจังหวัดเชียงใหม่”, รายงานวิจัย, (คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, ๒๕๕๔).

^{๓๒} มานิช ชุ่มเมืองปัก, “การผลิตสื่อทางเลือกโดยชุมชนชาวไทยเชื้อปกากะญอ”, รายงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๖๐).

^{๓๓} ศศิธร ล่องเลิศ, “ กระบวนการสื่อสารทางภาษาและวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมพลังทางสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์ในกลุ่มจังหวัดสนุก”, รายงานการวิจัย, (อยุธยา : สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๐).

ท่องเที่ยวได้ ๕ มิติ คือ เส้นทาง อาหาร กิจกรรม ของฝาก และวันเวลาเดินทาง โดยบูรณาการให้เข้ากับการท่องเที่ยวได้จริงอย่าง เป็นรูปธรรม พร้อมนำเสนอ “นิราศพระประธม” ในฐานะเรื่องเล่าประกอบการเดินทาง โดยแบ่งเส้นทางได้ เป็น ๓ ภาคคือ ภาคธนบุรี (กรุงเทพมหานคร) - คลองบางใหญ่ (นนทบุรี) ภาคคลองบางใหญ่ (นนทบุรี) - คลองโยง (นครปฐม) และภาคคลองโยง (นครปฐม) - นครชัยศรี (นครปฐม) ได้เสนอรูปแบบการจัดการ ท่องเที่ยวโดยใช้เรื่องนิราศพระประธมของสุนทรภู่เป็นแกนหลักในการเล่าเรื่อง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ รายการการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทำให้เกิดการให้คุณค่าและความหมายแก่แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม อนุรักษ์ ภูมิปัญญาในชุมชน และเกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในชุมชน นำมาสู่การสร้างงานและรายได้ ตลอดจนคุณภาพชีวิตที่ดีในที่สุด^{๓๔}

เอกรินทร์ ตั้งนิธิบุญ และธิดิมา เกตุแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสำรวจและการศึกษาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตธนบุรีเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน” ผลการวิจัยพบว่า ฐานข้อมูลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของเขตธนบุรีประกอบด้วยทรัพยากรน้ำในเขตธนบุรี มีแหล่งน้ำ คือ คลอง ซึ่งมีจำนวน ๗๒ คลอง โดยแบ่งเป็นความรับผิดชอบเป็น ๒ หน่วยงาน คือ สำนักงานเขตธนบุรี และสำนักการระบายน้ำ ผลการศึกษาคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเสื่อมโทรม ทรัพยากรดินของเขตธนบุรี จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) พบว่าแนวทางจัดการทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการดำเนินการให้ความรู้ในเรื่องความสำคัญ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาสัมพันธ์โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนรับทราบอยู่เสมอ การรณรงค์การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อให้เกิดการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน^{๓๕}

ดร.ขวัญภา สุขคร และคณะ ได้ทำการวิจัยเรื่อง “กระบวนการสร้างคุณค่าจากทุนทางสังคมและวัฒนธรรมสู่การพัฒนาบนความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชน ตำบลผาปัง อำเภอมะปริง จังหวัดลำปาง” ผลการวิจัยพบว่า ผลจากการวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์ในหลายมิติ เช่น ด้านวิชาการ เกิดกระบวนการทัศน์ใหม่ (Paradigm shift) ของกระบวนการสร้างคุณค่าชุมชนวิถีสู่การพัฒนาบนความเข้มแข็งและยั่งยืนของ ชุมชน ด้านนโยบายได้ต้นแบบกระบวนการสร้างคุณค่าชุมชนวิถีสู่การพัฒนาบนความเข้มแข็งและ ยั่งยืนของชุมชน ที่สามารถประยุกต์ใช้ในพัฒนาชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศได้ ด้านเศรษฐกิจการ พัฒนาเกิดกระบวนการสร้างคุณค่าชุมชน และเป็นกระบวนการพัฒนา

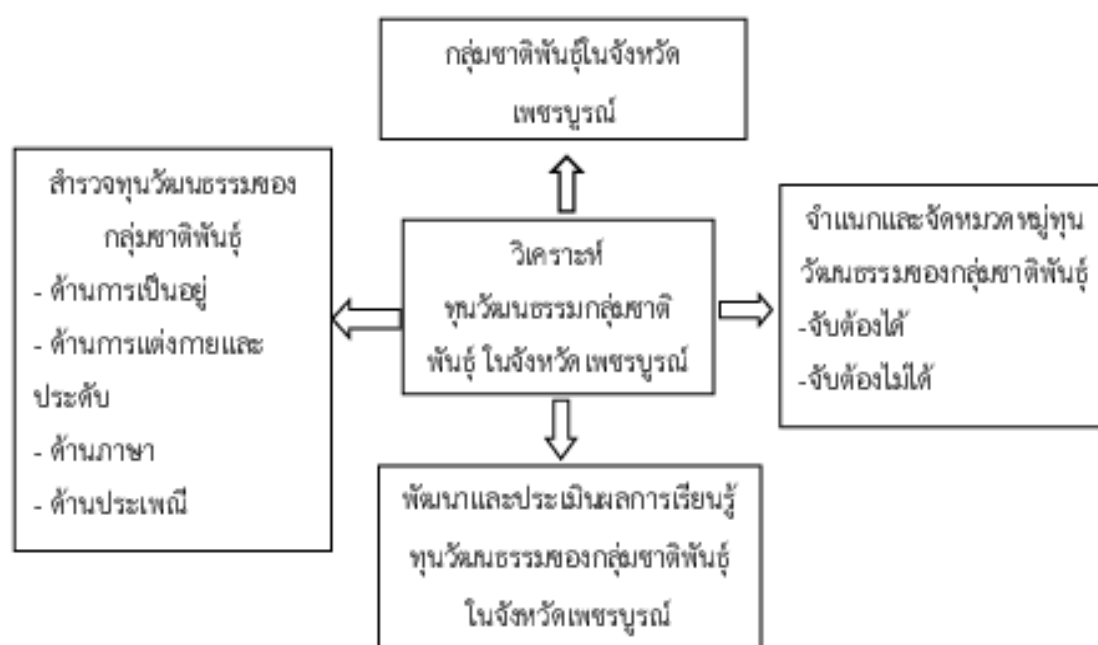
^{๓๔} ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ เกษมผลกุล, “การสำรวจและศึกษาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ตามรอยวรรณคดีนิราศเรื่องพระประธมของสุนทรภู่” ในจังหวัดนครปฐม นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร” รายงานงานวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๙).

^{๓๕} เอกรินทร์ ตั้งนิธิบุญ และธิดิมา เกตุแก้ว, “ การสำรวจและศึกษาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตธนบุรีเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน” รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, ๒๕๖๐).

ที่ให้ความสำคัญกับทุกมิติของ ชุมชน พัฒนาจากฐานความรู้และสร้างมูลค่าเพิ่มจากทุนทางสังคม เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ นำไปสู่ความเข้มแข็งและยั่งยืนเศรษฐกิจชุมชน และภาพรวมของประเทศ และด้านสังคมและชุมชน เกิดกระบวนการในเชิงคุณค่านำไปสู่การพัฒนาชุมชนในมิติอย่างสมดุล^{๓๖}

๒.๗ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

^{๓๖} ดร.ขวัญภา สุขคร และคณะ “ การศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างคุณค่าจากทุนทางสังคม วัฒนธรรม สู่การ พัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชน ตำบลผาปัง อำเภอแม่พริก จังหวัดลำปาง” รายงาน การวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ๒๕๖๒).

บทที่ ๓

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ ๑) เพื่อสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๓) เพื่อพัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทางทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อันเป็นข้อมูลในการกำหนดเป็นกรอบในการจัดทำนโยบายเพื่อการพัฒนาภูมิปัญญาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมต่อไป โดยมีขั้นตอนการวิจัยดังนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ พื้นที่ในการศึกษาวิจัย
- ๓.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)
- ๓.๔ เครื่องมือในการวิจัย
- ๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล
- ๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๗ การนำเสนอผลการศึกษา

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ทั้งการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งมีระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

๑) การวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์ หนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย เอกสารรายงานการประชุม ภาพถ่าย และเอกสารอื่น ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีกระบวนการศึกษาดังต่อไปนี้

๑.๑) สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ กลุ่ม

ประกอบไปด้วย กลุ่มชาติพันธุ์เข็กน้อยเผ่าม้ง กลุ่มชาติพันธุ์เล้าลือเผ่าม้ง เผ่าเย้า เผ่าลีซอ และกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำเผ่าม้งลีซอ แต่อย่างมีอะไรบ้าง แยกแยะให้เห็นแล้วอธิบายแต่ละอย่าง

๑.๒) จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อได้ทุนวัฒนธรรมที่สำรวจและรวบรวมแล้วนำสิ่งที่ได้มา ชวนคุย ระดมความคิดเห็น จัดกลุ่ม สนทนา ประชุม เพื่อนำผลจากต่าง ๆ ที่ได้จากกระบวนการและวิธีการข้างต้นจากผู้ให้ข้อมูลมา จำแนกและจัดหมวดหมู่เพื่อนำผลไปสู่การพัฒนาเรียนรู้ทุนวัฒนธรรม

๑.๓) พัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทางทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ใน จังหวัดเพชรบูรณ์ นำผลจากการสำรวจและรวบรวมที่เป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ นำมาจำแนกและจัดหมู่ผ่านกระบวนการระดับความคิด อะไรควรแก้ไข อะไรควรพัฒนา ให้สอดคล้อง กับแผนพัฒนาของกลุ่มชาติพันธุ์

๒) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) โดยมีขั้นตอนดังนี้

๒.๑) ลงพื้นที่ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อสัมภาษณ์ และรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มชาติพันธุ์ และผู้นำชุมชนในพื้นที่ เพื่อได้ข้อมูลประวัติความเป็นมาของทุนวัฒนธรรม

๒.๒) การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ เช่น วัฒนธรรมจังหวัด เพชรบูรณ์ การท่องเที่ยวประจำจังหวัดเพชรบูรณ์ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น เพื่อให้ทราบ ถึงการส่งเสริมสนับสนุนหรือการพัฒนาภูมิวัฒนธรรมของท้องถิ่น

๒.๓) การสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์ ปราชญ์ชาวบ้าน และกลุ่ม นักท่องเที่ยว นำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

๒.๔) สรุปผลการศึกษาเพื่อให้เห็นถึงทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัด เพชรบูรณ์

๓.๒ พื้นที่ในการศึกษาวิจัย

พื้นที่ในการวิจัยได้เลือกชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการ คัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๓ ชุมชน ได้แก่ ชุมชนบ้านเข็กน้อยเผ่าม้ง ชุมชนบ้านเล้าลือเผ่าม้ง เผ่าเย้า เผ่าลีซอ และชุมชนบ้านเพชรดำเผ่าม้งลีซอ

๓.๓ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ประกอบด้วย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” คณะผู้วิจัยแบ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญของการวิจัย ออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๓.๓.๑ การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๒๐ คน ประกอบด้วย

๑) ผู้นำด้านวัฒนธรรม จำนวน ๕ คน ได้แก่

- ๑) นายยอดยิ่ง ศักดิ์เจริญชัยกุล รองประธานคณะกรรมการวัฒนธรรม
- ๒) นายอัษฎริยะ ชัชวาลครรชิต กรรมการศูนย์วัฒนธรรม
- ๓) นายวสันต์ ช่งเจริญพาณิชย์ กรรมการศูนย์วัฒนธรรม
- ๔) นายยงท้อ แสนยากุล กรรมการศูนย์วัฒนธรรม
- ๕) นายชิงชัย โรจนชัยกุล กรรมการศูนย์วัฒนธรรม
- ๒) ผู้นำชุมชน จำนวน ๕ คน ได้แก่
 - ๖) นายนพรุจ ติรัญวิชัยกุล กำนันตำบลเข็กน้อย
 - ๗) นายจุลศักดิ์ ศักดิ์เจริญชัยกุล อดีตกำนันตำบลเข็กน้อย
 - ๘) นายนิติกานต์ เถาว์พันธุ์ทอง อดีตผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗
 - ๙) นายสุริโย บำรุงศิริ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๙
 - ๑๐) นายพรชัย ประทีปศิริ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๔
- ๓) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๕ คน ได้แก่
 - ๑๑) นายเทอดศักดิ์ ศักดิ์เจริญชัยกุล ประธานศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาสังคมบนพื้นที่สูง (ศสส.)
 - ๑๒) นายนราพงษ์ ทรงสวัสดิ์วงศ์ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย
 - ๑๓) นายมนตรี แซ่เฮ้อ ประธานกองทุนเงินล้านหมู่ที่ ๑๐
 - ๑๔) นายรามัญ บำรุงศิริ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสมอ
 - ๑๕) นายอิทธิ สิ้นเช้า สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งสมอ
- ๔) ประชาชนชาวบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน ๕ คน ได้แก่
 - ๑๖) นางรัชดา วชิรญาณ อดีตประธานสตรีมิ่งแห่งประเทศไทย
 - ๑๗) นายกิตติภณ แซ่ลี กรรมการศูนย์วัฒนธรรม
 - ๑๘) นายยุทธนา บำรุงศิริ ผู้นำจิตวิญญาณ
 - ๑๙) นายเล่ง ศักดิ์เจริญชัยกุล ประชาชนชาวบ้าน
 - ๒๐) นายสมเจต ศักดิ์เจริญชัยกุล ประชาชนชาวบ้าน

๓.๓.๒ ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ บ้านเข็กน้อย บ้านเล้าลือ และบ้านเพชรดำ หมู่บ้านละ ๒๐ คน รวม ๖๐ คน คน โดยใช้วิธีคัดเลือกเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย

๑) ชุมชนบ้านเข็กน้อย	จำนวน	๒๐	คน
๒) ชุมชนบ้านเล้าลือ	จำนวน	๒๐	คน
๓) ชุมชนบ้านเพชรดำ	จำนวน	๒๐	คน

๓.๔ เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

๑) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน ๒๐ คน เพื่อทราบความเป็นมา ลักษณะ และประเภทของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้

๑.๑) สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๒) จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๓) พัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทางทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒) แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ได้แก่

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๓ ด้าน ได้แก่ ๑) ด้านสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรม ๒) ด้านจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรม ๓) ด้านการพัฒนาและประเมินผลทุนวัฒนธรรม แต่ละด้านมีแบบสอบถาม จำนวน ๕ ข้อ โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คณะผู้วิจัยได้กำหนดการแปลค่าความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่ ประกอบกรรณสูตร^๑ ได้กำหนดไว้ ดังนี้

^๑ ประกอบ กรรณสูตร, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๓, (กรุงเทพมหานคร : ด่านสุทธาการพิมพ์, ๒๕๔๒), หน้า ๑๐๘.

ระดับ	ระดับการปฏิบัติ
๔.๕๐-๕.๐๐	มีความคิดเห็นมากที่สุด
๓.๕๐-๔.๔๙	มีความคิดเห็นมาก
๒.๕๐-๓.๔๙	มีความคิดเห็นปานกลาง
๑.๕๐-๒.๔๙	มีความคิดเห็นน้อย
๑.๐๐-๑.๔๙	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

(๑) จัดทำแบบสอบถาม

(๒) หาค่าความเที่ยงตรง โดยขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ตรวจสอบเครื่องมือ

(๓) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน ๓๐ คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ ๐.๙๓

(๔) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

(๕) ดำเนินการพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่ม

ตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) แบบสอบถามสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการดังนี้

(๑) ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จากหนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย และเอกสารอื่น ๆ

(๒) รวบรวมข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัย

(๓) ตรวจสอบความเที่ยงตรง เนื้อหาของเครื่องมือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคณะผู้วิจัย

(๔) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือการวิจัยที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับประชากร/กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(๕) ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

(๖) การวิเคราะห์เครื่องมือการวิจัยก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

(๗) การนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลที่กลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

๒) แบบสอบถามเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินงานดังนี้

๒.๑) ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

(๑) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

(๒) กำหนดกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การดำเนินงาน

(๓) สร้างเครื่องมือการวิจัย

(๔) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

(๕) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

(๖) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

(๗) ดำเนินการพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๕ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

๑) การศึกษาข้อมูลจาก กลุ่มชาติพันธุ์ หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

๒) จัดทำหนังสือจากหน่วยงานเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภายในพื้นที่

๓) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเป็นชุดความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ และชุดความรู้ : ลักษณะและประเภทของทุนวัฒนธรรม

๓) การสัมภาษณ์ (Interview) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ทั้งแบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) เป็นการสร้างความเป็นกันเองกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

๔) การแจกแบบสอบถาม กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน ๖๐ คน

๕) สรุปผลได้ความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรม นำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

โดยมีขั้นตอน กิจกรรมการวิจัย และระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอน หรือกิจกรรมการวิจัย	ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย (เดือน)						หมายเหตุ
	๑	๒	๓	๔	๕	๖	
๑.การศึกษาข้อมูลจากกลุ่มชาติพันธุ์ บ้านเข็กน้อย บ้านเล้าสือ บ้านเพชรดำ หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และระดมความคิดกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ							
๒.การวิเคราะห์ข้อมูล การติดต่อประสานงานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ							
๓.การแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมการพัฒนาชุดความรู้							
๔.สรุปผลได้ความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนา							

๓.๖ การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ ทั้งการวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากการสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยคณะผู้วิจัยจักได้ดำเนินการดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร คณะผู้วิจัยจักดำเนินการดังนี้

- ๑.๑) สืบค้นและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๒) จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
- ๑.๓) พัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

- ๒.๑) วิเคราะห์แนวคิดและองค์ความรู้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำนวน ๒๐ คน เพื่อทราบแนวคิด ความหมาย ความเป็นมา ลักษณะและประเภทของกลุ่มชาติพันธุ์
- ๒.๒) นำผลการสัมภาษณ์มาสร้างเป็นองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ และลักษณะและประเภทของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

๓) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยมีการดำเนินการดังนี้
คณะผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จำนวน ๖๐ ชุด มาตรวจสอบความสมบูรณ์
แล้ววิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์เพื่อหาค่า
ทางสถิติ นำเสนอข้อมูลดังนี้

(๑) สถานภาพส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(๒) วิเคราะห์ความคิดเห็นจากแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

(๓) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำถามแบบปลายเปิด โดยวิเคราะห์เนื้อหาประกอบ
บริบท (Content Analysis techniques) นำเสนอข้อมูลโดยเขียนเป็นความเรียง

(๔) นำผลการวิเคราะห์มาเทียบเกณฑ์การพิจารณาค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย ๔.๕๐-๕.๐๐	หมายความว่า	มีความคิดเห็นมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย ๓.๕๐-๔.๔๙	หมายความว่า	มีความคิดเห็นมาก
ค่าเฉลี่ย ๒.๕๐-๓.๔๙	หมายความว่า	มีความคิดเห็นปานกลาง
ค่าเฉลี่ย ๑.๕๐-๒.๔๙	หมายความว่า	มีความคิดเห็นน้อย
ค่าเฉลี่ย ๑.๐๐-๑.๔๙	หมายความว่า	มีความคิดเห็นน้อยที่สุด

(๕) วิเคราะห์ผลการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างมาเป็นชุดความรู้เกี่ยวกับทุน
วัฒนธรรม และผลลัพธ์ของการดำเนินการ ได้แก่

(๕.๑) สสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

(๕.๒) จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

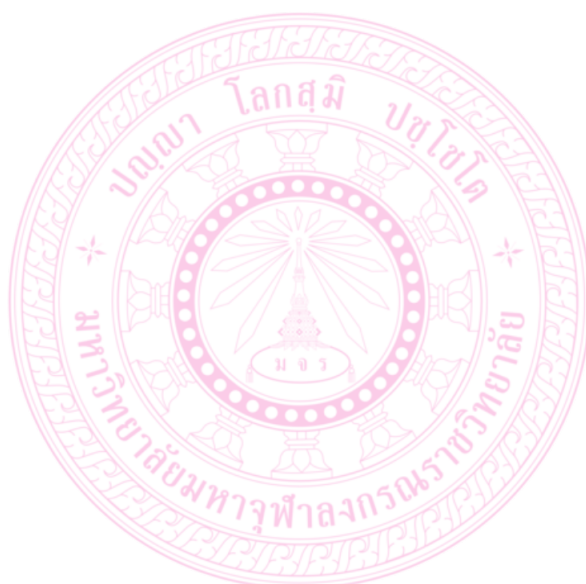
(๕.๓) พัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัด
เพชรบูรณ์

๓.๗ การนำเสนอผลการศึกษา

การนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation)
ในเชิงเอกสารและเชิงคุณภาพประกอบภาพถ่าย รวมถึงการพรรณนาความประกอบการบรรยาย
เพื่อให้ทราบลักษณะทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในการจัดทำ
แผนบริหารจัดการและเกิดองค์ความรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ของหน่วยงานที่
เกี่ยวข้อง โดยมีผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ดังนี้

๑) ชุดความรู้ : ประเภทของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒) ชุดความรู้ : รูปแบบการพัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ใน
จังหวัดเพชรบูรณ์

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการนำเสนอผลการศึกษาวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อสำรวจและรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๓) เพื่อพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีผลการวิจัย ดังนี้

๔.๑ ผลการศึกษา สำรวจและรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นพื้นที่ที่มีผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์ หลากหลายวัฒนธรรม ได้มาอาศัยอยู่ร่วมกัน ทำมาหากินและใช้ชีวิตร่วมกันอย่างมีความสุข ซึ่งหนึ่งในนั้นที่สำคัญและเป็นที่น่าสนใจ น่าภาคภูมิใจมากที่สุด ก็คือ “ชนเผ่าม้ง” นักสู้แห่งขุนเขา

ชนเผ่าม้ง เป็นชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ น่าชื่นชมและน่าภาคภูมิใจมายาวนาน มีวัฒนธรรม วิถีชีวิต ที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่น และ มีประเพณี การละเล่น การแต่งกาย อาหาร ความเชื่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง แต่น่าเสียดายว่า ภาษาเขียนดั้งเดิมได้สูญหายไปแล้ว เป็นชนเผ่าที่ให้ความสำคัญกับเครื่องประดับเงิน และมีหัตถกรรมลวดลายปักผ้าที่มีเอกลักษณ์สืบทอดกันมาช้านานจวบจนปัจจุบัน

ชนเผ่าม้ง เป็นชนเผ่าที่สู้รบเก่งมาก เฉลียวฉลาด กล้าหาญ ขยัน อดทน ดินแดนของชาวม้งที่เคยครอบครองเป็นอาณาจักรนั้น กว้างใหญ่ไพศาลมาก โดยอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีนเชื่อมต่อดินแดนสุวรรณภูมิ ชนเชื้อชาติอื่น ๆ หรือชนเผ่าอื่น ๆ ต่างก็เกรงกลัวนักรบของเผ่าม้งเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะชาวฮั่นหรือคนจีน ซึ่งได้เคยมีการร่วมกันสู้รบครั้งใหญ่กับชาวม้งหลายครั้ง จนสามารถเอาชนะได้ และด้วยความเกรงกลัวในการเป็นนักรบที่เก่งกาจของชาวม้งนี้เอง จึงไม่ยอมให้ชาวม้งอยู่ที่เดิม แต่ได้ขับไล่ลงมาจากทางใต้ ไกล่ตื้อให้แยกย้ายกระจัดกระจายกันออกไป เพื่อไม่ให้กลับรวมตัวกันจัดเป็นอาณาจักรที่เข้มแข็งและกลับมาต่อกรกับชาวฮั่นได้อีก

ปัจจุบันนี้ ชาวม้งจึงกลายเป็นชนกลุ่มน้อย กระจัดกระจายอยู่ตามที่ต่าง ๆ ทั้ง จีน เวียดนาม ลาว พม่า และไทย นอกจากนี้ ยังมีชาวม้งบางส่วน ได้อพยพไปอยู่ประเทศตะวันตก เช่น

อเมริกา แคนาดา ยุโรป ฯลฯ ซึ่งก็ได้มีบทบาทในสังคมใหม่เหล่านั้นโดยแสดงออกถึงพื้นฐานชาติพันธุ์ที่มีความเฉลียวฉลาด ขยัน อดทน อีกทั้งก็ได้ลิ้มเลือนพี่น้องชาวม้งที่ยังคงอยู่ที่เอเชียอาคเนย์เลย ยังคงติดต่อช่วยเหลือกลับมาตลอด นับเป็นตัวอย่างที่ดีของความผูกพันกัน ไม่ทอดทิ้งกันของชนเผ่าที่มีสายเลือดเดียวกัน และอุปนิสัยดั้งเดิมของชาวม้งที่มีมาแต่ดั้งเดิม ก็ยังอยู่แฝงอยู่ในสายเลือดของชาวม้งทุกคน ซึ่งมีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์เฉพาะตนที่เป็นทุนเดิม หรือ เรียกว่า ทุนทางวัฒนธรรม เมื่อกล่าวถึงทุนวัฒนธรรมโดยทั่วไปมักแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Heritage)

มรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็น สัมผัสและจับต้องได้ทางกายภาพ โดยครอบคลุมทั้งมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นวัตถุเคลื่อนที่ได้และที่เป็นวัตถุเคลื่อนที่ไม่ได้ เช่น โบราณวัตถุ โบราณสถาน แหล่งโบราณคดี อนุสรณ์สถานและแหล่งประวัติศาสตร์ เครื่องแต่งกาย ภาพจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ศิลปหัตถกรรม รวมถึงวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นจากฝีมือ การประดิษฐ์ การคิดค้น การดัดแปลง การอยู่อาศัย หรือการใช้ประโยชน์จากมนุษย์ ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าในทางวัฒนธรรมและสมควรได้รับการสงวนรักษาไว้

๒. ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage)

ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คือ สิ่งที่สามารถมองเห็น แต่สัมผัสและจับต้องไม่ได้ การปฏิบัติ การแสดงออก การนำเสนอ ความรู้ ตลอดจนเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องด้วย ชุมชน กลุ่มชน หรือให้การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของทุนวัฒนธรรม ประกอบด้วย ภาษา วรรณกรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง แนวทางปฏิบัติทางสังคม งานช่างฝีมือ ความรู้และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล กีฬาและภูมิปัญญาไทย อาหาร ศาสนา ความเชื่อ

ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ มองเห็นแต่ไม่สามารถจับต้องได้ คือ การปฏิบัติ การแสดงออก การนำเสนอ ความรู้ ตลอดจนเครื่องมือ วัตถุ สิ่งประดิษฐ์ และพื้นที่ทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องด้วย ชุมชน กลุ่มชน หรือให้การยอมรับเป็นส่วนหนึ่งของทุนวัฒนธรรม ประกอบด้วย ภาษา วรรณกรรมพื้นบ้าน ศิลปะการแสดง แนวทางปฏิบัติทางสังคม งานช่างฝีมือ ความรู้และแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับธรรมชาติและจักรวาล กีฬาและภูมิปัญญาไทย อาหาร ศาสนา ความเชื่อ

การศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี้ ได้กำหนดกลุ่มชาติพันธุ์ไว้ จำนวน ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้านเข็กน้อย หมู่บ้านเล้าลือ หมู่บ้านเพชรดำ มีรายละเอียดการค้นพบได้ดังนี้

๑.หมู่บ้านเช็กน้อย

๑.๑. ประวัติหมู่บ้านเช็กน้อย

บ้านเช็กน้อยเป็นชาวไทยภูเขาเผ่าม้ง ได้อพยพมาจากจังหวัดเชียงราย พะเยา และน่าน มาอาศัยอยู่ในเขตรอยต่อของ ๓ จังหวัด คือ เพชรบูรณ์ พิษณุโลก และเลย เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๘ และได้รับการจัดตั้งเป็นหมู่บ้านตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๗๕ หลายหมู่บ้าน เช่น บ้านเช็กน้อยเก่า บ้านป่าห้วย บ้านห้วยทราย บ้านแม่หัวผา บ้านเขาขาด โดยราษฎรยึดอาชีพ เกษตรกรรมเป็นหลักเพื่อการยังชีพ

บ้านเช็กน้อย ได้รับการประกาศจากกระทรวงมหาดไทยให้เป็นตำบล เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยมีนายประจวบ ฤทธิเนติกุล เป็นกำนัน ต่อมาได้รับการยกฐานะเป็นสภาตำบลเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และได้รับการยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลเช็กน้อย ชั้น ๕ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๐ ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลเช็กน้อย ได้รับการปรับขนาดเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง

๑.๒ ทุนวัฒนธรรม

๑) ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้

ผลการสำรวจที่จับต้องได้ของกลุ่มชาติพันธุ์เผ่าม้งในครั้งนี้ พบว่า ทุนทาง วัฒนธรรมมีอยู่อย่างหลากหลายประกอบด้วย

(๑) เครื่องแต่งกาย ที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชนเผ่าม้งบ้านเช็กน้อย ซึ่งมีส่วนประกอบของเครื่องแต่งกายของม้งดำและม้งขาว ดังต่อไปนี้

(๑.๑) เครื่องแต่งกายผู้ชายม้งดำ

(๑.๑.๑) เสื้อผ้า เสื้อแขนยาว ชายเสื้อระดับเอว

(๑.๑.๒) กางเกง เป่ากลางเกงหย่อนต่ำลงมา มีผ้าสีแดงปักลายทับชายผ้า พันทับกางเกงและคาดเข็มขัดทับ

(๑.๒) เครื่องแต่งกายผู้หญิงม้งดำ

(๑.๒.๑) เสื้อผ้า เสื้อแขนยาว หลายหลายสีสันของลายเสื้อ

(๑.๒.๒) กระโปรง ผู้หญิงนุ่งกระโปรงใยกล้วยง จีบรอบตัวสีดำหรือ ย้อมคราม มีลวดลายปักเขียนเทียน มีผ้าเหลื่อมผืนยาวปักลวดลายปิดทับรอยผ่าของกระโปรง*

(๑.๓) เครื่องแต่งกายผู้ชายม้งขาว

(๑.๓.๑) เสื้อผ้า สวมเสื้อกำมะหยี่แขนยาว

(๑.๓.๒) กางเกง กางเกงขาก๊วยหรือกางเกงจีนเป๋าค้น มีลวดลายน้อย

* สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๑.๔) เครื่องแต่งกายผู้หญิงม้งขาว

(๑.๔.๑) เสื้อผ้า สวมเสื้อกำมะหยี่สีดำแขนยาว มีลายปักละเอียดซ้อนอยู่ใต้ปกเสื้อด้านหลัง เดิมจะสวมกระโปรงผ้าใยกล้วยงสีชาวล้วน แต่เพราะเปื้อนง่ายจึงหันมาใช้กางเกงทรงจีนแทน

(๑.๔.๒) กระโปรง ผู้หญิงนุ่งกระโปรงผ้าใยกล้วยงสีชาวล้วน แต่เพราะเปื้อนง่ายจึงหันมาใช้กางเกงทรงจีนแทน^๒

(๒) ศิลปหัตถกรรม

(๒.๑) การเขียนเทียน

เป็นศิลปะการสร้างลวดลายบนผืนผ้าเป็นเอกลักษณ์อีกแบบหนึ่งของชาวม้งที่มีการทำกันในกลุ่มม้งเท่านั้น เป็นภูมิปัญญาและศิลปะโบราณดั้งเดิมที่เป็นมรดกตกทอดมาแต่บรรพบุรุษถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่นหลายชั่วอายุคนจนถึงปัจจุบัน

ผ้าเขียนเทียนเป็นผ้าที่ชนเผ่าม้งผูกพันคู่มาด้วยความเป็นชนเผ่า ผู้หญิงชาวม้งลายทุกคนมีความสามารถในการวาดลวดลาย เขียนเทียนลงบนผืนผ้าที่เตรียมไว้ได้อย่างละเอียดซับซ้อน ผ่านกระบวนการจนเสร็จสิ้นเป็นผืนผ้าสำเร็จที่สวยงาม ผ้าม้งเขียนเทียนจึงเป็นที่รู้จักและนิยมกันอย่างแพร่หลาย สวนใหญ่นิยมนำมาใช้ตัดเย็บเป็นกระโปรงผู้หญิง^๓

(๒.๒) ผ้าปักม้ง

ผ้าปักม้ง มีเอกลักษณ์โดดเด่นอยู่ที่ลายปักหลากหลายสีสันด้วยเส้นด้ายสีต่างๆ ใช้เทคนิคการปักไขว้กันบนผืนผ้าคล้ายกับการปักโครสติด ต่อเรียงกันเป็นรูปทรงต่างๆ ตามจินตนาการและความทรงจำที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ลายที่ได้รับความนิยมคือ ลายดอกจับมือ, ลายดอกเหริยญ, ลายดอกพวง, ลายกันหอย, ลายดอกไม้, ลายใบเฟิร์น, และลวดลายที่เกิดจากการใช้เทคนิคการปะสอยผ้าสีต่างๆ ซ้อนๆ กันเป็นลวดลาย^๔

๒) ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ผลการสำรวจที่จับต้องไม่ได้ของกลุ่มชาติพันธุ์เผ่าม้งในครั้งนี้ พบว่า ทุนทางวัฒนธรรมมีอยู่อย่างหลากหลายประกอบด้วย

(๒.๑) ภาษา

ภาษาม้งที่กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อยพูดกันเฉพาะท้องถิ่นและเป็นภาษาที่ชนเผ่าชาติพันธุ์ได้พูดกันในปัจจุบัน คนสมัยปู่ย่า ตา ยาย มาจนถึงพ่อแม่ยังอนุรักษ์ภาษาม้งไว้ อาจจะมี

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ภาษาที่กลุ่มชาติพันธุ์ได้ย้ายมาอยู่ เช่น ภาษาเย้า ภาษาลีซอ แต่ในปัจจุบันภาษาม้ง เด็กรุ่นใหม่อาจจะลืมภาษาของชนเผ่ามากขึ้น เนื่องจากเด็กได้รับการสอนจากโรงเรียนต้องพูดภาษาไทยมากขึ้น^๕

(๒.๒) อาหาร

อาหารของชนเผ่าชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย อาหารการกินจะกินต่างกันบ้าง ตามตระกูลของตนเอง แต่ส่วนมากจะเป็นอาหารประเภทต้มที่ปรุงรสด้วยเครื่องปรุงที่เป็นยาสมุนไพร เมื่อมีงานประจําหมู่บ้านส่วนมากจะมีการทำอาหารที่มีรสชาติต้มจืดอาหารที่รับประทานส่วนมาก ต้มจืดไก่ น้ำซุป ต้มจืดหมู แต่ทุกอย่างเน้นเครื่องสมุนไพรเพื่อรักษาสุขภาพของชาวม้ง เช่น หมูตุ๋นสมุนไพร น้ำพริกเผ็ดรส อาหารส่วนมากจะใช้เกลือแทนน้ำปลา^๖

(๒.๓) ศาสนา

(๒.๓.๑) ศาสนาพุทธ

ชาวบ้านเข็กน้อยส่วนมากนับถือศาสนาที่แต่ละครอบครัวบรรพบุรุษจากรุ่นสู่รุ่นให้นับถือศาสนานั้น ส่วนมากมีการนับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอื่น ประมาณ ๗๐% มีวัดของศาสนาพุทธอยู่ ๑ วัด แต่คนชาวม้งจะไม่ค่อยไปเพราะมีความคิดว่าเราไม่มีความรู้ในหลักธรรมคำสอน เราอยู่แบบผู้นำทางปราชญ์ชาวบ้านเป็นคนทำพิธีให้ทุกอย่าง แต่บางครั้งก็เอาพระสงฆ์มาทำพิธีบ้างตามแต่ครอบครัวจะนับถือ^๗

(๒.๓.๒) ศาสนาคริสต์

ชาวบ้านเข็กน้อยส่วนน้อยลงมานับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งศาสนาคริสต์ของชาวม้งก็มีการแบ่งนิกายออกไปตามบรรพบุรุษของตนเอง เช่น นิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปแตสแตนต์ แต่ทั้ง ๒ นิกายมีผู้นำประจำ มีพิธีกรรมทุกวันอาทิตย์ให้กับม้ง และมีการอบรมสอนคำสอนให้ผู้ที่ยึดในศาสนาคริสต์ ม้งยังมีความเชื่ออีกว่าการที่จะทำให้บิดามารดาที่เสียชีวิตได้ไปสวรรค์นั้นต้องฆ่าวัว^๘

(๒.๔) ความเชื่อ

(๒.๔.๑) แบบดั้งเดิม

ชาวบ้านเข็กน้อยมีความเชื่อจากบรรพบุรุษที่ปลูกฝังทัศนคติไว้ ทุกอย่างต้องเชื่อและปฏิบัติตาม เช่น การนับถือผี หรือการนับถืออะไรต้องทำตามบรรพบุรุษสั่งสอนมาเท่านั้น

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๙ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๑๕๖๗.

(๒.๔.๒) แบบสมัยใหม่

ชาวบ้านเข็ญน้อยมีความเชื่อแบบเปลี่ยนแปลงปรับปรุงบ้างเล็กน้อย แต่ยังมีร่องรอยความเชื่อแบบเดิมไว้บ้าง โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติบางอย่างแต่อย่างไรก็ตาม ต้องมีของบรรพบุรุษดั้งเดิมอยู่บ้าง^๙

(๒.๕) ประเพณี

(๒.๕.๑) พิธีมงคลสมรส

ชาวบ้านเข็ญน้อยมีพิธีกรรมเกี่ยวกับมงคลสมรส ถ้าผู้หญิงไปอยู่กับชายแล้ว ภายในไม่กี่วันให้ทางฝ่ายผู้ชายต้องไปพูดคุยกับญาติฝ่ายหญิงเพื่อทำการขอเข้าพิธีดังกล่าว เมื่อญาติผู้ใหญ่เห็นว่าทั้งหญิงและชายมีความรักซึ่งกันและกันก็จัดงานให้ แต่ตระกูลเดียวกันไม่นิยมให้มีพิธีนี้ เช่น ตระกูลแซ่เดียวกันมีวัฒนธรรมไม่อนุญาตให้แต่งงานกัน^{๑๐}

(๒.๕.๒) พิธีงานศพ

ชาวบ้านเข็ญน้อยมีการจัดพิธีงานศพตามบรรพบุรุษที่นับถือต่อ ๆ กันมา โดยเมื่อมีการตายเกิดขึ้น ในหมู่บ้านจะต้องรอญาติกลับมาจากที่อื่นก่อนค่อยจัดทำพิธีงานศพได้ เมื่อญาติมาพร้อมแล้วจัดงานศพได้เลย การจัดพิธีงานศพส่วนมากจะให้ปราชญ์ที่มีความรู้ทางด้านนี้ของหมู่บ้านมาทำพิธีให้แทนพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา^{๑๑}

(๒.๕.๓) ประเพณีปีใหม่

ชาวบ้านเข็ญน้อยจะมีพิธีฉลองเทศกาลปีใหม่ ซึ่งจัดในช่วงตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ ๒ ค่ำ และ ๓ ค่ำของเดือนหนึ่ง จัดเป็นวันฉลองปีใหม่อย่างเป็นทางการ ซึ่งทุกคนจะหยุดหน้าที่การงานทุกอย่างในช่วงวันดังกล่าวนี้ และจะมีการจัดการละเล่นต่าง ๆ ในงานขึ้นปีใหม่ เช่น การละเล่นลูกช่วง การตีลูกช่วง การร้องเพลงม้ง ซึ่งเริ่มตั้งแต่ผู้นำชุมชนซึ่งมีหน้าที่ดูแลเรื่องความปลอดภัยของชุมชนตลอดงานเฉลิมฉลอง และต้อนรับแขกที่มาร่วมในงานพิธีโดยเฉพาะที่มาจากหน่วยราชการ กลุ่มผู้ชายมีบทบาทในการร่วมงานเลี้ยงฉลองตามวงศ์ตระกูลคอยต้อนรับแขกที่มาเยือนและพาญาติพี่น้องที่มาเยือนไปเยี่ยมเยียนพี่น้องในหมู่บ้าน หากครอบครัวใดมีงานพิเศษ เช่น แต่งงาน ผู้ชายก็จะไปช่วยงานหรือไปเป็นเกียรติในงานสำคัญ ๆ กลุ่มผู้หญิงเป็นกลุ่มที่ไปร่วมงานเฉลิมฉลองที่ลานมากที่สุด เนื่องจากเป็นโอกาสพิเศษที่ไม่ต้องทำงานอะไร กลุ่มวัยหนุ่มสาวจะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญที่สุด บรรดาหนุ่มสาวจะแต่งตัวอย่างสวยงามมาโยนลูกช่วง เป็นสีสันของงาน เป็นโอกาสให้หนุ่มสาวแสดงความพึงพอใจต่อคนที่หมายปอง กลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะไปนั่งดูการแสดง

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๑๕๖๗.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

บนเวที ดุหนุ่มสาวโยนลูกช่วงถือเป็นโอกาสที่ได้พบปะพูดคุยกัน กลุ่มพ่อหม้ายแม่หม้าย นับเป็นโอกาสที่ดีเพราะจะใช้โอกาสนี้หาคู่ครองอีกครั้ง เนื่องจากกลุ่มนี้เป็นคนรุ่นเก่าจึงสามารถแสดงถึงขนบประเพณีดั้งเดิมได้อย่างน่าสนใจไม่ว่าจะเป็นการเล่น การพูดจาต่อรอง การร้องเพลงมั่ง จึงเป็นกลุ่มที่สามารถสืบทอดการเล่นลูกช่วงแบบเดิมให้คงไว้ ซึ่งจะต่างไปจากกลุ่มหนุ่มสาว กลุ่มคนในวัยเด็ก ส่วนใหญ่เด็ก ๆ มักจะวิ่งเล่น เล่นของเล่น หรือเครื่องเล่นตามงานมากกว่าการไปดูหนุ่มสาวเล่นลูกช่วง^{๑๒}

(๒.๖) ภูมิปัญญา

ชาวบ้านเข็ญน้อยจะมีภูมิปัญญาที่เห็นคือ การปักลายเสื้อผ้าโดยใช้มือในการถักเป็นภูมิปัญญาที่ลงลวดลายหลากหลายสีสัน เกิดจากจินตนาการของกลุ่มชุมชนของตนเอง เพื่อนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ขายในกลุ่มโอท็อปของหมู่บ้านหรือตำบลเป็นรายได้เสริมของครอบครัว^{๑๓}

๒.หมู่บ้านเล่าลือ

๒.๑ ประวัติหมู่บ้านเล่าลือ

หมู่บ้านท่องเที่ยวชาวดอย (มั่ง) เล่าลือ เล่าเน้ง บ้านเล่าลือ หมู่ที่ ๙ ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งของเขาค้อ ซึ่งมีชาวมั่งอาศัยอยู่มาก ในอดีตชาวมั่งนิยมปลูกฝิ่นกันมาก แต่ทางการได้เข้ามารณรงค์ให้เลิกปลูกฝิ่น และหาอาชีพเกษตรอื่น ๆ มาทดแทน ปัจจุบันชาวเขาเผ่ามั่ง ประกอบอาชีพปลูกข้าวโพด ข้าวไร่ แปรรูปผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่ ซึ่งทำให้ชาวเขาเผ่ามั่งมีอาชีพที่สามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้ เมื่อเข้ามาในหมู่บ้านจะได้พบเห็นบ้านเรือนและวิถีชีวิตชาวมั่ง ยังพบเห็นชาวเขาที่แต่งกายด้วยผ้าที่ทอขึ้นเอง มีครกไม้ตำข้าว และสัตว์เลี้ยงต่าง ๆ ในบริเวณหมู่บ้าน หมู่บ้านมั่งมักจะอยู่บนที่สูงหรือเชิงเขา สร้างขึ้นอย่างง่าย ๆ ให้กันพักกันนอนได้ ด้วยวัสดุที่หาได้ตามธรรมชาติ และมักจะมีลานสำหรับหนุ่มสาวใช้โยนลูกช่วง ตอนปีใหม่การเดินทาง ใช้เส้นทางเดียวกับทางไปน้ำตกศรีดิษฐ์ ทางหลวงหมายเลข ๒๓๒๕ โดยบ้านเล่าลืออยู่บริเวณ กม. ๑๖ นักท่องเที่ยวสามารถขับรถเที่ยวในบริเวณหมู่บ้านได้

๑.๒ ทิวทัศน์ธรรมชาติ

๑) ทิวทัศน์ธรรมชาติที่จับต้องได้

ผลการสำรวจที่จับต้องได้ของกลุ่มชาติพันธุ์เผ่ามั่ง เผ่าเย้า เผ่าลีซอ ในครั้งนี้พบว่า ทิวทัศน์ธรรมชาติมีอยู่อย่างหลากหลายประกอบด้วย

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๘ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๔ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๑) เครื่องแต่งกาย ที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชนเผ่าม้ง บ้านเล้าลือ ซึ่งมีส่วนประกอบของเครื่องแต่งกายดังต่อไปนี้

(๑.๑) เครื่องแต่งกายผู้ชายเผ่าม้ง

(๑.๑.๑) เสื้อผ้า เสื้อแขนยาว ชายเสื้อระดับเอว

(๑.๑.๒) กางเกง เป้ากลางเกงหย่อนต่ำลงมา มีผ้าสีแดงปักลายทับ ชายผ้าพันทับกางเกงและคาดเข็มขัดทับ

(๑.๒) เครื่องแต่งกายผู้หญิงเผ่าม้ง

(๑.๒.๑) เสื้อผ้า เสื้อแขนยาว หลายหลายสีสันของลายเสื้อ

(๑.๒.๒) กระโปรง ผู้หญิงนุ่งกระโปรงใยกล้วยง จีบรอบตัวสีดำหรือ
ย้อมคราม

(๑.๓) เครื่องแต่งกายผู้ชายเผ่าลีซอ

การแต่งกายเป็นลวดลายผสมผสานทั่วไป เป็นเอกลักษณ์ของเผ่า

(๑.๔) เครื่องแต่งกายผู้หญิงเผ่าลีซอ

การแต่งกายเป็นลวดลายผสมผสานทั่วไป เป็นเอกลักษณ์ของเผ่า

(๑.๕) เครื่องแต่งกายผู้ชายเผ่าเย้า (การแต่งกายคล้ายกันกับเผ่าม้ง)

(๑.๕.๑) เสื้อผ้า เสื้อแขนยาว ชายเสื้อระดับเอว

(๑.๕.๒) กางเกง เป้ากลางเกงหย่อนต่ำลงมา มีผ้าสีแดงปักลายทับ
ชายผ้าพันทับกางเกงและคาดเข็มขัดทับ

(๑.๖) เครื่องแต่งกายผู้หญิงเผ่าเย้า

(๑.๖.๑) เสื้อผ้า เสื้อแขนยาว หลายหลายสีสันของลายเสื้อ

(๑.๖.๒) กระโปรง ผู้หญิงนุ่งกระโปรงใยกล้วยง จีบรอบตัวสีดำหรือ
ย้อมคราม^{๑๔}

๒) ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ผลการสำรวจที่จับต้องไม่ได้ของกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ ประกอบด้วย ๓
เผ่า ดังนี้ เผ่าม้ง เผ่าลีซอ เผ่าเย้า ในครั้งนี้ พบว่า ทุนทางวัฒนธรรมมีอยู่อย่างหลากหลายประกอบด้วย

(๒.๑) ภาษา

(๒.๑.๑) ภาษาชนเผ่า ๓ ชนเผ่า

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๐ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ ชนเผ่า เป็นการพูดกันเฉพาะท้องถิ่นและเป็นภาษาของแต่ละชนเผ่าแตกต่างกันไปแต่สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ ชนเผ่าชาติพันธุ์ได้พูดกันในปัจจุบันสืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษมาจนถึงทุกวันนี้และยังอนุรักษ์ภาษาของแต่ละชนเผ่าไว้^{๑๕}

(๒.๒) อาหาร

(๒.๒.๑) ต้มจืดสมุนไพร

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ ชนเผ่า มีอาหารการกินที่แตกต่างกันไปบ้าง ตามตระกูลและชนเผ่าของตนเอง แต่ส่วนมากจะเป็นอาหารที่คล้ายกันทั้ง ๓ ชนเผ่า มีประเภทต้มที่ปรุงรสด้วยเครื่องปรุงที่เป็นยาสมุนไพร อาหารจะเน้นผักและมีเนื้อผสมบ้างไม่ว่าจะแกง หรือต้ม แต่ทุกอย่างเน้นเครื่องสมุนไพรเพื่อรักษาสุขภาพ เช่น หมูตุ๋นสมุนไพร น้ำพริกเผ็ดรส อาหารส่วนมากจะใช้เกลือแทนน้ำปลา^{๑๖}

(๒.๒.๒) ขนมแบบดั้งเดิม

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ ชนเผ่า มีการทำขนมจากข้าวเหนียวนำข้าวเหนียวมาตำจนเหนียวเข้ากัน นำไปปั้นกินใหม่ตอนแบ่งกำลังอุ่น หรือนำไปย่างไฟแล้วนำมาจิ้มกับน้ำอ้อยเพื่อมีรสหวานอร่อย

(๒.๓) ศาสนา

(๒.๓.๑) ศาสนาพุทธ

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ ชนเผ่า ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธมากกว่าศาสนาอื่น ประมาณ ๘๐% การทำพิธีกรรมต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้นำทางด้านจิตวิญญาณ แต่บางครั้งก็เอาพระสงฆ์มาทำพิธีบ้างตามแต่ครอบครัวจะนับถือ^{๑๗}

(๒.๓.๒) ศาสนาคริสต์

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ ชนเผ่า ส่วนน้อยนับถือศาสนาคริสต์ มีประมาณ ๒๐% ซึ่งศาสนาคริสต์ของชาวทั้ง ๓ ชนเผ่า ก็มีการแบ่งนิกายออกไปตามบรรพบุรุษของตนเอง เช่น นิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปรเตสแตนต์ แต่ทั้ง ๒ นิกายมีผู้นำประจำเพื่อทำพิธีกรรมต่าง ๆ มีพิธีกรรม^{๑๘}

(๒.๔) ความเชื่อ

(๒.๔.๑) แบบดั้งเดิม

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๕ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ คนเฒ่า มีความเชื่อจากบรรพบุรุษที่ปลูกฝังทัศนคติไว้ ทุกอย่างต้องเชื่อและปฏิบัติตาม มีการนับถือผีตามบรรพบุรุษ หรือการนับถืออะไรก็ตามตามบรรพบุรุษสั่งสอนมา

(๒.๔.๒) แบบสมัยใหม่

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ คนเฒ่า มีความเชื่อแบบเปลี่ยนแปลงปรับปรุงบ้างเล็กน้อยแต่ยังมีร่องรอยความเชื่อแบบเดิมไว้บ้าง โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติบางอย่างแต่อย่างไรก็ตามต้องมีของบรรพบุรุษดั้งเดิมอยู่บ้าง^{๑๙}

(๒.๕) ประเพณี

(๒.๕.๑) พิธีมงคลสมรส

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ คนเฒ่า มีพิธีกรรมเกี่ยวกับมงคลสมรส ถ้าผู้หญิงไปอยู่กับชายแล้ว ภายในไม่กี่วันให้ทางฝ่ายผู้ชายต้องไปพูดคุยกับญาติฝ่ายหญิงเพื่อทำการขอเข้าพิธีดังกล่าว เมื่อญาติผู้ใหญ่เห็นว่าทั้งหญิงและชายมีความรักซึ่งกันและกันก็จัดงานให้^{๒๐}

(๒.๕.๒) พิธีงานศพ

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ คนเฒ่า มีการจัดพิธีงานศพตามบรรพบุรุษที่นับถือต่อ ๆ กันมาโดยเมื่อมีการตายเกิดขึ้น ในหมู่บ้านจะต้องรอญาติกลับมาจากที่อื่นก่อนค่อยจัดทำพิธีงานศพได้ เมื่อญาติมาพร้อมแล้วจัดงานศพได้เลย การจัดพิธีงานศพส่วนมากจะให้ปราชญ์ที่มีความรู้ทางด้านนี้ของหมู่บ้านมาทำพิธีให้แทนพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา^{๒๑}

(๒.๕.๓) ประเพณีปีใหม่

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ คนเฒ่า จะมีพิธีฉลองเทศกาลปีใหม่ ซึ่งจัดในช่วงตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ ๒ ค่ำ และ ๓ ค่ำของเดือนหนึ่ง จัดเป็นวันฉลองปีใหม่อย่างเป็นทางการ ซึ่งทุกคนจะหยุดหน้าที่การงานทุกอย่างในช่วงวันดังกล่าวนี้ และจะมีการจัดการละเล่นต่าง ๆ ในงานขึ้นปีใหม่ เช่น การละเล่นลูกช่วง การตีลูกช่วง การร้องเพลงทั้ง ๓ คนเฒ่า ซึ่งเริ่มตั้งแต่ผู้นำชุมชนซึ่งมีหน้าที่ดูแลเรื่อง กลุ่มวัยหนุ่มสาวจะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญที่สุด บรรดาหนุ่มสาวจะแต่งตัวอย่างสวยงามมาโยนลูกช่วง เป็นสีสันของงาน เป็นโอกาสให้หนุ่มสาวแสดงความพึงพอใจต่อคนที่หมายปอง กลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะไปนั่งดูการแสดงบนเวที ดูหนุ่มสาวโยนลูกช่วงถือเป็นโอกาสที่ได้พบปะพูดคุยกัน กลุ่มพ่อหม้ายแม่หม้าย นับเป็น โอกาสที่ดีเพราะจะใช้โอกาสนี้หาคู่ครองอีกครั้ง^{๒๒}

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๒.๖) ภูมิปัญญา

ชาวบ้านเล่าลือ ทั้ง ๓ คนเฒ่า จะมีภูมิปัญญาที่เห็นคือ การทำลายเสื้อผ้าโดยใช้มือในการถักเป็นภูมิปัญญาที่ลงลวดลายหลากหลายสีสัน เกิดจากจินตนาการของกลุ่มชุมชนของตนเอง เพื่อนำมาเป็นผลิตภัณฑ์ขายในกลุ่มโอท็อปของหมู่บ้านหรือตำบลเป็นรายได้เสริมของครอบครัว และยังมี การเพาะพันธุ์ผักแบบปลอดสารพิษเพื่อเลี้ยงครอบครัวอีกด้วย^{๒๓}

๓.หมู่บ้านเพชรดำ

๓.๑ ประวัติหมู่บ้านเพชรดำ

บ้านเพชรดำ มีการโยกย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๘ แรกเริ่มได้ตั้งถิ่นฐานบริเวณหน้าตลาดพัฒนา จนปี พ.ศ. ๒๕๑๒ ได้อพยพไปยังหมู่บ้านขอนแก่น ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เพราะการแทรกแซงของกระบวนการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ โดยได้รับความดูแลจากกองทัพอากาศที่ ๓ จากนั้นต่อมา ๔ เดือนได้อพยพย้ายถิ่นไปยังดอยมูเซอ อำเภอเมือง จังหวัดตาก และบางส่วนอพยพกลับไปยังจังหวัดเชียงใหม่ โดยยังมีครอบครัวลี้ภัยตั้งถิ่นฐานที่บ้านขอนแก่น ๓-๔ หลังคาเรือน

พ.ศ. ๒๕๑๖ ลี้ขื่อที่อพยพไปยัง จังหวัดตากได้อพยพเดินทางกลับสู่บ้านขอนแก่น ตำบลแคมป์สน อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

พ.ศ. ๒๕๒๒ ลี้ขื่อที่ตั้งถิ่นฐานในหมู่บ้านขอนแก่น ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการของไทย ให้ตั้งถิ่นฐานแห่งใหม่ ณ บ้านเพชรดำ โดยเริ่มแรกมีลี้ขื่ออาศัยอยู่ประมาณ ๓๐-๔๐ หลังคาเรือน ต่อมาเมื่อเกิดสู้รบเป็นครั้งคราวโดยหน่วยงานของรัฐห้ามมิให้ชาวบ้านออกนอกพื้นที่

พ.ศ. ๒๕๒๖ การสู้รบสิ้นสุดลง ลี้ขื่อบ้านเพชรดำจึงเริ่มจับจองที่ทำมาหากิน จากนั้น ๕-๖ ปี ทางราชการจึงจัดสรรที่ให้ หมู่บ้านเพชรดำมีประชากรเพิ่มขึ้นจากการย้ายถิ่นฐานเป็นจำนวนมาก เพราะพื้นที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตร ปัจจุบันมีชนเผ่าอยู่ร่วมกันหลายเผ่า ได้แก่ มูเซอ เย้า ลี้ขื่อ อีโก้ และคนไทยพื้นราบบางส่วน

๑.๒ ทุนวัฒนธรรม

๑) ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้

ผลการสำรวจที่จับต้องได้ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งชนเผ่าลี้ขื่อ ในครั้งนี้ พบว่า ทุนทางวัฒนธรรมมีอยู่อย่างหลากหลายประกอบด้วย

(๑) เครื่องแต่งกาย ที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชนเผ่าม้งเผ่าลี้ขื่อบ้านเพชรดำ ซึ่งมีส่วนประกอบของเครื่องแต่งกายดังต่อไปนี้

^{๒๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๑.๑) เครื่องแต่งกายผู้ชายเผ่าม้งลีซอ

(๑.๑.๑) เสื้อ (อาคู้หละเบฉี) เป็นเสื้อแขนยาวทรงกระบอกมีความยาวจนถึงข้อมือ โดยใช้ผ้ากำมะหยี่ในการตัดเย็บ

(๑.๑.๒) กางเกง (หมือลี) เป็นกางเกงตัวใหญ่คล้ายๆ กางเกงเขาก้วย ผ้ายาคาดเอว (จีซ้อ) ปลอกซา (เฉอจุ) ผ้าโพกศีรษะ (พากี้)

(๑.๒) เครื่องแต่งกายผู้หญิงเผ่าม้งเผ่าลีซอ

จะนิยมแต่งกายด้วยสีสดฉูดฉาด โดยจะยังคงใส่เสื้อผ้าแบบชุดประจำเผ่าลีซอแต่จะไม่นิยมใส่เครื่องประดับยกเว้นแต่เมื่อถึงประเพณีสำคัญ ๆ เช่น ปีใหม่ หรือแต่งงาน โดยการแต่งกายของผู้หญิงลีซอ

กางเกง(หมือลี) เป็นกางเกงตัวใหญ่ๆ มีขากางเกงที่กว้าง ยาวคลุมเข่า เป้ากางเกงมีสีดำเท่านั้น นอกจากนั้นยังมีผ้ายาคาดเอว ปลอกซา(เฉอจุ) และเครื่องประดับต่างๆ ได้แก่ หมวก (ฮูตีเมียกุ) เสื้อกั๊กสีดำประดับเงินและเหรียญเงิน (หลีกัว) ต่างหู (นาคุ) เป็นต้น

(๑.๒.๑) เสื้อผ้า เสื้อแขนยาว หลายหลายสีสันของลายเสื้อประจำเผ่าของลีซอเองเป็นชุดประจำเผ่า ไม่นิยมใส่เครื่องประดับ ยกเว้นในกรณีมีงานสำคัญของชนเผ่า

(๑.๒.๒) กางเกง (หมือลี) เป็นกางเกงตัวใหญ่ๆ มีขากางเกงที่กว้าง ยาวคลุมเข่า เป้ากางเกงมีสีดำเท่านั้น นอกจากนั้นยังมีผ้ายาคาดเอว ปลอกซา(เฉอจุ) และเครื่องประดับต่างๆ ได้แก่ หมวก(ฮูตีเมียกุ) เสื้อกั๊กสีดำประดับเงินและเหรียญเงิน (หลีกัว) ต่างหู (นาคุ)^{๒๔}

๒) ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ผลการสำรวจที่จับต้องไม่ได้ของกลุ่มชาติพันธุ์ชนเผ่าลีซอบ้านเพชรดำ ในครั้งนี้ พบว่า ทุนทางวัฒนธรรมมีอยู่อย่างหลากหลายประกอบด้วย

(๒.๑) ภาษา

(๒.๑.๑) ภาษาชนเผ่าลีซอ

ภาษาลีซอในการสื่อสารภายในชุมชน พูดกันในกลุ่มชนของชนเผ่า^{๒๕}

(๒.๒) อาหาร

(๒.๒.๑) ต้มจืดสมุนไพร

ชนเผ่าลีซอบ้านเพชรดำ มีอาหารการกินตามตระกูลและชนเผ่าของตนเอง มีประเพณีต้มที่ปรุงรสด้วยเครื่องปรุงที่เป็นยาสมุนไพร อาหารจะเน้นผักและมีเนื้อผสมบ้างไม่

^{๒๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ว่าจะแกง หรือต้ม แต่ทุกอย่างเน้นเครื่องสมุนไพรเพื่อรักษาสุขภาพ อาหารส่วนมากจะใช้เกลือแทนน้ำปลา^{๒๖}

(๒.๓) ศาสนา

(๒.๓.๑) ศาสนาคริสต์

ชนเผ่าลีซอบ้านเพชรดำ ส่วนน้อยนับถือศาสนาคริสต์ ซึ่งศาสนาคริสต์ก็มีการแบ่งนิกายออกไปตามบรรพบุรุษของตนเอง เช่น นิกายโรมันคาทอลิกและนิกายโปแตสแตนท์ แต่ทั้ง ๒ นิกายมีผู้นำประจำเพื่อทำพิธีกรรมต่าง ๆ มีพิธีกรรม^{๒๗}

(๒.๔) ความเชื่อ

(๒.๔.๑) ความเชื่อเรื่องผี

ชนเผ่าลีซอบ้านเพชรดำ และมีการนับถือผี เชื่อเรื่องผี เผ่าลีซอจะกลัวผีหลวงมากที่สุด รองลงมาผีเมือง^{๒๘}

(๒.๔.๒) ศาลปู่ยา ศาลย่า

ชนเผ่าลีซอบ้านเพชรดำนับถือศาลปู่ ศาลย่า เชื่อว่าเป็นผู้กำหนดชีวิตและชี้ชะตาให้กับลีซอ จะเห็นได้ว่าแต่ละบ้านจะมีหิ้งบูชาไว้เป็นความเชื่อของแต่ละบ้าน^{๒๙}

(๒.๕) ประเพณี

(๒.๕.๑) พิธีมงคลสมรส

ชนเผ่าลีซอบ้านเพชรดำ มีพิธีกรรมเกี่ยวกับมงคลสมรส ถ้าผู้หญิงไปอยู่กับชายแล้ว ภายใน ๗ วันให้ทางฝ่ายผู้ชายต้องไปพูดคุยกับญาติฝ่ายหญิงเพื่อทำการขอเข้าพิธี^{๓๐}

(๒.๕.๒) พิธีงานศพ

ชนเผ่าลีซอบ้านเพชรดำ มีการจัดพิธีงานศพตามบรรพบุรุษที่นับถือต่อ ๆ กันมาโดยเมื่อมีการตายเกิดขึ้น ในหมู่บ้านจะต้องรอตักกลับมาจากที่อื่นก่อนค่อยจัดทำพิธีงานศพได้ เมื่อญาติมาพร้อมแล้วจัดงานศพได้เลย การจัดพิธีงานศพส่วนมากจะให้ปราชญ์ที่มีความรู้ทางด้านนี้ของหมู่บ้านมาทำตามความเชื่อของศาสนาคริสต์^{๓๑}

^{๒๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๒๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๓๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๓๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๒.๕.๓) ประเพณีปีใหม่

ชนเผ่าลีซอบ้านเพชรดำ จะมีพิธีฉลองเทศกาลปีใหม่ ซึ่งจัดในช่วงตรงกับวันขึ้น ๑ ค่ำ ๒ ค่ำ และ ๓ ค่ำของเดือนหนึ่ง จัดเป็นวันฉลองปีใหม่อย่างเป็นทางการ ซึ่งทุกคนจะหยุดหน้าที่การงานทุกอย่างในช่วงวันดังกล่าวนี้ และจะมีการจัดการละเล่นต่าง ๆ ในงานขึ้นปีใหม่ เช่น การละเล่นลูกช่วง การตีลูกข่าง การร้องเพลง ซึ่งเริ่มตั้งแต่ผู้นำชุมชนซึ่งมีหน้าที่ดูแลเรื่องกลุ่มวัยหนุ่มสาวจะเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสำคัญที่สุด บรรดาหนุ่มสาวจะแต่งตัวอย่างสวยงามมาโยนลูกช่วง เป็นสีสันของงาน เป็นโอกาสให้หนุ่มสาวแสดงความพึงพอใจต่อคนที่หมายปอง กลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะไปนั่งดูการแสดงบนเวที คุณหนุ่มสาวโยนลูกช่วงถือเป็นโอกาสที่ได้พบปะพูดคุยกัน กลุ่มพ่อหม้ายแม่หม้าย นับเป็นโอกาสที่ดีเพราะจะใช้โอกาสนี้หาคู่ครองอีกครั้ง^{๓๒}

(๒.๖) ดนตรีของชนเผ่า

ชนเผ่าลีซอบ้านเพชรดำ ชนเผ่าลีซอเป็นวัฒนธรรมที่มีการสืบทอดกันมาอย่างยาวนาน ในสังคมของลีซอเอง โดยได้มีการผสมผสานวัฒนธรรมต่างๆ และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของลีซอถ่ายทอดและแสดงออกมาในรูปแบบของวัฒนธรรมทางดนตรี ซึ่งจะเห็นได้จากความสอดคล้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ เช่น เพลง โตโบเมียซู ซึ่งจะบ่งบอกความเกี่ยวข้องของวิถีชีวิตแบบเกษตรกรรมของลีซอและนอกจากนั้น บทเพลงของลีซอยังได้เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกอบพิธีกรรม และงานเฉลิมฉลองต่าง ๆ^{๓๓}

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อให้เห็นแนวทางวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเข็กน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ม้งเผ่าม้ง เผ่าลีซอ เผ่าเย้า และกลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำม้งเผ่าลีซอ ดังต่อไปนี้

จากการสัมภาษณ์และเก็บข้อมูลและนำผลมาวิเคราะห์ด้วยจำนวนร้อยละ และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา จำนวน ๕ ข้อ ดังนี้

^{๓๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๓ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๓๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ตารางที่ ๔.๑ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. มรดกทางวัฒนธรรมเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ความเชื่อ และจารีตเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้	๓.๔๘	๐.๕๐	ปานกลาง
๒. การแต่งกายมีความหลากหลาย	๓.๖๐	๐.๔๙	มาก
๓. ประเพณีและความเชื่อมีความหลากหลาย	๓.๕๖	๐.๕๓	มาก
๔. ภาษาและศาสนามีความหลากหลาย	๓.๖๐	๐.๔๙	มาก
๕. อาหารมีความหลากหลาย	๓.๖๐	๐.๔๙	มาก
ภาพรวม	๓.๕๗	๐.๔๗	มาก

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่าสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๐$, S.D. = ๐.๔๗) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การแต่งกายมีความหลากหลาย ภาษาและศาสนามีความหลากหลาย และอาหารมีความหลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๐$, S.D. = ๐.๔๙) รองลงมา ประเพณีและความเชื่อมีความหลากหลายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๖$, S.D. = ๐.๕๓) และมรดกทางวัฒนธรรม เป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ความเชื่อและจารีต เป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๘$, S.D. = ๐.๕๐) ตามลำดับ

๔.๑.๑ การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ควรดำเนินการ จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลสถิติจากแบบสอบถามในเรื่องการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มีวิธีการโดยใช้ พบว่า

ในการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับจับต้องไม่ได้ ในแต่ละพื้นที่ทั้ง ๓ กลุ่มชาติพันธุ์ ว่ามีอะไรบ้าง แต่ละพื้นที่ประกอบด้วยอะไร^{๓๔}

^{๓๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

๔.๑.๒ หน่วยงานหรือองค์กรใดควรมีหน้าที่ในการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรม

หน่วยงานหรือองค์กรที่มีหน้าที่ในการสำรวจ จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์จะเห็นได้ว่า หน่วยงานหรือองค์กรที่สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมส่วนมากผู้ให้สัมภาษณ์ได้ ยังไม่มีหน่วยงานใดที่มีสำรวจและรวบรวมส่วนมากจะเป็นเล่าต่อกันมา เมื่อมีการสำรวจและรวบรวมแล้วจะเห็นว่าทุนวัฒนธรรมที่เป็นสิ่งที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ สามารถแยกออกเป็นแต่ละพื้นที่ได้^{๓๕}

๔.๑.๓ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้

ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ กลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ ประกอบด้วย การแต่งกาย เครื่องแต่งกาย ศิลปหัตถกรรม ที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละพื้นที่^{๓๖}

๔.๑.๔ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ คือ สิ่งที่สามารถมองเห็น แต่สัมผัสและจับต้องไม่ได้ ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ ประกอบด้วย ภาษา อาหาร ศาสนา ความเชื่อ^{๓๗}

๔.๑.๕ การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนทั้ง ๓ กลุ่มชาติพันธุ์ เพราะว่าเป็นการสำรวจและรวบรวมให้ได้มาซึ่งทุนวัฒนธรรมทั้งทุนที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ทำให้ชุมชนได้ทราบข้อมูลอย่างแท้จริง และยังทำให้ชุมชนเกิดความรู้ใหม่เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรม^{๓๘}

๔.๒ ผลการศึกษา จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

การจำแนก เป็นการการแบ่งพวก การจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ หรือการเรียงลำดับ วัตถุหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ออกเป็นหมวดหมู่โดยใช้ความเหมือนหรือความต่างมาเป็นเกณฑ์ในการจำแนกวัตถุ เหตุการณ์หรือสิ่งต่าง ๆ ออกจากกัน จัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมเป็นการจัดเรียงลำดับเนื้อหาเนื้อเรื่อง สิ่งที่เกี่ยวข้องกันไว้ในหมู่เดียวกันและใช้สัญลักษณ์เดียวกันเพื่อสะดวกในการค้นหา

การจำแนกและจัดหมวดหมู่ ทั้ง ๓ กลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเข็กน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เเผ่ลีซอ เเผ่เย้า บ้านเล้าลือ กลุ่มชาติพันธุ์ลีซอบ้านเพชรดำ มีความหลากหลายทุนวัฒนธรรมที่เป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

^{๓๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๓๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๓๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๓๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

การจำแนกที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ ในครั้งนี้ พบว่า ทูนทางวัฒนธรรมมีอยู่อย่างหลากหลายประกอบด้วย

(๑) วิธีการจำแนกทุนและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเข็กน้อย จากผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่า ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องและจับต้องไม่ได้ได้มีการที่ทุกคนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมดังนี้

(๑.๑) ชวนคุยกันในกลุ่มย่อยของผู้นำของหมู่บ้าน หลังจากนั้นก็นำเข้าสู่ชุมชนทุกคนบ้านให้แต่ละผู้นำในแต่ละบ้านมาประชุมเพื่อนำไปสู่ระดมความคิด

- ให้ความหมายของทุนวัฒนธรรม
- ทุนวัฒนธรรมที่เห็นอยู่ในปัจจุบัน
- ปัจจุบันทุนวัฒนธรรมมีอะไรบ้าง
- การจำแนกทุนวัฒนธรรมแต่ละประเภท^{๓๙}

(๑.๒) ระดมความคิดเห็น จะได้มาซึ่งทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้มีการระดับความคิดร่วมกันหาสิ่งที่เราทุกคนมีและเห็นอยู่ในปัจจุบัน นำมาสู่การร่วมคิดร่วมทำนำไปสู่กลุ่มใหญ่ต่อไป

- การนำเสนอความคิดว่าคนไหนคิดอย่างไร
- นำความคิดแต่ละคนมาสรุปให้เห็นว่าใครคิดอย่างไร
- นำการระดมความคิดเข้าสู่การประชุมกลุ่มย่อย^{๔๐}

(๑.๓) การประชุม หลังจากที่ได้ระดมความคิดแล้ว ทุกคนก็มีการประชุมเพื่อแสดงความคิดเห็นว่าทุนที่เรารวบรวมมาสิ่งไหนเป็นสิ่งที่ถือว่าเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้บ้าง เพื่อนำเสนอแต่ละความคิดนำมารวบรวมเป็นการจำแนกทุน

- ประชุมทำความเข้าใจเพื่อทุกคนมีส่วนร่วม
- ความคิดเห็นแต่ละคนนำมาสู่การสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ในการจำแนกทุน

วัฒนธรรม

- นำความคิดในการนำเสนอแต่ละคนมาสรุป และให้ทุกคนนำผลการจำแนกและจัดหมวดหมู่ เพื่อนำมาสู่การพัฒนาและประเมินผล ว่าใครอยากจะพัฒนาส่วนไหนอะไรที่ควรพัฒนาจากที่คุยกันมาในส่วนของทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้^{๔๑}

^{๓๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๔๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๔๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๑.๔.) นำหลักการต่าง ๆ มาสรุปให้เห็นถึงการจำแนกที่ได้มาจาก การชวนคุย กลุ่มย่อย การระดมความคิด การประชุม สรุปให้เห็นถึงการจำแนกและจัดหมวดหมู่ที่ได้มาอย่างเป็นรูปธรรม ว่าเราตามกระบวนการแล้วเราได้อะไรบ้างที่เราได้คุยกันเพื่อนำมาจำแนกทุนวัฒนธรรมทางวัฒนธรรมได้ เช่น การแต่งกาย ศิลปะหัตถกรรม ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ภาษา อาหาร ศาสนา ความเชื่อ ภูมิปัญญา^{๔๒}

(๒) สิ่งที่ได้จากจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรม กลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ จากผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์จะเห็นได้ว่า ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องและจับต้องไม่ได้ได้มีวิธีการที่ทุกคนในชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมดังนี้

(๑.๑) ได้แนวคิดกระบวนการในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ สามารถนำมาจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมได้

(๑.๒) สรุปแนวคิดทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นการชวนกลุ่มกลุ่มย่อย ระดมความคิด การประชุม นำหลักการวิธีการต่าง ๆ มาจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมให้ได้แล้ว

(๑.๓) เสนอความความคิดเห็นร่วมกันว่า กลุ่มชาติพันธุ์ต้องการจะพัฒนาอะไรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นในแต่ละเรื่อง เพื่อนำผลของการเสนอแนวคิดมาหาวิธีการพัฒนาและประเมินผลของทุนวัฒนธรรมทางวัฒนธรรมและนำเสนอต่อผู้ที่มีหน้าที่ดูแลและจัดทำแผนพัฒนาต่อไป^{๔๓}

การจำแนกและจัดหมวดหมู่ ซึ่งประกอบไปด้วย ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ได้แก่ การแต่งกาย และศิลปะหัตถกรรม ผลของการจัดกิจกรรมดังกล่าวจากผู้ให้ข้อมูลพบว่า

(๑.) ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้

(๑.๑) การแต่งกาย ชนชาติพันธุ์เผ่าม้งบ้านเข็กน้อยมีความแตกต่างกันในเรื่องการนับถือตามเผ่าพันธุ์ม้งชาวเผ่าม้งมีความคิดที่สืบลวดลายแตกต่างกันออกไป

(๑.๒) ศิลปะหัตถกรรม มีให้เห็นในเรื่องของ การเขียนเทียน เป็นศิลปะการสร้างลวดลายบนผืนผ้าเป็นเอกลักษณ์อีกแบบหนึ่งของชาวเผ่าม้งที่มีการทำกันในกลุ่มม้ง และผ้าปักม้งมีเอกลักษณ์โดดเด่นอยู่ที่ลายปักหลากหลายสีเส้นด้วยเส้นด้ายสีต่าง ๆ ลวดลายที่มีความหลายจินตนาการ^{๔๔}

(๒) ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

(๒.๑) ภาษา เป็นภาษาม้งตามเผ่าพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์

(๒.๒) อาหาร มีรสชาติจัด เน้นผักและเน้นเครื่องปรุงรสสมุนไพรเพื่อสุขภาพ

^{๔๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๔๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๔๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๒.๓) ศาสนา ศาสนามี ๒ ศาสนา ประกอบด้วย พระพุทธศาสนา และศาสนาคริสต์

(๒.๔) ความเชื่อ มีความเชื่อแบบดั้งเดิม คือ เชื่อในเรื่องของการนับถือผี บูชาบรรพบุรุษ และปัจจุบันมีความเชื่อแบบใหม่ผสมผสานกันระหว่างคนบนเขากับคนอยู่พื้นราบเปลี่ยนแปลงไป

(๒.๕) ประเพณี

(๒.๕.๑) พิธีมงคลสมรส ถ้าฝ่ายหญิงตกลงรักกันไปอยู่กับฝ่ายชายทางฝ่ายชายก็นำฝ่ายหญิงไปพุดคุยกับญาติทางฝ่ายหญิงเพื่อทำพิธีต่อไป

(๒.๕.๒) งานศพ เพื่อมีการตายในหมู่บ้านครอบครัวนั้นจะต้องรออนุญาตมาก่อนค่อยทำพิธีได้ โดยให้เจ้าพิธีกรรมหรือปราชญ์ชาวบ้านทำพิธีได้

(๒.๕.๓) ประเพณีปีใหม่ม้ง ทุกวันเปลี่ยนมาเป็นช่วง เดือน ๑ แต่ก่อนจัดช่วง เดือน ๑๒ ของปี มีกิจกรรมที่เห็นได้แก่ การโยนลูกช่วง การตีลูกช่วง การร้องเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์^{๔๕}

จากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลสถิติจากแบบสอบถามในเรื่องการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มีวิธีการโดยใช้ พบว่า

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (n=๖๐)

ด้านจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.ลักษณะทุนวัฒนธรรมมีทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้	๓.๔๓	๐.๘๓	ปานกลาง
๒. ลักษณะทุนวัฒนธรรมมีทั้งที่จับต้องได้ทำให้รู้และเข้าใจได้อย่างชัดเจน	๓.๕๘	๐.๕๓	มาก
๓. ภาษาและการแต่งกายทำให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจน	๓.๖๑	๐.๔๙	มาก
๔.ประเพณีวัฒนธรรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์	๓.๕๘	๐.๘๒	มาก
๕.การจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมนำมาสู่การอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น	๓.๗๘	๐.๗๘	มาก
ภาพรวม	๓.๖๐	๐.๕๖	มาก

^{๔๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ด้านจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ด้านจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (= ๓.๖๐, S.D. = ๐.๔) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๗๘, S.D. = ๐.๗๘) รองลงมา ภาษาและการแต่งกายทำให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๖๑, S.D. = ๐.๔๙) ลักษณะทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ทำให้รู้และเข้าใจได้อย่างชัดเจน ประเพณีวัฒนธรรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๕๘, S.D. = ๐.๕๓) และลักษณะทุนวัฒนธรรมมีทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๔๓, S.D. = ๐.๘๓) ตามลำดับ

๔.๒.๑ ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์สามารถจัดเป็นหมวดหมู่

มีการจัดหมวดหมู่ได้ ประกอบด้วย ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ การแต่งกาย เครื่องแต่งกายและทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เช่น ประเพณี อาหาร ภาษา ศาสนา ความเชื่อ^{๔๖}

๔.๒.๒ การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมควรดำเนินการอย่างไรจะสำเร็จ

การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมดำเนินการโดย ชวนคุยกันในกลุ่มย่อยของผู้นำหมู่บ้าน ระดมความคิดเห็น การประชุม^{๔๗}

๔.๒.๓ ทุนวัฒนธรรมใดเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชน

ทุนวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ได้แก่ การแต่งกาย เครื่องแต่งกาย ทุนวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ ได้แก่ ภาษา เชื้อชาติ อาหารเน้นมีรสชาติจัดใส่เครื่องสมุนไพรเพื่อสุขภาพปรุงอาหารใช้เกลือแทนน้ำปลา^{๔๘}

๔.๒.๔ ประเพณีวัฒนธรรมควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือไม่

ประเพณีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ ควรจะมีเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์กันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ กับกลุ่มชนพื้นราบเพื่อเกิดการเรียนรู้ผสมผสานเกิดสิ่งใหม่ ๆ และพัฒนาตามกาลเวลา^{๔๙}

^{๔๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๔๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๔๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๔๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

๔.๒.๕ มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

ทุกคนของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ ควรมีการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ^{๕๐}

๔.๓ ผลการศึกษา พัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการที่ลงพื้นที่สัมภาษณ์ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรม การจำแนกและจัดหมวดหมู่ ตลอดจนการพัฒนาประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จะเห็นได้จากการสัมภาษณ์ที่ผ่านมาทำให้ผู้วิจัยได้นำผลมาพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

จากที่ผู้วิจัยได้สำรวจและรวบรวม ตลอดจนจัดจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ มีการสำรวจและรวบรวมทั้งทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้แล้ว นำผลมาสู่การจัดจำแนกหมวดหมู่แล้ว ยังมีการนำสิ่งต่าง ๆ เข้าสู่กิจกรรมให้ความรู้เพื่อเข้าสู่การพัฒนาและประเมินผลทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ดังนี้

๑.กิจกรรมการแบ่งกลุ่มระดมความคิด

เป็นการระดมความคิดที่ได้จากกระบวนการตามผลการการศึกษาข้อที่ ๑ และ ๒ เพื่อเป็นกรกิจกรรมแสดงความคิด โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมทั้งผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(๑.๑) การสำรวจและรวบรวม จากกิจกรรมการสำรวจและรวบรวม เมื่อมีการสำรวจและรวบรวมแล้ว จัดแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นว่า สิ่งที่ได้จากการสำรวจสิ่งไหนควรพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของทุนวัฒนธรรม การแบ่งกลุ่มแสดงความคิดเห็นเรื่องการสำรวจนี้มีกิจย่อยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นของตนเองออกมา

(๑.๑.๑) เมื่อผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นทั้งหมดแล้ว สรุปผลว่า สิ่งที่จะพัฒนาทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ ที่ได้สำรวจและรวบรวม จากสิ่งที่ทุกคนร่วมกิจกรรมแบ่งกลุ่มระดมความคิด เราได้สำรวจและรวบรวมมานำผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มากที่สุดมาสรุปว่าควรพัฒนาเรื่องใด จะมีการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในเรื่องใด จะพัฒนาอย่างไร และนำไปสู่การเรียนรู้อย่างไร

^{๕๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๑.๑.๒) เมื่อผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นทั้งหมดแล้ว สรุปผลว่า สิ่งที่ต้องพัฒนาทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ ที่ได้รับการจำแนกและจัดหมวดหมู่ จากสิ่งที่ทุกคนร่วมกิจกรรมแบ่งกลุ่มระดมความคิด เราได้จำแนกและจัดหมวดหมู่มานำผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มากที่สุดมาสรุปเข้าสู่การพัฒนาเรื่องใด จะมีการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในเรื่องใด จะพัฒนาอย่างไร และนำไปสู่การเรียนรู้อย่างไร^{๕๑}

(๑.๒) การจำแนกและจัดหมวดหมู่ จากกิจกรรมการจำแนกและจัดหมวดหมู่ เมื่อมีการจำแนกและจัดหมวดหมู่แล้ว จัดกลุ่มแสดงความคิดเห็นว่า สิ่งที่ได้จากการจำแนกและจัดหมวดหมู่ สิ่งไหนควรพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ การแบ่งกลุ่มแสดงความคิดเห็นเรื่องการจำแนกและจัดหมวดหมู่ มีกี่ข้อย่อยให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความรู้ ความคิดเห็นของตนเองออกมา

(๑.๒.๑) เมื่อผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นทั้งหมดแล้ว สรุปผลว่า สิ่งที่ต้องพัฒนาทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ ที่ได้รับการจำแนกและจัดหมวดหมู่จากสิ่งที่ทุกคนร่วมกิจกรรมให้ความรู้ เราได้จำแนกและจัดหมวดหมู่มานำผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มากที่สุดมาสรุปว่าควรพัฒนาเรื่องใด จะมีการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในเรื่องใด จะพัฒนาอย่างไร และนำไปสู่การเรียนรู้อย่างไร

(๑.๒.๒) เมื่อผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นทั้งหมดแล้ว สรุปผลว่า สิ่งที่ต้องพัฒนาทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ ที่ได้รับการจำแนกและจัดหมวดหมู่ จากสิ่งที่ทุกคนร่วมกิจกรรมให้ความรู้และแสดงความคิดเห็น เราได้จำแนกและจัดหมวดหมู่มานำผลการแสดงความคิดเห็นที่ได้มากที่สุดมาสรุปเข้าสู่การพัฒนาเรื่องใด จะมีการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในเรื่องใด จะพัฒนาอย่างไร และนำไปสู่การเรียนรู้อย่างไร^{๕๒}

๒.กิจกรรมการแบ่งกลุ่มให้ความรู้

(๒.๑) เป็นการให้ความรู้ที่เกิดจากแบ่งกลุ่มระดมความคิด ในสิ่งที่ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ที่ได้จากระบวนการตามผลการการศึกษาข้อที่ ๑ และ ๒ เพื่อเป็นการให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าว โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมกิจกรรมดังกล่าว

(๒.๑.๑) ให้ความรู้ในเรื่องของทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ จากการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

^{๕๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๙ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๕๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

- การแต่งกาย
- เครื่องแต่งกาย
- ศิลปหัตถกรรม

(๒.๑.๒) ให้ความรู้ในเรื่องของทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

- ภาษา
- อาหาร
- ศาสนา
- ความเชื่อ
- ประเพณี^{๕๓}

(๒.๒) ให้ความรู้ในเรื่องของทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ จากการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

- การแต่งกาย
- เครื่องแต่งกาย
- ศิลปหัตถกรรม

(๒.๒) ให้ความรู้ในเรื่องของทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

- ภาษา
- อาหาร
- ศาสนา
- ความเชื่อ
- ประเพณี^{๕๔}

ผลที่ได้จากการระดมความคิดและให้ความรู้มาเข้าสู่กระบวนการหาข้อเสนอเพื่อการพัฒนาและประเมินผลของทุนวัฒนธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ กลุ่ม ประกอบไปด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเข็กน้อย กลุ่มชาติพันธุ์เผ่าม้ง เผ่าลีซอ เผ่าเย้า ของบ้านเล้าลือ และ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งเผ่าลีซอ ของบ้านเพชรดำ

(๓) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

จากที่ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ระดมความคิดและให้ความรู้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ กลุ่มชาติพันธุ์แล้ว นำผลจากการระดมความคิด ตลอดทั้งให้ความรู้แล้ว นำผลผลทั้งหมดเข้าสู่ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ดังนี้

^{๕๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๑ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๕๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

(๓.๑) ทุณวัณธรรมที่ควรพัฒนา

(๓.๑.๑) ทุณวัณธรรมธรรมที่จับต้องได้ สิ่งที่ควรพัฒนา ได้แก่ การแต่งกาย ให้ความหลากหลาย เช่น เสื้อผ้าทั้งแขนสั้น แขนยาว หลากหลายสี ลายเสื้อผ้าควรมีลวดลายเพิ่มมากขึ้น และใช้เครื่องจักรในการผลิตช่วยเพิ่มมากขึ้นเพื่อนำไปสู่สินค้าที่สร้างรายได้ให้กับครอบครัว และชุมชน^{๕๕}

(๓.๑.๒) ทุณวัณธรรมธรรมที่จับต้องไม่ได้ สิ่งที่ควรพัฒนา ได้แก่ ประเพณีต่าง ๆ อยากให้มีการผสมผสานระหว่างคนบนพื้นที่สูงกับคนพื้นที่ราบ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ทันสมัยกับโลกยุคปัจจุบัน

(๓.๒) ทุณวัณธรรมที่ไม่ควรพัฒนา

(๓.๒.๑) ทุณวัณธรรมธรรมที่จับต้องได้ สิ่งที่ไม่ควรพัฒนา ได้แก่ ชุดการแต่งกายของของแต่ละชนเผ่า

(๓.๒.๒) ทุณวัณธรรมที่จับต้องไม่ได้ สิ่งที่ไม่ควรพัฒนา ได้แก่ ภาษา เชื้อชาติ^{๕๖}

(๔) ทุณวัณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จากเดิมสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงสะท้อนให้เห็นคุณค่าของชุมชน

ทุณวัณธรรมกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง ๓ กลุ่ม ประกอบไปด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเข็กน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ เเผ่ม้ง เผ่าลีซอ เผ่าเย้า ของบ้านเล้าลือ และ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งเผ่าลีซอ ของบ้านเพชรดำ จากเดิมที่เป็นวัณธรรมจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เป็นทุณวัณธรรมที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา แต่ในปัจจุบันมีแผนพัฒนานำมาสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลง จากเดิมสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นอยู่แบบพึ่งตนเองแบบเครือญาติ มีการนับถือบรรพบุรุษ เสื้อผ้าการแต่งกายไม่มีหลากหลายสี แต่เข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันเป็นการถือเอาสายสัมพันธ์กันและกัน เสื้อผ้าการแต่งกาย มีการผลิตด้วยเครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในการผลิตได้ไวขึ้นจากการปักด้วยมือ และมีการผลิตได้มากขึ้น มีลวดลายสีสันทันเพิ่มมากขึ้นเป็นรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน นำไปสู่การบูรณาการร่วมสมัยแห่งการพัฒนาและการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในปัจจุบันทำให้เห็นคุณค่าของชุมชนมากขึ้นเข้าสู่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

^{๕๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๕๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านพัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

(n=๖๐)

พัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑.การส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี	๓.๕๓	๐.๘๓	มาก
๒. กลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรม	๓.๘๐	๐.๘๗	มาก
๓. การประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมทำให้ทราบถึงข้อดีและข้อเสียของทุนวัฒนธรรม	๓.๓๕	๐.๙๓	ปานกลาง
๔.การเปลี่ยนแปลงของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์บางอย่างทำให้เกิดผลเสียต่อเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์	๓.๔๘	๐.๗๗	มาก
๕. การเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมทำให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถปรับตัวให้กับสภาพแวดล้อมของสังคมได้เป็นอย่างดี	๓.๔๘	๐.๗๗	มาก
ภาพรวม	๓.๕๓	๐.๖๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ด้านพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๕๓, S.D. = ๐.๖๐) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๘๐, S.D. = ๐.๗๗) รองลงมา การส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี อยู่ในระดับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๕๓, S.D. = ๐.๘๓) การเปลี่ยนแปลงของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์บางอย่างทำให้เกิดผลเสียต่อเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ การเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมทำให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถปรับตัวให้กับสภาพแวดล้อมของสังคมได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = ๓.๔๘, S.D. = ๐.๗๗) และ การประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมทำให้ทราบข้อดีและข้อเสียของทุนวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = ๓.๓๕, S.D. = ๐.๙๓) ตามลำดับ

๔.๓.๑ ทุณวัณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ประเภทใดบ้างควรได้รับการพัฒนา และควรพัฒนาอย่างไร

การพัฒนา เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้สิ่งทีควรพัฒนา ทุณวัณธรรมธรรมที่จับต้องได้ สิ่งทีควรพัฒนา ได้แก่ การแต่งกายให้ความหลากหลาย เช่น เสื้อมีทั้งแขนสั้น แขนยาว หลากหลายสี ลายเสื้อผ้าควรจะมีลวดลายเพิ่มมากขึ้น และใช้เครื่องจักรในการผลิตช่วยเพิ่มมากขึ้นเพื่อนำไปสู่สินค้าที่สร้างรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน^{๕๗}

๔.๓.๒ พัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุณวัณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในลักษณะใด จึงจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

การพัฒนา เป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้เกิดความเจริญเติบโตงอกงามและดีขึ้นจนเป็นที่พึงพอใจ การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้สิ่งทีควรพัฒนา การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุณวัณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในลักษณะใดทีทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนมีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน อะไรควรพัฒนา อะไรไม่ควรพัฒนา นำผลสู่การพัฒนาทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน^{๕๘}

๔.๓.๓ การเปลี่ยนแปลงของทุณวัณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทำให่วิถีชีวิตหรือการเป็นอยู่ของชุมชนเปลี่ยนแปลงหรือไม่

การเปลี่ยนแปลงทุณวัณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทำให่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ในชุมชนเปลี่ยนไปหรือไม่ เปลี่ยนแปลงไปทำให้ชุมชนมีการรับรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ จากการเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให่วิถีชีวิตของชุมชนเปลี่ยนไปด้วย^{๕๙}

๔.๓.๔ เมื่อทราบข้อมูลของทุณวัณธรรมแล้ว ควรจะร่วมกันอนุรักษ์และต่อยอดอย่างไรเพื่อให้ชุมชนมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น

อนุรักษ์ทุณวัณธรรมและต่อยอดเพื่อให้ชุมชนมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น ควรจะมีการจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์เพื่อนำเรื่องราวมาเล่าสู่กันฟัง ศึกษาดูงานชุมชนต้นแบบที่มีการจัดทุณวัณธรรมวัฒนธรรมที่มีการรวบรวมไว้แล้วเพื่อนำมาต่อยอดการศึกษาทุณวัณธรรมและให้ชุมชนได้เรียนรู้ข้อมูลร่วมกันเพื่อจะได้อนุรักษ์และต่อยอดได้^{๖๐}

^{๕๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๖ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๕๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๕๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๖๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

๔.๓.๕ ทุณวัณณธรรมมีข้อเสียหรือไม่ หากมีควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างไรให้ดีขึ้น

ทุณวัณณธรรมมีข้อเสียหรือไม่ มีข้อเสียถ้ามีการสำรวจและรวบรวม จำแนกและจัดหมวดหมู่แล้ว ไม่นำมาเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้ดีขึ้นตามกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากผลการศึกษา ข้อที่ ๑ และ ๒ ก็ถือว่าเป็นข้อเสียของทุณวัณณธรรม^{๖๑}

๔.๔ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับทุณวัณณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ หมายถึงประเด็นที่เป็นอุปสรรค ความยากลำบาก ความต้านทาน หรือความท้าทาย หรือเป็นสถานการณ์ใด ๆ ที่ต้องมีการแก้ปัญหาซึ่งการแก้ปัญหาจะรับรู้ได้จากผลลัพธ์ของการแก้ปัญหาหรือผลงานที่นำไปสู่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ประเด็นปัญหาแสดงถึงทางออกที่ต้องการ ควบคู่กับความบกพร่อง ข้อสงสัย หรือความไม่สอดคล้องที่ปรากฏขึ้น ซึ่งขัดขวางมิให้ผลลัพธ์ประสบผลสำเร็จ

๔.๔.๑ ปัญหาที่พบในการสำรวจและรวบรวมทุณวัณณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ปัญหาอะไร และจะนำมาแก้ไขอย่างไร

ปัญหาที่พบในการสำรวจและรวบรวมทุณวัณณธรรมชาติพันธุ์ จากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ พบปัญหาการสำรวจและรวบรวมทุณวัณณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ มีความเข้าใจในบริบทของพื้นที่ของตนเอง แต่ที่เป็นลายลักษณ์อักษรจากหน่วยงานที่รับผิดชอบก็มีบ้างเล็กน้อยแต่ยังไม่ชัดเจน^{๖๒} ปัญหาที่พบดังนี้

- ทุณวัณณธรรมที่จับต้องได้ แต่ละพื้นที่มีปัญหา คือ ยังไม่ทราบข้อมูลมาก่อน
- ทุณวัณณธรรมที่จับต้องไม่ได้ แต่ละพื้นที่มีปัญหา คือ สำรวจแล้วยังรวบรวมไม่ได้

๔.๔.๒ ข้อเสนอแนะในการสำรวจและรวบรวมทุณวัณณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างไร

ข้อเสนอแนะในการสำรวจและรวบรวมทุณวัณณธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ พบว่า ข้อเสนอแนะในการสำรวจและรวบรวมข้อมูลทุณวัณณธรรม

^{๖๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒๐ วันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๖๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อมีการสำรวจและรวบรวมแล้วมีข้อเสนอแนะว่า ควรจะแยกกันในแต่ละพื้นที่ว่าแต่ละพื้นที่และชนเผ่าให้เห็นว่ามียะไรบ้าง^{๖๓}

- ลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมเพื่อการรวบรวมเพื่อได้ข้อมูลของทุนวัฒนธรรม
- เมื่อมีการสำรวจและรวบรวมแล้วนำมาระดมความคิดเพื่อนำไปสู่การจัดจำแนกแต่ละประเภทของทุนวัฒนธรรมได้ถูกต้อง

๔.๔.๓ ปัญหาที่พบในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ปัญหาอะไร และจะนำมาแก้ไขอย่างไร

ปัญหาที่พบในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมชาติพันธุ์ จากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ปัญหาพบว่า หลังจากที่ได้สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มาแล้ว สิ่งที่ได้ออกมาและเจอปัญหามา ส่วนมากเราจะยังจำแนกไม่ถูกว่าอะไรอยู่ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ อะไรคือวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้บ้าง^{๖๔}

สรุปปัญหาที่เกิดจากจำแนกและจัดหมวดหมู่ได้ดังนี้

- ๑) ข้อมูลการสำรวจยังไม่ชัดเจน มีการจำแนกและจัดหมวดหมู่ที่ยาก
- ๒) ข้อมูลการจำแนกและจัดหมวดหมู่ยังไม่ชัดเจน ต้องหาผู้มีประสบการณ์ในการจัดจำแนกและหมวดหมู่
- ๓) ข้อมูลที่ได้จากจำแนกหรือจัดหมวดหมู่ บางครั้งเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ทำการวิจัยไว้แต่ยังไม่ชัดเจนในการจัดเรียงข้อมูล
- ๔) ข้อมูลที่ได้จากการจำแนกหรือจัดหมู่ ยังเรียงลำดับไม่ชัดเจนว่าส่วนไหนอยู่กับทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้

๔.๔.๔ ข้อเสนอแนะในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างไร

ข้อเสนอแนะในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ พบว่า ข้อเสนอแนะในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีข้อเสนอแนะมีดังนี้

- ๑) เสนอแนะให้มีการแบ่งกลุ่มระดมความคิด ประชุม สรุปผล เพื่อจะได้จัดจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรม

^{๖๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๖๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

๒) เสนอแนะอยากให้มีการจัดให้กลุ่มประชาสัมพันธ์ในเรื่องของทุนวัฒนธรรมให้ทราบโดยทั่วกันก่อนและควรแยกให้เขาเห็นทุนแต่ละอย่าง

๓) เสนอแนะอยากให้มีส่วนแทนหรือมีหน่วยงานหรือองค์กรที่รับผิดชอบมาช่วยจำแนกและจัดหมวดหมู่จะได้ง่ายต่อการจัดข้อมูล

๔) เสนอแนะให้ดึงงบประมาณจากภาครัฐหรือเอกชนในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรม

๔.๔.๕ ปัญหาที่พบจะนำไปสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่างไร

ปัญหาที่พบจะนำไปสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สัมภาษณ์ พบว่า ปัญหาที่พบจะนำไปสู่พัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่างไร จากที่ได้สำรวจและรวบรวมตลอดจนการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมที่ได้อธิบายมาทั้งหมดนั้นจะเห็นได้ว่าจะพัฒนาประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรม พัฒนาและประเมินผลมีช่องทางใดที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้อย่างไร^{๖๕} พัฒนาและประเมินผลแล้วทุกภาคส่วนนำมาวิเคราะห์หาคะไรหาประเด็นเพื่อนำไปพัฒนาต่อไปอีกในเรื่องใด^{๖๖} จากปัญหาที่พบนำไปสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์^{๖๗} ปัญหาที่พบนำไปสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่างไร ในการลงพื้นที่ในการสัมภาษณ์ในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อเสนอแนะในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ขาดคนความรู้เรื่องการศึกษา ขาดงบประมาณช่วยในการเก็บข้อมูล ขาดช่องทางประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง มีดังนี้

๑) ปัญหาที่พบนำไปสู่การพัฒนา ปัญหาคนยังไม่มีความรู้เรื่องนั้น ๆ ที่ชัดเจนไม่สามารถนำข้อมูลจัดระบบได้

๒) ช่วยการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของปัญหาที่ว่าทั้งหมดเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนา

๓) ช่วยดำเนินการกับปัญหาที่เกิดขึ้น หาจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค เพื่อจะได้แก้ปัญหาช่วยกัน

๔) จัดหาทุนสนับสนุนให้กลุ่มคนที่ออกจัดเก็บข้อมูลเพื่อจะได้นำไปพัฒนาได้

^{๖๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๖๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๖๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

๔.๔.๖ มีข้อเสนอแนะถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างไร

จากปัญหาและข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีข้อเสนอแนะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการสำรวจและรวบรวมตลอดจนจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนการพัฒนาประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ช่วยจัดเก็บข้อมูลให้เห็นเป็นตำรา^{๖๘} ช่วยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดบุคคลในหน่วยงานมารับผิดชอบโดยตรงต่อข้อมูลทุนวัฒนธรรม^{๖๙} ช่วยให้มีการปรับข้อมูลในแต่ละปีให้มีข้อมูลใหม่อยู่เสมอและนำมาเป็นข้อมูลให้กับชุมชนได้เรียนรู้ร่วมกันและเข้าใจในสิ่งที่เป็ทุนวัฒนธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น^{๗๐} อยากเสนอแนะให้หน่วยงานดูแลการเป็นอยู่ทางด้านที่อยู่อาศัยตลอดจนให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นโดยให้หน่วยงานมีทุนการศึกษาสนับสนุนให้เยาวชนในกลุ่มชาติพันธุ์^{๗๑}

จากปัญหาและข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย เรื่อง วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีข้อเสนอแนะหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้านการสำรวจและรวบรวมตลอดจนจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนการพัฒนาประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ในเรื่อง ช่วยจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน มีหน่วยงานภาครัฐเข้ามารับผิดชอบข้อมูลทุนวัฒนธรรมโดยตรง ปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยและใหม่อยู่เสมอ สิ่งที่ขอเสนอแนะอยากให้ดูแลการเป็นอยู่อาศัยปัจจุบันแอดมามาก สนับสนุนให้เยาวชนมีการศึกษาที่สูงขึ้นโดยให้มีสนับสนุนการศึกษาในกลุ่มชาติพันธุ์ มีดังนี้

- ๑) ช่วยจัดเก็บข้อมูลให้เห็นเป็นตำราศึกษาข้อมูลได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น
- ๒) ช่วยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดบุคคลในหน่วยงานมารับผิดชอบโดยตรงต่อข้อมูลทุนวัฒนธรรม
- ๓) ช่วยให้มีการปรับข้อมูลในแต่ละปีให้มีข้อมูลใหม่อยู่เสมอและนำมาเป็นข้อมูลให้กับชุมชนได้เรียนรู้ร่วมกันและเข้าใจในสิ่งที่เป็ทุนวัฒนธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

^{๖๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๖๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๒ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

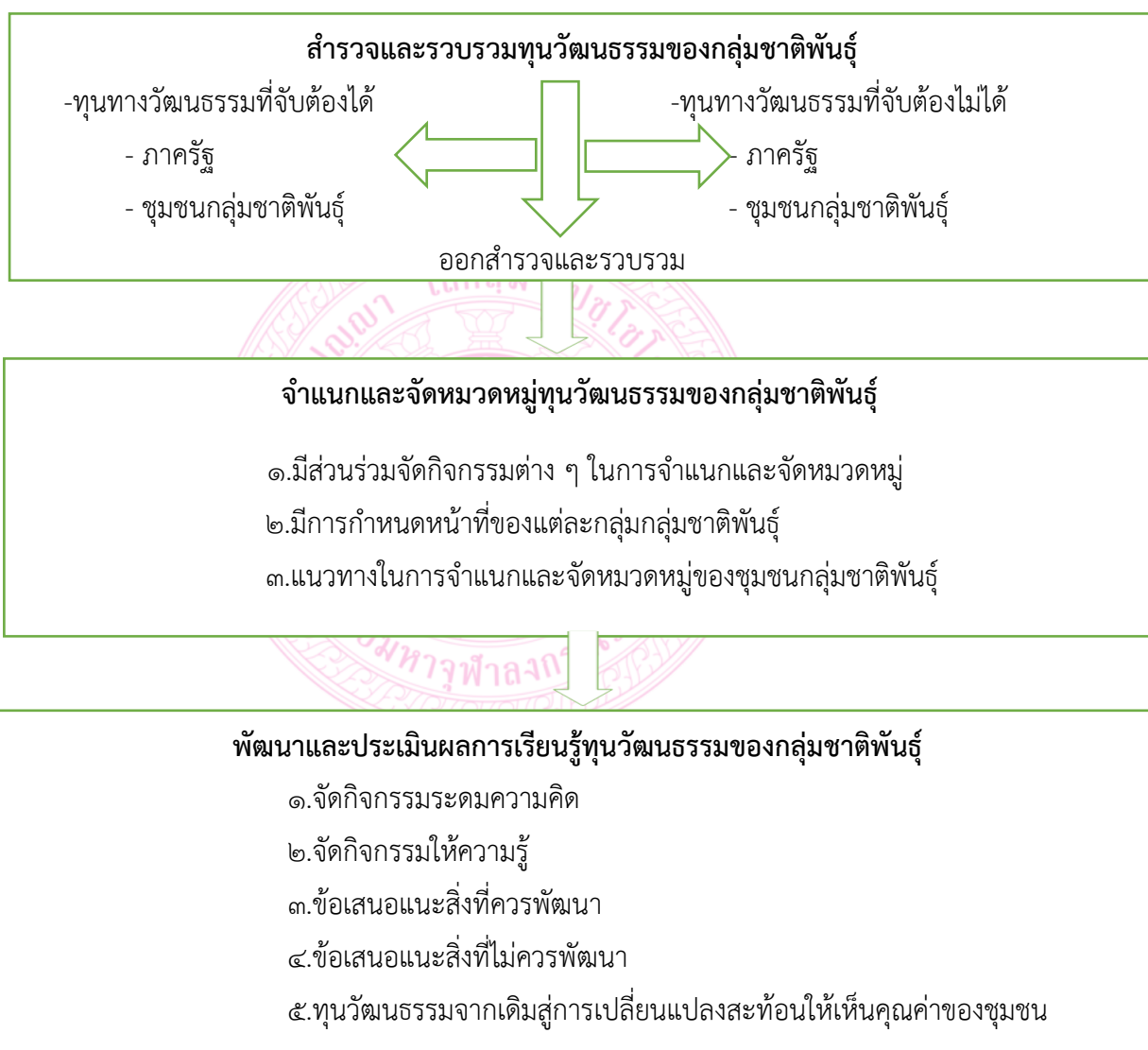
^{๗๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑๗ วันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗.

^{๗๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗.

๕) ตลอดจนให้เยาวชนได้รับการศึกษาที่สูงขึ้นโดยให้หน่วยงานมีทุนการศึกษาสนับสนุนให้เยาวชนในกลุ่มชาติพันธุ์

๔.๕ องค์ความรู้จากการวิจัย

งานวิจัย “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ทำให้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้จากการวิจัย

จากแผนภาพ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

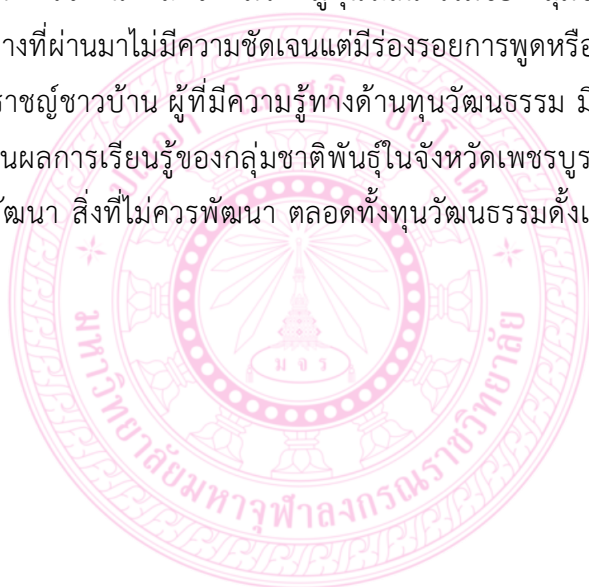
จากแผนภาพ แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งอธิบายรายละเอียด ดังนี้

จากแผนภาพที่ ๑ การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากที่ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย คือ การสำรวจและการ

รวบรวมทราบว่ายังไม่มีข้อมูลชัดเจนในเรื่องของทุนวัฒนธรรม ยังเป็นเรื่องที่มีการบอกเล่า หรือเล่าต่อให้กันฟัง ตามแนวคิดและประสบการณ์ ของกลุ่มพันธุ์ที่เป็นทุนวัฒนธรรมที่จำเป็นต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จำเป็นจะต้องแยกแยะให้เห็นว่าในแต่ละพื้นที่เป็นอย่างไร

จากแผนภาพที่ ๒ การจำแนกและจัดหมวดหมู่ของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย คือ จากที่สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ทุกกลุ่มชาติพันธุ์จะต้องระดมแนวคิด จัดกลุ่มย่อยเสวนา ประชุม สรุปผลนำมาจัดและจำแนกหมวดหมู่ให้เห็นอย่างแท้จริง

จากแผนภาพที่ ๓ พัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย คือ ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจและรวบรวม การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จะเห็นได้ว่าทุกอย่างที่ผ่านมาไม่มีความชัดเจนแต่มีร่องรอยการพูดหรือเล่าสู่กันฟังโดยผู้รู้และผู้นำชุมชนตลอดจนปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ที่มีความรู้ทางด้านทุนวัฒนธรรม มีส่วนรวมในผลการแห่งการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีการระดมความคิด ให้ความรู้ สิ่งที่ควรพัฒนา สิ่งที่ไม่ควรพัฒนา ตลอดทั้งทุนวัฒนธรรมดั้งเดิมสู่ทุนวัฒนธรรมแห่งการเปลี่ยนแปลง

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

คณะผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ และเก็บข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชิงลึก การตอบแบบสอบถามจากกลุ่มเป้าหมายทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ นำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์ สรุปผลได้ ดังนี้

๕.๑.๑ ผลการศึกษา การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นยังไม่มี การสำรวจและรวบรวมเป็นลายลักษณ์อักษร เพียงแต่เล่าสู่กันฟังจากแนวคิดสู่แนวคิด ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทางด้านทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จำเป็นจะต้องสำรวจและรวบรวมในแต่ละพื้นที่ให้เห็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถบอกได้ว่าอะไรคือทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้บ้าง อะไรคือทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้บ้าง

๕.๑.๒ ผลการศึกษา จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เมื่อได้ข้อมูลจากการสำรวจและรวบรวมจากผู้รู้เล่าสู่กันฟัง ก็ยังไม่มีองค์กรหรือชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์นำมาจัดจำแนกและหมวดหมู่ที่เห็นแยกไปว่าแต่ละทุนวัฒนธรรมที่ได้จากการสำรวจและรวบรวมมา นำเข้าสู่การระดมแนวคิด ประชุมกลุ่มย่อย ประชุม นำเสนอการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมทั้ง ที่

ไม่ชัดเจนว่าทุนวัฒนธรรมไหนเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมไหนที่จับต้องไม่ได้ นำมาจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

๕.๑.๓ ผลการศึกษา พัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ใน จังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ช่วยกันระดมความคิด ให้ความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สิ่งไหนควรพัฒนา สิ่งไหนไม่ควรพัฒนา จะนำผลมาสู่การพัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้ได้ ตลอดทั้งพูดถึงทุนวัฒนธรรมจากเดิมสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นคุณค่าของชุมชนได้

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ หมายถึง ประเด็นที่เป็นอุปสรรค ความยากลำบาก ความต้านทาน หรือความท้าทาย หรือเป็นสถานการณ์ใด ๆ ที่ต้องมีการแก้ปัญหาซึ่งการแก้ปัญหาจะรับรู้ได้จากผลลัพธ์ของการแก้ปัญหาหรือผลงานที่นำไปสู่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย ประเด็นปัญหาแสดงถึงทางออกที่ต้องการ ควบคู่กับความบกพร่อง ข้อสงสัย หรือความไม่สอดคล้องที่ปรากฏขึ้น ซึ่งขัดขวางมิให้ผลลัพธ์ประสบผลสำเร็จ

ปัญหาที่พบในการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัด เพชรบูรณ์ ปัญหาอะไร และจะนำมาแก้ไขอย่างไร

- ๑) ข้อมูลการสำรวจยังไม่ชัดเจน มีการเล้าสุ่กันจากรุ่นสู่รุ่น
- ๒) ข้อมูลการรวบรวมยังไม่ชัดเจน ไม่มีการเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร
- ๓) ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ บางครั้งเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ทำการวิจัยไว้แต่ยังไม่ชัดเจน
- ๔) ข้อมูลที่ได้จากการจำแนก ยังเรียงลำดับไม่ชัดเจนว่าส่วนไหนเป็นส่วนไหน
๕. ข้อมูลในเรื่องของที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของกลุ่มชาติพันธุ์ยังไม่ชัดเจน

ปัญหาที่พบในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัด เพชรบูรณ์ ปัญหาอะไร และจะนำมาแก้ไขอย่างไร

- ๑) ข้อมูลการสำรวจยังไม่ชัดเจน มีการจำแนกและจัดหมวดหมู่ที่ยาก
- ๒) ข้อมูลการจำแนกและจัดหมวดหมู่ยังไม่ชัดเจน ต้องหาผู้มีประสบการณ์ในการจัดจำแนก และหมวดหมู่
- ๓) ข้อมูลที่ได้จากจำแนกหรือจัดหมวดหมู่ บางครั้งเป็นข้อมูลที่ได้จากผู้ทำการวิจัยไว้แต่ยังไม่ชัดเจนในการจัดเรียงข้อมูล

๔) ข้อมูลที่ได้จากการจำแนกหรือจัดหมู่ ยังเรียงลำดับไม่ชัดเจนว่าส่วนไหนอยู่กับทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้

๕) ข้อมูลในเรื่องของจำแนกและจัดหมวดหมู่จะต้องกลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่รับผิดชอบมาจัดจำแนกและจัดหมวดหมู่เพิ่มมากขึ้น

ปัญหาที่พบนำไปสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่างไร

๑) ปัญหาที่พบนำไปสู่การพัฒนา ปัญหาคนยังไม่มีความรู้เรื่องนั้น ๆ ที่ชัดเจนไม่สามารถนำข้อมูลจัดระบบได้

๒) ช่วยการประชาสัมพันธ์ในเรื่องของปัญหาที่ว่าทั้งหมดเพื่อจะนำไปสู่การพัฒนา

๓) ช่วยดำเนินการกับปัญหาที่เกิดขึ้น หาจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค เพื่อจะได้แก้ปัญหาช่วยกัน

๔) จัดหาทุนสนับสนุนให้กลุ่มคนที่ออกจัดเก็บข้อมูลเพื่อจะได้นำไปพัฒนาได้

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ประกอบด้วย กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ ประเด็นการวิจัยที่ศึกษา การสำรวจและรวบรวม การจำแนกและจัดหมวดหมู่ การพัฒนาและประเมินผลของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยนำ ๖ หลักการในการจัดความรู้ในการลงพื้นที่ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ ๑.การศึกษาข้อมูลจากกลุ่มชาติพันธุ์ บ้านเข็กน้อย บ้านเล้าลือ บ้านเพชรดำ หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และระดมความคิดกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ขั้นตอนที่ ๒.การวิเคราะห์ข้อมูล การติดต่อประสานงานกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ขั้นตอนที่ ๓ การแจกแบบสอบถาม การสัมภาษณ์เชิงลึก พร้อมการพัฒนาชุดความรู้ ขั้นตอนที่ ๔ สรุปผลได้ความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมนำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนา ขั้นตอนที่ ๕ การเข้าถึงความรู้ ขั้นตอนที่ ๖ การเรียนรู้โดยการแลกเปลี่ยนรู้ การรวบรวมข้อมูล องค์ความรู้ ของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ เกษมผลกุล ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ตามรอยวรรณคดีนิราศเรื่องพระประธมของสุนทรภู่” ในจังหวัดนครปฐม นนทบุรีและกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาการศึกษานิราศ พระประธมของสุนทรภู่ในฐานะทุนทางวัฒนธรรม สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาการ

ท่องเที่ยวได้ ๕ มิติ คือ เส้นทาง อาหาร กิจกรรม ของฝาก และวันเวลาเดินทาง โดยบูรณาการให้เข้ากับการท่องเที่ยวได้จริงอย่าง เป็นรูปธรรม พร้อมนำเสนอ “นิราศพระประธม” ในฐานะเรื่องเล่าประกอบการเดินทาง โดยแบ่งเส้นทางได้ เป็น ๓ ภาคคือ ภาคธนบุรี (กรุงเทพมหานคร) - คลองบางใหญ่ (นนทบุรี) ภาคคลองบางใหญ่ (นนทบุรี) - คลองโยง (นครปฐม) และภาคคลองโยง (นครปฐม) - นครชัยศรี (นครปฐม) ได้เสนอรูปแบบการจัดการ ท่องเที่ยวโดยใช้เรื่องนิราศพระประธมของสุนทรภู่เป็นแกนหลักในการเล่าเรื่อง เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ รายการการท่องเที่ยวในพื้นที่ ทำให้เกิดการให้คุณค่าและความหมายแก่แหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิม อนุรักษ์ ภูมิปัญญาในชุมชน และเกิดแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในชุมชน นำมาสู่การสร้างงานและรายได้ ตลอดจนคุณภาพชีวิตที่ดีในที่สุด^๑

ทุนวัฒนธรรม ทุนวัฒนธรรมเป็นทุนสำคัญในสังคมเศรษฐกิจเนื่องจากทุนวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ข้างต้นถูกจัดว่านำ วัฒนธรรมมาเป็น “ทุน” ในการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้การผลิตสินค้าและบริการขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้เกิดการสร้างสรรค์งาน (creativity) ความหมายของทุนวัฒนธรรม ทุนทางวัฒนธรรม เป็นคำที่เกิดจากคำว่า “ทุน” และ “วัฒนธรรม” ซึ่งคำว่า “ทุน” (Capital) จะเกี่ยวข้องกับทรัพยากรหรือสินทรัพย์ ซึ่งมักจะอ้างถึงเฉพาะคุณค่าในทางเศรษฐศาสตร์ของทรัพยากรต่าง ๆ ที่บุคคลหรือองค์กรเป็นเจ้าของ^๒ ส่วนคำว่า “วัฒนธรรม” (Culture) ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามของสังคม ความเจริญนั้นแสดงออกได้ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชน ทุนทางวัฒนธรรม (cultural capital) จึงหมายถึง ผลผลิตทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้ ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ และผลงานศิลปะ เช่น ภาพวาด หัตถกรรม รูปปั้นหรือสิ่งประดิษฐ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นต้น ซึ่งเป็น ๘ วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม^๓ สิ่งที่มีมูลค่าเป็นตัวเงินได้ในขณะที่ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้นั้นจะอยู่ในรูปทรัพย์สินทางปัญญา ได้แก่ ขนบธรรมเนียม ประเพณีจารีต พิธีกรรม ศิลปะการแสดง เพลง ดนตรี วรรณกรรม วิถีชีวิต ความเชื่อและแนวทางปฏิบัติ เป็นต้น

ลักษณะทุนวัฒนธรรม หรือวัฒนธรรมที่เป็นพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเข้าถึงธรรมชาติหรือใช้จัดการกับธรรมชาติ^๔ กล่าวคือเป็นเครื่องมือที่ใช้

^๑ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ เกษมผลกุล, “การสำรวจและศึกษาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ตามรอยวรรณคดีนิราศเรื่องพระประธมของสุนทรภู่” ในจังหวัดนครปฐม นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร” รายงานนายวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๕๙).

^๒ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ราชบัณฑิตยสภา, ๒๕๕๒), หน้า

^๓ Journal 2559 CS5.indd 8 11/14/2559 BE 11:39 AM

^๔ เอี่ยม ทองดี, การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๘), หน้า ๘๗.

สำหรับการดำรงชีวิต ของชุมชน มักหมายถึงภูมิปัญญา เจื้อนไขหรือแรงจูงใจ แบบแผนพฤติกรรม และวัฒนธรรมประเพณีหรือความเชื่อต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ได้นำมาใช้เพื่อเข้าถึงความต้องการหรือความสำเร็จในสิ่งที่ต้องการ ด้วยว่าเป็นกลุ่มชนที่มีประเพณีวัฒนธรรม ภาษา และการเป็นอยู่เหมือนกัน รวมถึงถิ่นที่อยู่อาศัยก็มีลักษณะใกล้เคียงกัน ภาษาพูดอาจจะมีสำเนียงผิดเพี้ยนกันบ้าง ก็ยังถือว่าเป็นกลุ่มชนเดียวกัน มีทุนวัฒนธรรมที่มาจากแหล่งเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การนำเอาทุนวัฒนธรรมมาใช้ทำให้เห็นถึงความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจน ทำให้หน่วยงานภาครัฐนำมาเป็นประเด็นหลักในการส่งเสริมทุนวัฒนธรรมมาใช้จนกลายเป็นความกลมกลืนแห่งวิถีชีวิตชุมชนได้แก่ ชนชาวม้ง ซึ่งเป็นชาติพันธุ์ที่มีประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ น่าชื่นชมและน่าภาคภูมิใจมายาวนาน มีวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่มีอัตลักษณ์อันโดดเด่น มีประเพณี การละเล่น การแต่งกาย อาหาร ความเชื่อ มีภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นของตนเอง แม้ภาษาเขียนดั้งเดิมจะสูญหายไปแล้วก็ตาม

แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) กล่าวว่า **กลุ่มชาติพันธุ์** (Ethnic Groups) หมายถึง กลุ่มคนที่มีวัฒนธรรมย่อย (Subculture) ร่วมกัน คือ มีค่านิยม ความคิด อุดมการณ์ ประเพณี พิธีกรรมทางศาสนา ระบบสัญลักษณ์และวัฒนธรรมด้านอื่น ๆ ร่วมกัน

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการและองค์การทุนสำหรับเด็กแห่งสหประชาชาติให้คำนิยามไว้ว่า **ชาติพันธุ์** หมายถึง การสืบทอดทางสายโลหิตเชื้อชาติภาษาและความเชื่อวิถีการดำรงชีวิตวัฒนธรรมประเพณีของกลุ่มชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยทั่วไปใช้คำว่าเผ่าเพื่อนแยกกลุ่มชนที่แตกต่างอย่างชัดเจนออกจากกันไป

การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์นั้นยังไม่มี การสำรวจและรวบรวมเป็นลายลักษณ์อักษร เพียงแต่เล่าสู่กันฟังจากแนวคิดสู่แนวคิด ผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทางด้านทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จำเป็นจะต้องสำรวจและรวบรวมในแต่ละพื้นที่ให้เห็นทุนทางวัฒนธรรมที่สามารถบอกได้ว่าอะไรคือทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้บ้าง อะไรคือทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้บ้าง

การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า เมื่อได้ข้อมูลจากการสำรวจและรวบรวมจากผู้รู้เล่าสู่กันฟัง ก็ยังไม่มีการหรือชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์นำมาจัดจำแนกและหมวดหมู่ที่เห็นแยกไปว่าแต่ละทุนวัฒนธรรมที่ได้จากการสำรวจและรวบรวมมา นำเข้าสู่การระดมแนวคิด ประชุมกลุ่มย่อย ประชุม นำเสนอการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมทั้ง ที่ไม่ชัดเจนว่าทุนวัฒนธรรมไหนเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมไหนที่จับต้องไม่ได้ นำมาจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ช่วยกันระดมความคิด ให้ความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สิ่งไหนควรพัฒนา สิ่งไหนไม่ควรพัฒนา จะนำผลมาสู่การพัฒนา และประเมินผลการเรียนรู้ได้ ตลอดทั้งพูดถึงทุนวัฒนธรรมจากเดิมสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นคุณค่าของชุมชนได้

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาการสำรวจ และรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ และพัฒนาประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ คณะผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ควรจะมีหน่วยงานและผู้นำชุมชนผู้รับผิดชอบและมีจัดสำรวจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ให้มีตัวบุคคล มีงบประมาณ ในการรวบรวมที่ชัดเจน

๒. การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เช่นเดียวกันถ้ามีการสำรวจและรวบรวมจากแนวคิดฐานหนึ่งสู่ฐานหนึ่ง หรือปราชญ์ชาวบ้านบ้านสมควรจะให้หน่วยงาน องค์กร และผู้นำชุมชน แยกให้เห็นเป็นรูปธรรมในเรื่องของทุนวัฒนธรรมแต่ละอย่างว่ามีอะไรบ้าง ง่ายต่อการศึกษาและเก็บข้อมูล

๓. สามารถนำข้อมูลเพื่อไปสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พื้นที่การปฏิบัติงานของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่และในจังหวัดอื่นได้ เพื่อให้สามารถรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่

บรรณานุกรม

(๑) หนังสือ : ภาษาไทย

กำชัย ทองหล่อ, **หลักภาษาไทย**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทรวมสาส์น (๑๙๙๗) จำกัด, ๒๕๔๐)

จักรแก้ว นามเมือง **ทุนทางวัฒนธรรมในวัฒนธรรมไทย** กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด นวสาส์นการพิมพ์

ชัยประนิน วิสุทผล **เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจไทย** กรุงเทพมหานคร ๒๕๕๔

ชัยนันต์ สมุทรวานิช, **วัฒนธรรมคือทุน**, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พีเพรส, ๒๕๔๐,

दनัย ไชโยธธา, **สังคม : วัฒนธรรมและประเพณี**, กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์ ๒๕๔๖

ทองดี, **การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม**, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๔๘),

ธีรยุทธ บุญมี **ความหลากหลายของชีวิตความหลากหลายของวัฒนธรรม**, พิมพ์ครั้งที่ ๒

กรุงเทพมหานคร บริษัทโรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด

พวงผกา คุโรวาท, **คู่มือประวัติการแต่งกาย** รวมสาส์น พิมพ์ครั้งที่ ๔ กรุงเทพมหานคร ๒๕๓๕

รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์ **ปาฐกถา “ทุนวัฒนธรรม”** (พิมพ์ครั้งที่ ๒). กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิไชยงลิ้มทองกุล ๒๕๓๙.

วิศัลย์ โฆษิตานนท์, **ไทหล่มและลาวพุงขาว**, ๒๕๕๗ (ออนไลน์) ค้น ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๙

ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๒ สมศักดิ์

รังสรรค์ ธนพรพันธุ์, **การบริหารนโยบายเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในอนาคต**, พิมพ์ครั้งที่ ๒

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖,

สุวิไล เปรมศรีรัตน์, **แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในประเทศไทย**, กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๔๔)

สุวิไล เปรมศรีรัตน์, **แผนที่ภาษาศาสตร์เชิงสังคม** กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว ๒๕๔๔

เรืองเดช ปันเขื่อนขัตย์, **ภาษาศาสตร์ภาษาไทย**, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑)

ราชบัณฑิตยสถาน, **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒** , (กรุงเทพมหานคร : บริษัทนานมีบุ๊คส์ จำกัด, ๒๕๖๕),

ศาสตราจารย์ อุดม วโรตม์สิขิตต์, ภาษาศาสตร์เหมาะสมัยเบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๑,
 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕),
 บันเทิง พาพิจิต , ประเพณีและวัฒนธรรม, กรุงเทพมหานคร ๒๕๔๙
 ประชิด สกฤษณ์พัฒน์, วัฒนธรรมพื้นบ้านและประเพณีไทย, กรุงเทพมหานคร : ภูมิปัญญา ๒๕๔๖
 อมรสิริพงศ์ วิเคราะห์การก่อเกิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงปฏิฐานนิยม และพลังปฏิฐานนิยม
 นครปฐม โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร ๒๕๕๑
 เอี่ยม เอกวิทย์ ณ ถลาง ภาพรวมภูมิปัญญาไทย พิมพ์ครั้งที่ ๒ กรุงเทพมหานคร มูลนิธิภูมิปัญญา
 ไทย. ๒๕๔๔

(๒) หนังสือ : ภาษาอังกฤษ

Journal 2559 CS5.indd 8 11/14/2559 BE 11:39 AM

Noam Chomsky, Language and Mind, (New York : Harcourt Braace

Jovanovich, Inc., 1972), 100, อ้างใน ศาสตราจารย์อุดม วโรตม์สิขิตต์, ภาษาศาสตร์เหมาะสมัย
 เบื้องต้น, พิมพ์ครั้งที่ ๑, (กรุงเทพมหานคร : ต้นธรรม สำนักพิมพ์, ๒๕๔๕),

(๓) รายงานการวิจัยและวิทยานิพนธ์ :

คณะนิติศาสตร์ปีที่ ๕ โปรแกรมวิชาสังคม, ศึกษาการศึกษาสารวจชุมชนกะเหรี่ยงบ้านห้วยน้ำหนัก

ตำบลตะนาวศรีอำเภอสวนผึ้งจังหวัดราชบุรี, ๒๕๒๕.

ณรงค์เดช นทีพายัพทิศ และสุพัฒน์ โตวิจักขณ์ชัยกุล, วิเคราะห์รูปลักษณะและลวดลายจักสานในมิติ
 ที่ว่าตำนานเรื่องเล่าวิถีชุมชน, ๒๕๔๔.

วิภาดา เพชรโชติ, การรำฝีมอญเพื่อการอนุรักษ์และสืบทอดทางวัฒนธรรมชุมชนชาวมอญบ้าน

หนองคู่และบ้านบ่อควาตำบลบ้านเรืออำเภอป่าซางจังหวัดลำพูน , ๒๕๕๓.

พิศาทิมพ์ จันทรพรหม, การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทจีนในจังหวัด

เชียงใหม่, ๒๕๕๕.

พิศาทิมพ์ จันทรพรหม, “การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทจีนในจังหวัด

เชียงใหม่”, ๒๕๕๔.

มานิช ชุ่มเมืองปัก, “การผลิตสื่อทางเลือกโดยชุมชนชาวไทยเชื้อสายกะเหรี่ยง”, ๒๕๖๐.

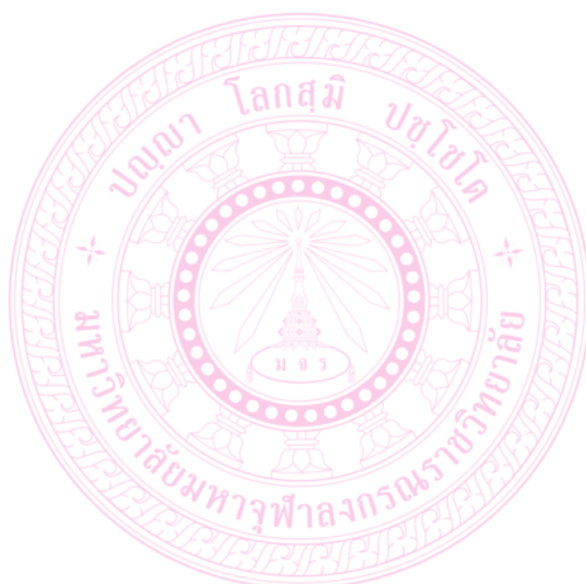
ศศิธร ล่องเลิศ, “ กระบวนการสื่อสารภาษาและวัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมพลังทางสังคมของกลุ่ม
 ชาติพันธุ์ในกลุ่มจังหวัดสนุก”, ๒๕๖๐.

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ เกษมผลกุล, “การสำรวจและศึกษาทุนทางวัฒนธรรมเพื่อพัฒนา
 เส้นทาง

ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม “ตามรอยวรรณคดีนิราศเรื่องพระประธมของสุนทรภู่” ใน
จังหวัดนครปฐม นนทบุรี และกรุงเทพมหานคร”, ๒๕๕๙.

เอกรินทร์ ตั้งนิธิบุญ และธิดิมา เกตุแก้ว, “ การสำรวจและศึกษาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในเขตนบุรีเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน, ๒๕๖๐.

ดร.ขวัญภา สุขคร และคณะ “ การศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างคุณค่าจากทุนทางสังคม
วัฒนธรรม สู่การพัฒนาบนความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชน ตำบลผาปิ้ง อำเภอแม่พริก จังหวัด
ลำปาง”, ๒๕๖๒.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ใบรับรองการขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์

ที่ อว ๘๐๐๗/ว.๗๑๓

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๗๙ หมู่ ๑ ตำบลลำไทร อำเภอน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ๑๓๑๗๐
โทรศัพท์ ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๐๐-๕ โทรสาร ๐ ๓๕๒๔ ๘๐๓๔
www.mcu.ac.th

๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง รับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย

เรียน พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวโน (ผลไม้), ดร. / นักวิจัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง

ตามที่ท่านได้มีหนังสือขอใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย เพื่อทำการวิจัยในเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง

คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ได้พิจารณาเครื่องมือการวิจัยของท่าน โดยให้มีการแก้ไขปรับปรุง/เพิ่มเติมเอกสาร ตามเอกสารแนบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการต่อไป.

เรียนมาด้วยความนับถือ

(พระปัญญาวุชรบัณฑิต, รศ.ดร.)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

**ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม**

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย ว.๗๑๓/๒๕๖๗

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอ การวิจัยตามรายงานการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยที่จะดำเนินการ มีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากลตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อข้อเสนอการวิจัย: วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
(Cultural Capital Analysis of Ethnic Groups in Phetchabun Province)

รหัสข้อเสนอการวิจัย: MCU RS 800767016

สถาบันที่สังกัด: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ฟ่อนผาเมือง

ผู้วิจัยหลัก: พระปลัดวุฒิพงษ์ กิตติวณฺโณ (ผลไม้), ดร.

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

๑. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๗
๒. เอกสารชี้แจงข้อมูลผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๗
๓. หนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๗
๔. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	ฉบับที่ วันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๖๗

(พระปัญญาวัชรบัณฑิต, รศ.ดร.)

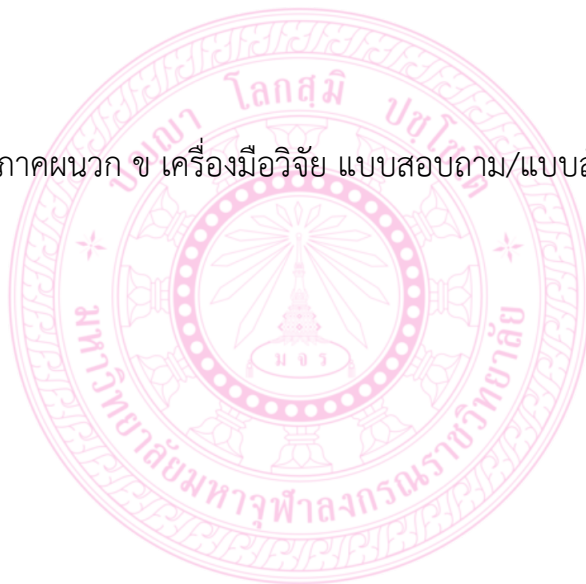
ประธานคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

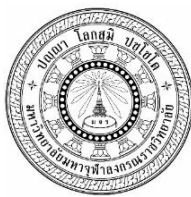
หมายเลขใบรับรอง: ว.๗๑๓/๒๕๖๗

วันที่ให้การรับรอง: ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

วันหมดอายุใบรับรอง: ๓๐ ตุลาคม ๒๕๖๘

ภาคผนวก ข เครื่องมือวิจัย แบบสอบถาม/แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์”

คำชี้แจง :

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ ๓) เพื่อพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์และเสนอผลการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งในบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติงาน

แบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น ๓ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน ๓ ด้าน ได้แก่

๒.๑ ด้านสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๒ ด้านจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๓ ด้านพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านเพียงข้อเดียว

๑. เพศ

☐ ชาย ☐ หญิง

๒. อายุ

☐ ๒๐-๓๐ ปี ☐ ๓๑-๔๐ ปี ☐ ๔๑-๕๐ ปี ☐ ๕๑ ปีขึ้นไป

๓. การศึกษา

- ☐ ประถมศึกษา ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ ปวช./ปวส. ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

๔. อาชีพ

- ☐ เกษตรกรรม ☐ ค้าขาย ☐ รับราชการ
☐ พนักงานเอกชน ☐ รับจ้าง
☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

๕. รายได้

- ☐ น้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท ☐ ๕,๐๐๐- ๑๐,๐๐๐ บาท
☐ ๑๐,๐๐๑-๑๕,๐๐๐ บาท ☐ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท
☐ ๒๐,๐๐๑- ๒๕,๐๐๐ บาท ☐ ๒๕,๐๐๑- ๓๐,๐๐๐ บาท
☐ ๓๐,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการสำรวจและรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ใน
จังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง : โปรดตอบแบบสอบถามโดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ท่านเห็นว่าถูกต้องหรือตรงความเป็นจริงมากที่สุด โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาดังนี้

- ๕ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
 ๔ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
 ๓ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
 ๒ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
 ๑ หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ ที่	วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดเพชรบูรณ์	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๑.	สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ในจังหวัดเพชรบูรณ์					

๑	มรดกทางวัฒนธรรม เป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ความเชื่อ และจารีต เป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้					
๒	การแต่งกายมีความหลากหลาย					
๓	ประเพณีและความเชื่อมีความหลากหลาย					
๔	ภาษาและศาสนามีความหลากหลาย					
๕	อาหารมีหลากหลาย					
ข้อ ที่	วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๒.จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์						
๑	ลักษณะทุนวัฒนธรรมมีทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้					
๒	ทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ทำให้รู้และเข้าใจได้อย่างชัดเจน					
๓	ภาษาและการแต่งกายทำให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างเด่นชัด					
๔	ประเพณีวัฒนธรรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์					
๕	การจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมนำมาสู่การอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น					
ข้อ ที่	วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		๕	๔	๓	๒	๑
๓.พัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์						
๑	การส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี					
๒	กลุ่มชาติพันธุ์ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรม					
๓	การประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมทำให้ทราบถึงข้อดีและข้อเสียของทุนวัฒนธรรม					

๔	การเปลี่ยนแปลงของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์บางอย่างทำให้เกิดผลเสียต่อเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์					
๕	การเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมทำให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถปรับตัวให้กับสภาพแวดล้อมของสังคมได้เป็นอย่างดี					

ตอนที่ ๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.ด้านการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑.๑ ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

๑.๒ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

๒.ด้านการจำแนกและจัดหมวดหมู่แยกตามทุนวัฒนธรรมที่ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๒.๑ ปัญหา อุปสรรค

.....

.....

๒.๒ ข้อเสนอแนะ

.....

.....

๓.ด้านพัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๓.๑. ปัญหา อุปสรรค

.....

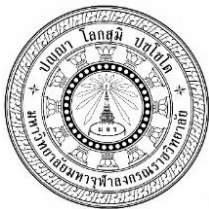
.....

๓.๒. ข้อเสนอแนะ

.....

.....

ขอขอบคุณทุกท่าน

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นโครงการวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) เพื่อสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ๒) เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ และ ๓) เพื่อพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้แบ่งเป็น ๕ ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ ๒ สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ ๓ จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ ๔ พัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ ๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์มุ่งนำไปใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งข้อมูลที่ได้จะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานและสถานภาพของท่านแต่อย่างใด แต่จะเป็นประโยชน์ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา จึงขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกข้อตามสภาพจริง

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พระวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ดร.

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

สำนักงานวิทยาลัย

โทร. ๐-๕๖๗๐-๒๑๓๒

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

๑. ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อ.....นามสกุล.....
 อายุ.....ปี ที่อยู่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....บ้าน.....
 ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 โทรศัพท์.....

สถานภาพผู้ให้สัมภาษณ์ :

- ☐ ผู้นำด้านวัฒนธรรม
☐ ผู้นำชุมชน
☐ ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ
☐ ประชาชนชาวบ้านกลุ่มชาติพันธุ์

๒. วัน/เดือน/ปีที่สัมภาษณ์

.....

๓. สถานที่สัมภาษณ์

.....

๔. ผู้สัมภาษณ์

.....

ตอนที่ ๒ สํารวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑) ท่านคิดว่าการสำรวจและรวบรวมของกลุ่มชาติพันธุ์ควรดำเนินการโดยวิธีใด

.....

.....

๒) ท่านคิดว่าหน่วยงานหรือองค์กรใดควรมีหน้าที่ในการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรม

.....

.....

๓) ท่านคิดว่าทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

๔) ท่านคิดว่าทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ประกอบด้วยอะไรบ้าง

.....

.....

๕) การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างไร

.....

.....

ตอนที่ ๓ จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑) ท่านคิดว่าทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ สามารถจัดเป็นหมวดหมู่ได้อย่างไร

.....

.....

๒) ท่านคิดว่าการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมควรดำเนินการอย่างไร จึงจะประสบความสำเร็จ

.....

.....

๓) ท่านคิดว่าทุนวัฒนธรรมใดเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชุมชน

.....

.....

๔) ท่านคิดว่าประเพณีวัฒนธรรมควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

๕) ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างไร

.....

.....

ตอนที่ ๔ พัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑) ท่านคิดว่าทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ประเภทใดควรได้รับการพัฒนา และควรพัฒนาอย่างไร

.....

.....

๒) ท่านคิดว่าจะพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในลักษณะใดจึงจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนมากที่สุด

.....

.....

๓) ท่านคิดว่าการเปลี่ยนแปลงของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทำให้วิถีชีวิตหรือการเป็นอยู่ของชุมชนเปลี่ยนแปลงหรือไม่ เพราะเหตุใด

.....

.....

๔) ท่านคิดว่าเมื่อทราบข้อดีของทุนวัฒนธรรมแล้ว ควรจะร่วมกันอนุรักษ์และต่อยอดอย่างไรเพื่อให้ชุมชนมีวิถีชีวิตที่ดีขึ้น

.....

.....

๕) ท่านคิดว่าทุนวัฒนธรรมมีข้อเสียหรือไม่ หากมีควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอย่างไรให้ดีขึ้น

.....

.....

ตอนที่ ๕ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะการวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

๑) ท่านคิดว่าปัญหาที่พบในการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ คือปัญหาอะไร จะนำมาแก้ไขอย่างไร

.....

.....

๒) ท่านมีข้อเสนอแนะในการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์อย่างไร

.....

.....

๓) ท่านคิดว่าปัญหาที่พบในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ คือปัญหาอะไร จะนำมาแก้ไขอย่างไร

.....

.....

๔) ท่านมีข้อเสนอแนะในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างไร

.....

.....

๕) ท่านคิดว่าปัญหาที่พบจะนำไปสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้อย่างไรบ้าง

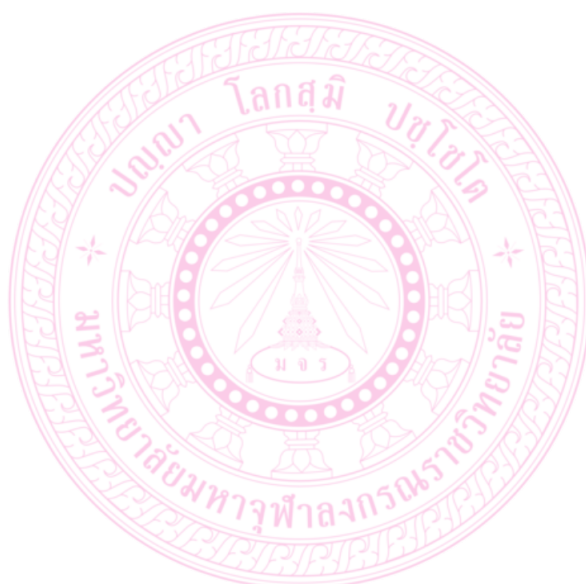
.....

.....

๖) ท่านมีข้อเสนอแนะถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับผิดชอบดูแลเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อย่างไรบ้าง

.....

.....

ภาคผนวก ค หนังสือนำ หนังสือเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ, ผู้ให้ข้อมูล

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมงคลเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานเพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายยอดยิ่ง ศักดิ์เจริญชัยกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัณนิษฐานเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมา พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมงคลเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ได้รับนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่านได้ให้การสัณนิษฐานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัณนิษฐานต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมณีเพชบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๗๑๑๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติเคราะห้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายอัคริยะ ชวัลกรรชิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมณีเพชบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุมัติเคราะห้จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

มีมติเป็นเอกฉันท์

นาย อัคริยะ ชวัลกรรชิต

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พยุหะเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายวันดี ช่งเจริญพาณิชย์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมา พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พยุหะเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

ติดต่อเพื่อสัมภาษณ์
นายวันดี ช่งเจริญพาณิชย์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิกษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายยงท้อ แสนยากุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมา พระวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

นาย ยงท้อ แสนยากุล

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พิษณุโลกเมือง เพชรบูรณ์
๔๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายชิงชัย โรจนชัยกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พิษณุโลกเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๓๙

ผอ. ธีระวัฒน์ ใจดี
นาย ชิงชัย โรจนชัยกุล

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายณพจร ตริณวิริยกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมา พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

มีผล ๒๕ ธันวาคม ๒๕๖๗

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมั่งเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพืชมั่ง ตำบลพืชมั่ง
อำเภอพืชมั่ง จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานเพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายจุลศักดิ์ ศักดิ์เจริญชัยกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัณนิษฐานเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมา พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมั่งเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่านได้ให้การสัณนิษฐานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัณนิษฐานต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

ฉันได้เป็นผู้ให้สัมภาษณ์แล้ว

 ๗๕/๑๑/๒๕๖๗

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมณีเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๗๑๑๐

๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานเพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายนิทานต์ เถาว์พันธุ์ทอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัณนิษฐานเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมณีเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่านได้ให้การสัณนิษฐานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัณนิษฐานต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

ผศ.ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ
ผศ.ดร. วิมลรัตน์ วัฒนศิริ

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตประชาสัมพันธ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายสุริโย บำรุงศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุญาตประชาสัมพันธ์ให้ท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์
๔๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายพรชัย ประทีปศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุญาตจากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

(นาย พรชัย ๒๐๓๖/๒๕๖๗)

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมณีเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๗๑๑๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติโครงการสัมมนาเพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายณราพงษ์ ทรงสวัสดิ์วงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมณีเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุมัติโครงการจากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕๙-๒๙๓๙

มีมติเห็นชอบโครงการ

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมงคลเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานเพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายเทอดศักดิ์ ศักดิ์เจริญชัยกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมา พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมงคลเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๓๙

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมณฑลเมือง เพชรบูรณ์
๕๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๗๑๓๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติโครงการสัมมนาเพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายมนตรี แซ่เฮ้อ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมา พระวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมณฑลเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุมัติโครงการให้ท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕๙-๒๙๙๓๙

มีมติให้ดำเนินการ
นายมนตรี แซ่เฮ้อ

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พยุหะเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๗๑๑๐

๑๙ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานเพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายรามัญ บำรุงศิริ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติคุณโณ, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พยุหะเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุญาตจากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพราเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติคุณโณ, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

(อาจารย์ประจำหลักสูตร)

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พูนผาเมือง เพชรบูรณ์
๔๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายอิทธิ สิ้นเข้า

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาคมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติคุณโณ, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พูนผาเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุญาตเผยแพร่จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติคุณโณ, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕๙-๒๙๓๙

มีมติเห็นชอบโดยสภา
นาง อธิษฐ์ สิ้นเข้า

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมงคลเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพืชน์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานเพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นางรัชดา วชิรญาณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมงคลเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุญาตเผยแพร่สัณนิษฐานเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕๙-๒๙๓๙

ผอ.วิทยาลัยสงฆ์พืชมงคลเมือง
๕๕๐๑ วชิรญาณ

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๒๗๑๑๐

๒๖ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายสิทธิกร ศักดิ์เจริญชัยกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕๙-๒๙๓๙๙

๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๗
นางสิทธิกร ศักดิ์เจริญชัยกุล

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายยุทธนา บำรุงศรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมาภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพามาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

ผอ.ศูนย์ให้สัมภาษณ์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พืชมงคลเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขออนุมัติเคราะห้สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายภาคภูมิ คักดีเจริญชัยกุล

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒิพงษ์ กิตติคุณโน, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พืชมงคลเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขออนุมัติเคราะห้จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไปหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรามาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒิพงษ์ กิตติคุณโน, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕๙-๒๘๖๑๙

มีรหัสผ่านคู่ให้สัมภาษณ์

 ผศ. นวรัตน์

ที่ พิเศษ/๒๕๖๗

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์
๙๑ ถนนพิทักษ์ ตำบลหล่มสัก
อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อเก็บข้อมูลงานวิจัย

เจริญพร นายดั่งแข็ง แซ่ท้าว

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ตามที่อาตมภาพ พระวุฒพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ เป็นบุคลากรของวิทยาลัยสงฆ์พยุหยาเมือง เพชรบูรณ์ ได้รับอนุมัติจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินการจัดทำวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้เพื่อเสนอเป็นข้อมูลวิจัยโดยภาพรวม

เพื่อให้การจัดทำวิจัยในครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้ให้การสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการต่อไป หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจักได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดพิจารณาให้การสัมภาษณ์ต่อไป

ขอเจริญพร

(พระวุฒพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.)

อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

หัวหน้าโครงการย่อยที่ ๑

ติดต่อประสานงาน :

โทร. ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

ดั่งแข็ง แซ่ท้าว

ภาคผนวก ง ภาพถ่ายการลงพื้นที่ ทำงานวิจัย, การสัมภาษณ์

ภาคผนวก จ การรับรองการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร. ตำแหน่ง ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ ชื่อหน่วยงาน วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์ ที่อยู่ ๑๐๘/๒ ตำบลปากช่อง อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐ โทรศัพท์ ๐๕ ๖๗๐ ๒๑๗๒ ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย เรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ

โดยนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

(/) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น ให้คณาจารย์นำข้อมูลไปบรรยายแก่นิสิตนักศึกษาและเป็นข้อมูลในการจัดทำเอกสารประกอบการบรรยายในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

() การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา

() การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

() การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ เช่น นำข้อมูลงานวิจัยเป็นเครื่องมือในการสำรวจและรวบรวม การจำแนกและจัดหมวดหมู่ ตลอดจนการพัฒนาและประเมินผลทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

() การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ กุมภาพันธ์ - ธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. ใช้เป็นข้อมูลให้คณาจารย์นำไปบรรยายแก่นิสิตนักศึกษาในวิทยาลัยได้เป็นอย่างดี
๒. คณาจารย์ในวิทยาลัยได้มีข้อมูลในการนำไปอบรมหรือบรรยายตามสถานที่ต่าง ๆ
๓. เป็นข้อมูลในการจัดทำเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

(พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

นมัสการ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า นายพรุจ ติรัญวิริยกุล ตำแหน่ง กำนันตำบลเข็กน้อย ชื่อหน่วยงาน ตำบลเข็กน้อย ที่อยู่ ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๒๓๐ ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย เรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒนโณ, ดร. และคณะ

ได้นำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

(/) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การอบรมให้ความรู้ด้านทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ แก่ชุมชนในตำบลเข็กน้อย เป็นต้น

() การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา

() การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

(/) การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ เช่น นำข้อมูลงานวิจัยเป็นเครื่องมือในการสำรวจและรวบรวม การจำแนกและจัดหมวดหมู่ ตลอดจนการพัฒนาและประเมินผลทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

() การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์
ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ กุมภาพันธ์ - ธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. ใช้เป็นข้อมูลในการอบรมให้ความรู้ด้านการสำรวจและรวบรวม การจำแนกและจัดหมวดหมู่ ตลอดจนการพัฒนาและประเมินผลทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ได้

๒. กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

๓. กำนันตำบลเข็กน้อย ได้มีนโยบายการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

(นายพรุจ ติรัญวิริยกุล)

กำนันตำบลเข็กน้อย

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

นมัสการ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า นายนราพงษ์ ทรงสวัสดิ์วงศ์ ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย ชื่อ
หน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย ที่อยู่ ๑/๑ หมู่ที่ ๖ ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัด
เพชรบูรณ์ ๖๗๒๗๐ ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย เรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติ
พันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และ
คณะ

โดยนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

(/) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การอบรมให้ความรู้ด้านทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุน
วัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เป็นต้น

() การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา

() การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

(/) การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ เช่น นำข้อมูลงานวิจัยเป็นเครื่องมือในการ
สำรวจและรวบรวม การจำแนกและจัดหมวดหมู่ ตลอดจนการพัฒนาและประเมินผลทุนวัฒนธรรม
ของกลุ่มชาติพันธุ์

() การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์
ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ กุมภาพันธ์ - ธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งาน
สร้างสรรค์ เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. ใช้เป็นข้อมูลในการอบรมให้ความรู้ด้านการสำรวจและรวบรวม การจำแนกและจัด
หมวดหมู่ ตลอดจนการพัฒนาและประเมินผลทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ได้

๒. กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้

๓. องค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย ได้มีนโยบายการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมที่
เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

(นาย นราพงษ์ ทรงสวัสดิ์วงศ์)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข็กน้อย

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

นมัสการ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า นายสุริโย บำรุงศิริ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ ๑๘/๓ หมู่ที่ ๙ ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๒๗๐ ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย เรื่อง “**วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์**” ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ

โดยนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

(/) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การแนะนำให้ความรู้แก่ชุมชน เป็นต้น

() การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธานุภาพ

() การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

(/) การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ เช่น นำเสนอข้อมูลงานวิจัยในการกำหนดนโยบายด้านทุนทางวัฒนธรรม

() การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่น่าไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ มีนาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. ใช้เป็นข้อมูลในการแนะนำให้ความรู้แก่ชุมชนได้เป็นอย่างดี

๒. กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่สามารถเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของชุมชนได้มากขึ้น

๓. ทำให้ชุมชนมีการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมเป็นรูปธรรมมากขึ้น

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

(นายสุริโย บำรุงศิริ)

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๙

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

นมัสการ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า นายพรชัย ประทีปศิริ ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน ที่อยู่ ๒๗ หมู่ที่ ๑๔ ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๒๗๐ ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ พระวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ , ดร. และคณะ

โดยนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

- (/) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การแนะนำให้ความรู้แก่ชุมชน เป็นต้น
 - () การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา
 - () การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์
 - (/) การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ เช่น นำเสนอข้อมูลงานวิจัยในการกำหนดนโยบายด้านทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์
 - () การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์
- ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ มีนาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. ใช้เป็นข้อมูลในการแนะนำให้ความรู้แก่ชุมชนได้เป็นอย่างดี
๒. กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่สามารถเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของชุมชนได้มากขึ้น
๓. ชุมชนได้มีความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นรูปธรรม

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

(นายพรชัย ประทีปศิริ)

ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๑๔

หนังสือรับรองการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การรับรองการใช้ประโยชน์ของผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์
นมัสการ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์

ข้าพเจ้า นางรัชดา วชิรญาณ ตำแหน่ง ปราชญ์ชาวบ้าน/อดีตประธานสตรีมิ่งแห่งประเทศไทยที่อยู่ ๑๙๒ หมู่ที่ ๕ ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๒๓๐ ขอรับรองว่าได้มีการนำผลงานวิจัย เรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ซึ่งเป็นผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ของ พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร. และคณะ

โดยนำไปใช้ประโยชน์ดังนี้

(/) การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ เช่น การอบรมให้ความรู้ด้านการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรม

() การใช้ประโยชน์ด้านความรู้ในพระพุทธศาสนา

() การใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ เช่น

(/) การใช้ประโยชน์เชิงนโยบายหรือระดับประเทศ เช่น นำเสนอข้อมูลงานวิจัยในการกำหนดนโยบายด้านทุนทางวัฒนธรรมที่เห็นได้ชัดเจนนยิ่งขึ้น

() การใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์/เป้าหมายของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์

ช่วงเวลาที่นำไปใช้ประโยชน์ ตั้งแต่ มีนาคม - ธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งการนำผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์เรื่องนี้ไปใช้ประโยชน์นั้น ก่อให้เกิดผลดี ดังนี้

๑. ใช้เป็นข้อมูลในการแนะนำให้ความรู้แก่ชุมชนได้เป็นอย่างดี
๒. กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่สามารถเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของชุมชนได้มากขึ้น
๓. ชุมชนได้มีความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นรูปธรรม

ขอรับรองว่าข้อความข้างต้นเป็นจริงทุกประการ

รัชดา วชิรญาณ

(นางรัชดา วชิรญาณ)

ปราชญ์ชาวบ้าน/อดีตประธานสตรีมิ่งแห่งประเทศไทย

ภาคผนวก ฉ บทความวิจัย

Cultural capital analysis of Ethnic groups in Phetchabun Province

Phra Wutthipong Kittivanno^{1*} and Phraratphatcharathammethee¹

¹ Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Phokhunphamuang Phetchabun Buddhist College, Thailand

* Corresponding author. E-mail: wutthipong.pho@mcu.ac.th

ABSTRACT

This research article aims to (1) explore and collect cultural capital of ethnic groups in Phetchabun Province, (2) classify and categorize the cultural capital of ethnic groups in Phetchabun Province, and (3) develop and evaluate the learning outcomes of ethnic groups in Phetchabun Province. This study is Mixed Methods Research, conducted through document analysis and action research, with data collected through in-depth interviews from 20 key informants. The content analysis was performed using descriptive analysis. The study's findings indicate that: 1) The results of the exploration and collection of cultural capital of ethnic groups in Phetchabun Province reveal that there is still a lack of clarity in the exploration and collection of cultural capital, which is mainly shared through storytelling from one idea to another. The researcher needs to explore and collect data separately according to the villages studied. 2) The classification and categorization of cultural capital of ethnic groups in Phetchabun Province show that tangible and intangible cultural capital needs to be classified and categorized using brainstorming methods and focus group discussions, leading to the classification and categorization. 3) The development and evaluation of learning outcomes related to cultural capital of ethnic groups in Phetchabun Province demonstrate that the development and evaluation process fosters ideas and knowledge about cultural capital, whether it is tangible or intangible. It highlights what should be developed and what should not, contributing to the development and evaluation of learning outcomes, while also discussing the transformation of cultural capital reflecting the values of the community.

Keywords: Analysis of Cultural Capital, Ethnic Groups, Phetchabun Province

วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

พระวุฒิพงษ์ กิตติวณโณ^{1*} และ พระราชพัชรธรรมเมธี¹

¹ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พยุหะเมือง เพชรบูรณ์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: wutthipong.pho@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (2) เพื่อจำแนกจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ (3) เพื่อพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงผสานวิธีโดยการวิจัยเชิงเอกสารและการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยวิธีเจาะจงจำนวน 20 คน วิเคราะห์ข้อมูลเนื้อหาด้วยการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผลการศึกษาพบว่า 1) ผลการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ยังไม่มีความชัดเจน เพียงแต่เล่าสู่กันฟังจากแนวคิดสู่แนวคิด ผู้วิจัยจำเป็นต้องสำรวจและรวบรวมแยกตามหมู่บ้านที่ทำการวิจัย 2) ผลการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ผู้วิจัยต้องจำแนกและจัดหมวดหมู่ โดยใช้วิธีระดมแนวคิด ประชุมกลุ่มย่อย สรุปผลการประชุมมาสู่การจำแนกและจัดหมวดหมู่ได้ 3) ผลการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ช่วยกันระดมความคิด ให้ความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ สิ่งไหนควรพัฒนา สิ่งไหนไม่ควรพัฒนา จะนำผลมาสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ได้ ตลอดทั้งพูดถึงทุนวัฒนธรรมจากเดิมสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นคุณค่าของชุมชนได้

คำสำคัญ: วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรม, กลุ่มชาติพันธุ์, จังหวัดเพชรบูรณ์

© 2024 JSDP: Journal of Spatial Development and Policy

บทนำ

ทุนวัฒนธรรม เป็นทรัพย์สินทางปัญญาที่สั่งสมมาในอดีตและมีค่าต่อมนุษย์และความต้องการของสังคมในปัจจุบัน นอกเหนือจากการให้คุณค่าทางเศรษฐกิจ เป็นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการที่มีนัยทางวัฒนธรรม ซึ่งก็คือการเงิน ทุนบริการในระบบทุนนิยมโลกปัจจุบันที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมที่สื่อถึงนัยทางวัฒนธรรมฝังตัวอยู่ในสินค้าและบริการนั้น ทุนวัฒนธรรมจะปรากฏตัวในสามรูปแบบ คือ 1) เป็นสิ่งที่ฝังอยู่ในตัวคนหรือกลุ่มคน เช่น ความคิด จินตนาการ ความคิดริเริ่ม ความเชื่อ 2) เป็นสิ่งที่แปรรูปลักษณะและเป็นตัวตน เช่น ภาพวาด เครื่องมือ อุปกรณ์ สิ่งก่อสร้าง สถานที่ที่เป็นมรดกโลก และ 3) ความเป็นสถาบัน เช่น กติกา การยอมรับที่หลาย ๆ คนเห็นร่วมกัน เช่น การยอมรับในสถาบันกษัตริย์ วัด โรงเรียนทำให้เกิดความสามัคคี ประเพณี หรือกิจกรรมร่วมกันของสังคม (ณัฐชา ลีปัญญาพร และปริญญญา หุ่นโพธิ์, 2564)

ประเทศไทยเป็นดินแดนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างน่าสนใจ ดังจะเห็นได้จากภูมิภาคต่าง ๆ ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มอาศัยอยู่ร่วมกันบนรากฐานของทุนวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะกลุ่ม และทุน

วัฒนธรรมที่เป็นสากลของสังคมไทย ทำให้ประชากรไทยกลุ่มต่าง ๆ อยู่ร่วมกันมาได้อย่างเป็นสุขโดยมีวัฒนธรรม เป็นต้นว่า ภูมิปัญญาแบบแผนพฤติกรรม ประเพณีและโลกทัศน์เป็นทุนหรือรากฐานการประพฤติเพื่อเข้าถึงความต้องการและความจำเป็นทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกันทั้งในระดับบุคคล ชุมชนและสังคม ดังนั้นความรู้ความเข้าใจในทุนวัฒนธรรมหรือวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จึงเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผนนโยบายและแผนปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่าง ๆ ของประชากรไทย (ดุจฤดี คงสุวรรณ และวรรณะ รัตนพงษ์, 2560)

จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นภูมิภาคที่มีลักษณะทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานทุนวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มและทุนวัฒนธรรม จะเห็นได้จากประเพณีวัฒนธรรมของประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จะมีทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกันของการแต่งกาย บางประเพณีวัฒนธรรมอาจแยกไม่ออกว่าเป็นของกลุ่มชาติพันธุ์ใดเพราะมีการประยุกต์หรือผสมผสานกันอย่างลงตัว ทำให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นประเพณีอันหนึ่งอันเดียวกัน กลุ่มชาติพันธุ์มีลักษณะเด่นคือ เป็นกลุ่มคนที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน กล่าวคือบรรพบุรุษทางสายเลือดซึ่งมีลักษณะทางชีวภาพและรูปร่างหน้าตาเหมือนกัน รวมทั้งบรรพบุรุษทางวัฒนธรรม ผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันจะมีความรู้สึกผูกพันทางสายเลือดและทางวัฒนธรรมพร้อม ๆ กันไป เป็นความรู้สึกผูกพันที่ช่วยเสริมสร้างอัตลักษณ์ของบุคคลและของชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ที่ยังคงทุนเดิมทางวัฒนธรรมหรือคงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เห็นเด่นชัดในปัจจุบันคือ กลุ่มชนชาวม้ง ซึ่งอยู่ท่ามกลางเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นต้น (กระทรวงวัฒนธรรม, 2564)

หลักการและเหตุผลในการทํารวจในครั้งนี้ ผู้วิจัยอยากทราบข้อมูลเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเข็กน้อยกลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเล้าลือ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเพชรดำ ศึกษาเรื่องทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ โดยการสำรวจและรวบรวม นำมาสู่การจำแนกและจัดหมวดหมู่ สู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ นำทุนวัฒนธรรมในอดีตมาสู่การเปลี่ยนแปลงของสังคมในปัจจุบัน นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 การสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 20 คน ประกอบด้วย 1) ผู้นำด้านวัฒนธรรม จำนวน 5 คน 2) ผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน 3) ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 5 คน 4) ประชาชนชาวบ้านกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน 5 คน

1.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชากรกลุ่มชาติพันธุ์ บ้านเข็กน้อย บ้านเล้าลือ และบ้านเพชรดำ หมู่บ้านละ 20 คน รวม 60 คน คน โดยใช้วิธีคัดเลือกเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย 1) ชุมชนบ้านเข็กน้อยจำนวน 20 คน 2) ชุมชนบ้านเล้าลือ จำนวน 20 คน 3) ชุมชนบ้านเพชรดำ จำนวน 20 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ จำนวน 20 คน เพื่อทราบความเป็นมา ลักษณะ และประเภทของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีประเด็นสำคัญดังนี้ 1) สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) จำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ 3) พัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทางทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

2.2 แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย สถานภาพ เพศ อายุ ระดับการศึกษา เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการแต่งกายเครื่องประดับ 2) ด้านภาษา ศาสนา 3) ด้านความเป็นอยู่ และ 4) ด้านประเพณีวัฒนธรรม แต่ละด้านมีแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ โดยมีเกณฑ์ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

คณะผู้วิจัยได้กำหนดการแปลค่าความหมายของค่าเฉลี่ยตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

ระดับ	ระดับการปฏิบัติ
4.50-5.00	มีการดำเนินการมากที่สุด
3.50-4.49	มีการดำเนินการมาก
2.50-3.49	มีการดำเนินการปานกลาง
1.50-2.49	มีการดำเนินการน้อย
1.00-1.49	มีการดำเนินการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นคำถามแบบปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

(1) จัดทำแบบสอบถาม

(2) หาค่าความเที่ยงตรง โดยขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

(3) หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 60 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93

(4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

(5) ดำเนินการพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง
การสร้างเครื่องมือการวิจัย คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) แบบสอบถามสัมภาษณ์ ได้ดำเนินการดังนี้

(1) ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จากหนังสือ ตำรา รายงานการวิจัย และเอกสารอื่น ๆ

(2) รวบรวมข้อมูลที่ได้มาสร้างเป็นเครื่องมือการวิจัย

(3) ตรวจสอบความเที่ยงตรง เนื้อหาของเครื่องมือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยคณะผู้วิจัย

(4) ดำเนินการออกแบบเครื่องมือการวิจัยที่ครอบคลุมและสอดคล้องกับประชากร/กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

(5) ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

(6) การวิเคราะห์เครื่องมือการวิจัยก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

(7) การนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลที่กลุ่มเป้าหมายที่กำหนด

2) แบบสอบถามเชิงปริมาณ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

(1) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ

(2) กำหนดกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์การดำเนินงาน

(3) สร้างเครื่องมือการวิจัย

(4) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่อผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

(5) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์กับความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

(6) ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

(7) ดำเนินการพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

1) การศึกษาข้อมูลจาก กลุ่มชาติพันธุ์ หนังสือ ตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

2) จัดทำหนังสือจากหน่วยงานเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภายในพื้นที่

3) การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเป็นชุดความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ และชุดความรู้ : ลักษณะและประเภทของทุนวัฒนธรรม

4) การสัมภาษณ์ (Interview) ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสัมภาษณ์ทั้งแบบกึ่งทางการ (Semi-formal interview) และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) เป็นการสร้างความเป็นกันเองกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

5) การแจกแบบสอบถาม กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 60 คน

6) สรุปผลได้ความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรม นำไปประยุกต์ใช้ในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

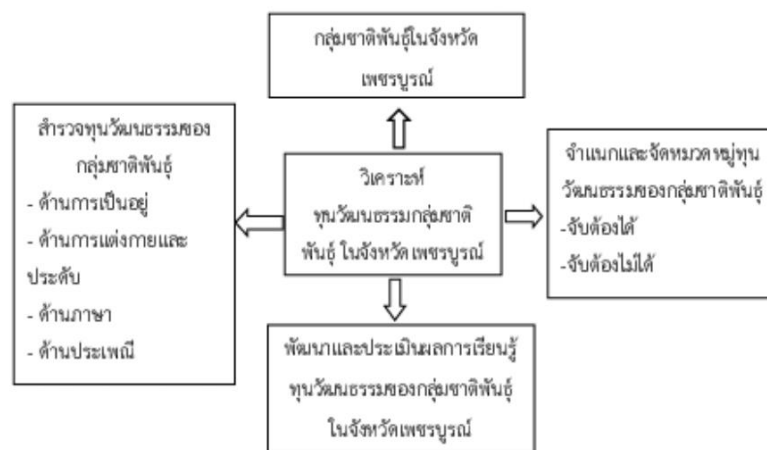
4.1 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์แนวคิด ความหมายของทุนทางวัฒนธรรม และวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสำรวจและรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

4.2 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการแจกแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นข้อมูลในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

4.3 เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษานี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า

1. ผลการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าสือ กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถาม สามารถแบ่งทุนวัฒนธรรมออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จากการสำรวจและรวบรวมได้ใช้วิธีการแยกสำรวจและรวบรวมตามกลุ่มชาติพันธุ์เริ่มตั้งแต่ศึกษาประวัติความเป็นมาของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อสำรวจว่าแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประกอบด้วยอะไรบ้าง หลังจากนั้นก็แยกแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อเป็นการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรม มีทุนวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น เรื่องของการแต่งกายของแต่ละชนเผ่า อาหาร ศาสนา เครื่องใช้ต่าง ๆ ค่านิยม ความเชื่อ จารีตประเพณี พิธีกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ที่เหมือนกันคือมีความเชื่อเรื่องของการนับถือผีบรรพบุรุษ และประเพณีปีใหม่เมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ ได้แนวคิด ความหมายของทุนทางวัฒนธรรม และวิเคราะห์ทุนทางวัฒนธรรมจากการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นการสำรวจและรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ด้วยความถี่ และค่าเฉลี่ยจากแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ด้านการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.47) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การแต่งกายมีความหลากหลาย ภาษาและศาสนามีความหลากหลาย และอาหารมีความหลากหลาย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.49)

รองลงมา ประเพณีและความเชื่อมีความหลากหลายอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.53) และมรดกทางวัฒนธรรม เป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ความเชื่อ และจารีต เป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

2. ผลการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า จากที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์แล้ว โดยการสัมภาษณ์ และสอบถาม จากนั้นผู้วิจัยได้นำผลมาจัดจำแนกและจัดหมวดหมู่โดยใช้วิธีการขั้นตอนดังนี้ คือ จัดกลุ่มสนทนาออกเป็นกลุ่มย่อย จากนั้นระดมความคิดเห็น ประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นเรื่องของการจำแนกและจัดหมวดหมู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ร่วมกัน จากนั้นได้นำวิธีการต่าง ๆ ที่ได้นำมาสรุปเพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อให้ได้ทุนวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมและเห็นภาพของทุนวัฒนธรรมได้ชัดเจน ตลอดจนนำไปศึกษาเรื่องของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ได้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการแจกแจงแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมายเพื่อเป็นข้อมูลในการจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ นำข้อมูลจากการแจกแจงแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มเป้าหมาย นำผลมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ด้วยความถี่ และค่าเฉลี่ย ด้านจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.4) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 0.78) รองลงมา ภาษาและการแต่งกายทำให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$, S.D. = 0.49) ลักษณะทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ทำให้รู้และเข้าใจได้อย่างชัดเจน ประเพณีวัฒนธรรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.53) และลักษณะทุนวัฒนธรรมมีทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.83) ตามลำดับ

3. ผลการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์

การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ผู้วิจัยได้นำวิธีการต่าง ๆ ที่ได้จากการสำรวจและรวบรวม ตลอดจนการจำแนกและจัดหมวดหมู่ เมื่อได้วิธีการแล้วได้นำมาสู่วิธีการแบ่งกลุ่มระดับความคิดเห็นจากที่มีข้อมูล จากผลการศึกษาในข้อที่ 1 และ 2 แล้ว จากนั้นได้แบ่งกลุ่มให้ความรู้ในเรื่องของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จากผู้ให้สัมภาษณ์ และแบบสอบถามหาข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ข้อสรุปหาข้อเสนอแนะเรื่องของการพัฒนาและไมควรพัฒนา สิ่งที่ควรพัฒนา ได้แก่ การแต่งกายให้ความหลากหลาย เช่น เสื้อผ้าทั้งแขนสั้น แขนยาว หลากหลายสี ลายเสื้อผ้าควรจะมีลวดลายเพิ่มมากขึ้น และใช้เครื่องจักรในการผลิตช่วยเพิ่มมากขึ้นเพื่อนำไปสู่สินค้าที่สร้างรายได้ให้กับครอบครัว สิ่งที่ไม่ควรพัฒนา ได้แก่ ชุดการแต่งกายของแต่ละชนเผ่า ภาษา เชื้อชาติ ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง บ้านเข็กน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ เเผ่ม้ง เผ่าสือขอ เผ่าเย้า บ้านเล้าสือ และ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งเผ่าสือขอ บ้านเพชรดำ จากเดิมที่เป็นวัฒนธรรมจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เป็นทุนวัฒนธรรมที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา แต่ในปัจจุบันมีแผนพัฒนานำมาสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลง จากเดิมสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นอยู่แบบพึ่งตนเองแบบเครือญาติ มีการนับถือบรรพบุรุษ เสื้อผ้า การแต่งกายไม่มีความหลากหลาย แต่เข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันเป็นการเกื้อกูลอาศัยซึ่งกันและกัน เสื้อผ้าการแต่งกายมีการผลิตด้วยเครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในการผลิตได้ไวขึ้นจากการปักด้วยมือ และมีการผลิตได้มากขึ้น มีลวดลายสีสันทันเพิ่มมากขึ้นเป็นรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน นำไปสู่การบูรณาการร่วมสมัยแห่งการพัฒนาและการเรียนรู้

ของกลุ่มชาติพันธุ์ในปัจจุบันทำให้เห็นคุณค่าของชุมชนมากขึ้นเข้าสู่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้ววิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ นำข้อมูลจากการการสอบถามและข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และนำผลมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ด้วยความถี่ และค่าเฉลี่ยเพื่อนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติวิเคราะห์ด้วยความถี่ และค่าเฉลี่ย ด้านพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์มีส่วนร่วมในการพัฒนาและประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.77) รองลงมา การส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ได้รู้และเข้าใจเกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี อยู่ในระดับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.83) การเปลี่ยนแปลงของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์บางอย่างทำให้เกิดผลเสียต่อเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ การเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมทำให้กลุ่มชาติพันธุ์สามารถปรับตัวให้กับสภาพแวดล้อมของสังคมได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$, S.D. = 0.77) และการประเมินการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมทำให้ทราบข้อดีและข้อเสียของทุนวัฒนธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.93) ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า การสำรวจและรวบรวมทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็กน้อย กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถาม การสำรวจและรวบรวมได้ใช้วิธีการแยกสำรวจและรวบรวมตามกลุ่มชาติพันธุ์เริ่มตั้งแต่ศึกษาประวัติความเป็นมาของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ว่าแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่ละอย่างให้เห็นถึงวัฒนธรรมอะไรบ้าง จากนั้นก็แยกให้เห็นกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อเป็นการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรม พบว่าทุนวัฒนธรรมแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีความแตกต่างกันออกไป ในเรื่องของการแต่งกายของแต่ละชนเผ่า อาหาร ศาสนา ค่านิยม ความเชื่อ จารีตประเพณี พิธีกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่สิ่งที่เหมือนกันของกลุ่มชาติพันธุ์ คือมีความเชื่อเรื่องของการนับถือผีบรรพบุรุษ และประเพณีปีใหม่เมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้อง ญัฐชา ลัปัญญาพร และ ปริญญา หุ่นโพธิ์ (2564) ศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้ง ในมิติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน บ้านทุ่งสีทอง อำเภอดอนตูม จังหวัดนครปฐม พบว่า ทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้ง มีเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่เด่นชัดและเป็นทุนของตัวเอง แบ่งออกเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ที่เป็นมรดกตกทอด เกิดเป็นภูมิปัญญาของมนุษย์ เป็นการกระทำของมนุษย์ที่เป็นวิถีชีวิตที่มีความแตกต่างจากพื้นที่อื่น เช่น อุปกรณ์จากงานจักสาน สายผ้าที่เกิดจากการทอผ้า เป็นต้น และทุนทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ประกอบไปด้วย ภาษา ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี และพิธีกรรม เมื่อได้ทุนทางวัฒนธรรมดังกล่าวแล้วนำไปสู่การเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ ทำให้เกิดความรู้ เข้าใจ และสามารถนำมาสร้างมูลค่าให้เกิดขึ้นได้

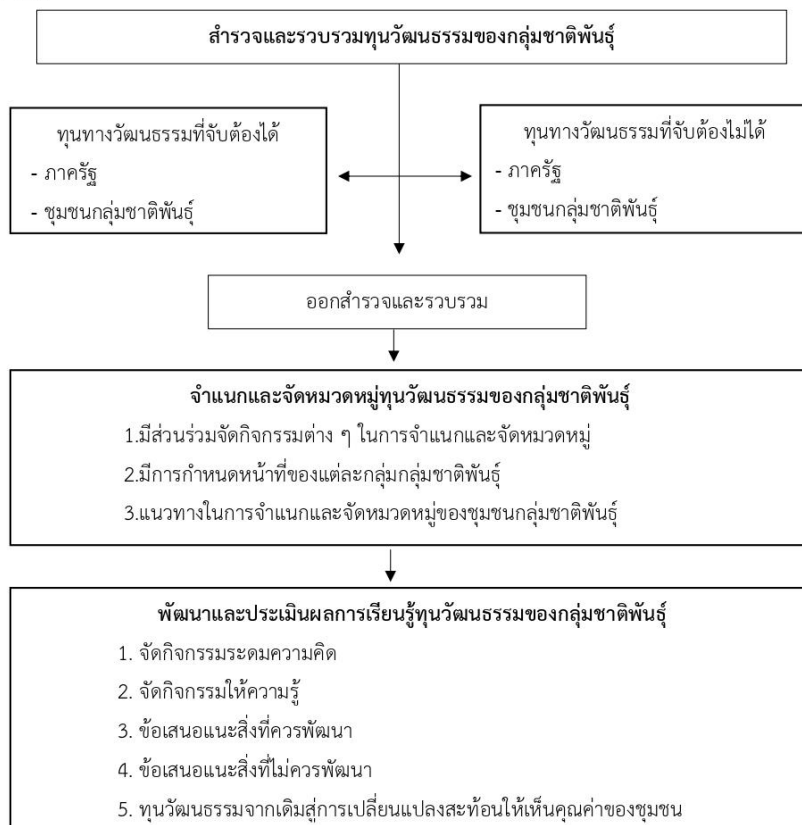
ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์ จากการสัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถาม ได้นำผลมาสรุปและจำแนกและจัดหมวดหมู่โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น จัดกลุ่มเสวนาออกเป็นกลุ่มย่อย และ

ระดมความคิดเห็นร่วมกัน สุดท้ายประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นเรื่องของการจำแนกและจัดหมวดหมู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ร่วมกัน จากนั้นได้นำวิธีการต่าง ๆ ที่ได้นำมาสรุปเพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อให้ได้ทุนวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมเรื่องของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสำรวจและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ เอกรินทร์ ตั้งนิธิบุญ และธิดิมา เกตุแก้ว (2560) ศึกษา “การสำรวจและการศึกษาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตธนบุรีเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน” พบว่า แนวทางจัดการทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการดำเนินการให้ ความรู้ในเรื่องความสำคัญ และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประชาสัมพันธ์ โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประชาชนรับทราบอยู่เสมอ การรณรงค์การ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อให้เกิดการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ได้จากการสำรวจและรวบรวม และการจำแนกและจัดหมวดหมู่ มีการแบ่งกลุ่มระดับความคิดเห็นจากผลการศึกษาในข้อที่ 1 และ 2 แล้วจัดแบ่งกลุ่มให้ความรู้ในเรื่องของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จากผู้ให้สัมภาษณ์และแบบสอบถาม สรุปหาข้อเสนอแนะทุนวัฒนธรรมที่ควรพัฒนาและไม่ควรพัฒนา สิ่งที่ควรพัฒนาเป็นเรื่องของการแต่งกายให้ความหลากหลายมากขึ้น เช่น เสื้อผ้าทั้งแขนสั้น แขนยาว หลากหลายสี ลายเสื้อผ้าควรมีลวดลายเพิ่มมากขึ้น เพื่อนำไปสู่สินค้าที่สร้างรายได้ให้กับครอบครัว สิ่งที่ไม่ควรพัฒนาได้แก่ ชุดการแต่งกายของของแต่ละชนเผ่า ภาษา เชื้อชาติ ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเข็กน้อย กลุ่มชาติพันธุ์ เหม่ง เมาลีซอ เมาเฝ้า บ้านเล้าลือ และ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งเมาลีซอ บ้านเพชรดำ จากเดิมที่เป็นวัฒนธรรมจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เป็นทุนวัฒนธรรมที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา แต่ในปัจจุบันมีแผนพัฒนานำมาสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลง จากเดิมสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นอยู่แบบพึ่งตนเองแบบเครือญาติ มีการนับถือบรรพบุรุษ เสื้อผ้า การแต่งกายไม่มีความหลากหลาย แต่เข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันเป็นการเกื้อกูลอาศัยซึ่งกันและกัน เสื้อผ้าการแต่งกายมีการผลิตด้วยเครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในการผลิตได้ไวขึ้นจากการปักด้วยมือ และมีการผลิตได้มากขึ้น มีลวดลายสีล้นเพิ่มมากขึ้นเป็นรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน นำไปสู่การบูรณาการร่วมสมัยแห่งการพัฒนาและการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในปัจจุบันทำให้เห็นคุณค่าของชุมชนมากขึ้นเข้าสู่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ขวัญนภา สุขคร และคณะ (2562) ศึกษา “กระบวนการสร้างคุณค่าจากทุนทางสังคมวัฒนธรรม สู่การพัฒนาบนฐานแห่งความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชน ตำบลผาปัง จังหวัดลำปาง” พบว่า ผลการวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์หลายมิติ ด้านวิชาการ กระบวนการทัศน์ใหม่ สร้างคุณค่าชุมชนสู่การพัฒนาบนความเข้มแข็ง ยั่งยืนของชุมชน ประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชุมชน

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์” ทำให้ผู้วิจัยค้นพบองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากภาพที่ 2 แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย วิเคราะห์ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งอธิบายรายละเอียด ดังนี้

1) การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากที่ลงพื้นที่สัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย คือ การสำรวจและการรวบรวมทราบว่ายังไม่มีข้อมูลชัดเจนในเรื่องของทุนวัฒนธรรม ยังเป็นเรื่องที่มีการบอกเล่า หรือเล่าต่อกันฟัง ตามแนวคิดและประสบการณ์ ของกลุ่มพันธุ์ที่เป็นทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จำเป็นจะต้องแยกแยะให้เห็นว่าในแต่ละพื้นที่เป็นอย่างไร

2) การจำแนกและจัดหมวดหมู่ของทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยได้อรรถาธิบายใหม่จากการวิจัย คือ จากที่สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ทุกกลุ่มชาติพันธุ์จะต้องระดมแนวคิด จัดกลุ่มย่อยเสวนา ประชุม สรุปผลนำมาจัดและจำแนกหมวดหมู่ให้เห็นอย่างแท้จริง

3) พัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้วิจัยได้อรรถาธิบายใหม่จากการวิจัย คือ ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจและรวบรวม การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ จะเห็นได้ว่าทุกอย่างที่ผ่านมามีความชัดเจนแต่มีร่องรอยการพูดหรือเล่าสลับกันฟังโดยผู้รู้และผู้ไม่ชำนาญจนอาจทำให้เข้าใจผิดได้ ผู้ที่มีความรู้ทางด้านทุนวัฒนธรรม มีส่วนรวมในผลการพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีการระดมความคิด ให้ความรู้ สิ่งที่ต้องพัฒนา สิ่งที่ไม่ควรพัฒนา ตลอดจนทั้งทุนวัฒนธรรมดั้งเดิมสู่ทุนวัฒนธรรมแห่งการเปลี่ยนแปลง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ค้นพบตามวัตถุประสงค์ที่ 1 การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ทุนทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 ได้แก่ กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเข็ญน้อย กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเล้าลือ กลุ่มชาติพันธุ์บ้านเพชรดำ ใช้วิธีการสัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถาม สามารถแบ่งทุนวัฒนธรรมออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ จากการสำรวจและรวบรวมได้ใช้วิธีการแยกสำรวจและรวบรวมตามกลุ่มชาติพันธุ์เริ่มตั้งแต่ศึกษาประวัติความเป็นมาของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อสำรวจว่าแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ประกอบด้วยอะไรบ้าง หลังจากนั้นก็แยกแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อเป็นการสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรม มีทุนวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น เรื่องของการแต่งกายของแต่ละชนเผ่า อาหาร ศาสนา เครื่องใช้ต่าง ๆ ค่านิยม ความเชื่อ จารีตประเพณี พิธีกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ที่เหมือนกันคือ มีความเชื่อเรื่องของการนับถือผีบรรพบุรุษ และประเพณีปีใหม่ม้งของกลุ่มชาติพันธุ์

เมื่อได้ข้อมูลด้านทุนทางวัฒนธรรมแล้วนำมาสู่การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์จังหวัดเพชรบูรณ์ ผ่านการเสวนาออกเป็นกลุ่มย่อย และระดมความคิดเห็นร่วมกัน ประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นเรื่องของการจำแนกและจัดหมวดหมู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ จากตัวแทนกลุ่มชาติพันธุ์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อการจำแนกและจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่ 2 การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 กลุ่มชาติพันธุ์แล้ว โดยการสัมภาษณ์ และแจกแบบสอบถาม นำผลมาจำแนกและจัดหมวดหมู่โดยใช้วิธีการ จัดกลุ่มเสวนาออกเป็นกลุ่มย่อย จากนั้นระดมความคิดเห็น ประชุมเพื่อเสนอความคิดเห็นเรื่องของการจำแนกและจัดหมวดหมู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้

ในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ช่วยกันระดมความคิด ให้ความรู้เกี่ยวกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ เรื่องของทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ ทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ทุนวัฒนธรรมอะไรควรพัฒนา อะไรไม่ควรพัฒนา ได้แก่ ชุดการแต่งกายของของแต่ละชนเผ่า ภาษา เชื้อชาติ ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบไปด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ม้งบ้านเข็ญน้อย กลุ่มชาติพันธุ์เผ่าม้ง เผ่าลีซอ เผ่า

เย้า บ้านเล้าลือ และ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งเผ่าลือชอ บ้านเพชรดำ จากเดิมที่เป็นวัฒนธรรมจับต้องได้และจับต้องไม่ได้ เป็นทุนวัฒนธรรมที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา แต่ในปัจจุบันมีแผนพัฒนามาสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลง จากเดิมสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นอยู่แบบพึ่งตนเองแบบเครือญาติ มีการนับถือบรรพบุรุษ เสื้อผ้าการแต่งกายไม่มีความหลากหลายสี แต่เข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบันเป็นการถือเอาค่านิยมซึ่งกันและกัน เสื้อผ้าการแต่งกายมีการผลิตด้วยเครื่องจักรกลเข้ามาช่วยในการผลิตได้ไวขึ้นจากการปักด้วยมือ และมีการผลิตได้มากขึ้น มีลวดลายสีสันเพิ่มมากขึ้นเป็นรายได้ให้กับครอบครัวและชุมชน นำไปสู่การบูรณาการร่วมสมัยแห่งการพัฒนาและการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในปัจจุบันทำให้คุณค่าของชุมชนมากขึ้นเข้าสู่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 การสำรวจและรวบรวมทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ควรจะมีหน่วยงานและผู้รับผิดชอบและมีจัดสำรวจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทุนวัฒนธรรมที่จับต้องได้ และทุนวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ให้มีตัวบุคคล มีงบประมาณในการรวบรวมที่ชัดเจน

1.2 การจำแนกและจัดหมวดหมู่ทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เช่นเดียวกันถ้ามีการสำรวจและรวบรวมจากแนวคิดหนึ่งสู่หนึ่ง หรือปราชญ์ชาวบ้านบ้าน สมควรจะมีหน่วยงาน องค์กร และผู้นำชุมชน แยกให้เห็นเป็นรูปธรรมในเรื่องของทุนวัฒนธรรมแต่ละอย่างว่ามีอะไรบ้าง ง่ายต่อการศึกษาและเก็บข้อมูล

1.3 สามารถนำข้อมูลเพื่อไปสู่การพัฒนาและประเมินผลการเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดเพชรบูรณ์ พื้นที่การปฏิบัติงานของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่และในจังหวัดอื่นได้ เพื่อให้สามารถรับทราบปัญหาและอุปสรรคในการทำงานของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรจัดให้มีการทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละพื้นที่ให้โดยการเก็บรวบรวมเป็นหนังสือหรือเอกสารสามารถนำมาหาข้อมูลง่ายมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรมีการทำวิจัยในเรื่องทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ ในแต่ละพื้นที่ที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละจังหวัด

2.3 ควรจัดให้มีงบประมาณช่วยเหลือให้นักศึกษาและเยาวชนของกลุ่มชาติพันธุ์ได้ออกพื้นที่ทำการวิจัยเกี่ยวข้องกับทุนวัฒนธรรมโดยผลิตสื่อการเรียนรู้โดยวิธีการต่าง ๆ ทางด้านทุนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2564). *การแต่งกายชนเผ่าม้ง*. สืบค้นจาก <http://www.mculture.in.th/album/view/194013/>.
- ขวัญภา สุขคร, เสาวธาร สมานิตย์, ฐิติวรภา ไยสาสิทธิ์, สิทธิพงษ์ศักดิ์, สิริณัฐเศรษฐ์ สุภาจันทร์สุข, ไพฑูรย์ ทุทานนท์ และ พัทพร วิชาศรีนิมิต. (2562). *กระบวนการสร้างคุณค่าจากทุนทางสังคมวัฒนธรรม สู่การพัฒนาบนความเข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชน ตำบลผาปัง อำเภอมะนัง จังหวัดลำปาง* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

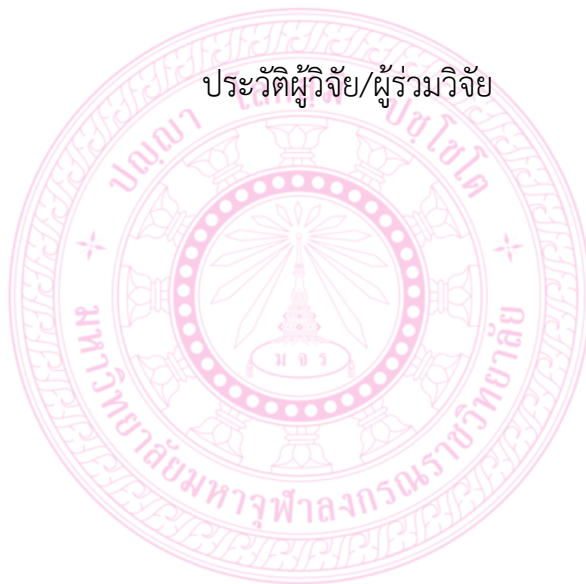
ณัฐชา ลี้ปัญญาพร และ ปริญญ์ ทรัพย์. (2564). การศึกษาทุนทางวัฒนธรรมชาติพันธุ์ลาวครั้งในมิติการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เพื่อยกระดับเศรษฐกิจชุมชน บ้านทุ่งสีทอง อำเภอตอนตม จังหวัดนครปฐม. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 13(2), 176–195.

ดุจฤดี คงสุวรรณ และวรรณะ รัตนพงษ์. (2560). *วัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์*. สืบค้นจาก

https://www.baanjommyut.com/library/global_community/02_1.html.

เอกรินทร์ ตั้งนิธิบุญ และธิดิมา เกตุแก้ว. (2560). *การสำรวจและศึกษาทุนทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตธนบุรีเพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ประวัติผู้วิจัย/ผู้ร่วมวิจัย

ตำแหน่ง : หัวหน้าโครงการวิจัย ย่อย ๑/นักวิจัย

ชื่อ : พระวุฒิพงษ์ กิตติวัฒน, ดร.
: Phra Wutthipong Kittivanno, Dr.

วัน/เดือน/ปี เกิด : XXXXXXXXXX

การศึกษา : น.ธ. เอก วัดศรีบุญเรือง คณะจังหวัดเพชรบูรณ์
: พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา) (เกียรตินิยม) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง
กรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร
: พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขตขอนแก่น

ตำแหน่งปัจจุบัน : อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
พระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัย
สงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง
เพชรบูรณ์ ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

โทร. : ๐๘-๙๙๕๕-๒๙๓๙

ตำแหน่ง : ผู้ร่วมวิจัย/นักวิจัย

ชื่อ : พระราชพัชรธรรมเมธี, ดร. (ลักษณะ กิตติญาโน/บุญคำ)

: PhraRatphatcharathammethee, Dr.

วัน/เดือน/ปี เกิด : ██████████

การศึกษา : น.ธ.เอก, ป.ธ.๙

: ศษ.บ. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยนเรศวร

: พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง

เพชรบูรณ์ ตำบลหล่มสัก อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ ๖๗๑๑๐

โทร. : ๐๘-๔๔๕๕-๑๒๙๙

